Агуулга

Монгол улсын нийгэм, эдийн засгийн байдал 3

I. Нийгмийн үзүүлэлт 6
1. Хүн амын эдийн засгийн идэвх 6
2. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд 7
3. Өрхийн орлого, зарлага 8
4. Нийгмийн даатгал, халамж..10
5. Эрүүл мэнд 12
6. Гэмт хэрэг 14
II. Макро эдийн засгийн үзүүлэлт.......................................16
1. Үнэ 16
2. Мөнгө, зээл, үнэт цаас 21
3. Улсын нэгдсэн төсөв..25
4. Төлбөрийн тэнцэл 26
5. Гадаад худалдаа 27
III. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ 30
2. Хөдөө аж ахуй 30
4. Аж үйлдвэр 30
7. Тээвэр 32
IV. Бусад 34
1. Цаг уур, агаарын бохирдолт 34

V. Хавсралт хүснэгтүүд 36

VI. Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн дүн......................49

VII. Дэлхийн эдийн засаг, гадаад зах зээлийн тойм 55

Дараах тэмдэглэлүүдийг ашиглав:

...	**мэдээлэл байхгүй**
0.0	**маш бага тоо**
-	**гүйцэтгэл байхгүй.**

Монгол Улсын нийгэм, эдийн засгийн байдал (2012 эхний 8 сарын байдлаар)

I. Нийгмийн үзүүлэлт

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний 8 сард 49217 эх амаржиж, амьд төрсөн хүүхдийн тоо 49439 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс амаржсан эхийн тоо 3076 эхээр, хүүхдийн тоо 3092 хүүхдээр буюу 6.7 хувиар тус тус нэмэгдсэн байна.

Улсын хэмжээгээр энэ оны эхний 8 сард нялхсын эндэгдэл 773 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5 хүүхэд буюу 0.6 хувь, 1-5 хүртэлх насандаа 164 хүүхэд эндэж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 7 хүүхэд буюу 4.1 хувиар буурав.

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 43.2 мянга болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.8 мян.хүнээр буюу 6.9 хувиар өсчээ.

Нийгмийн даатгалд 2012 оны эхний 8 сард 632.8 мян.хүн шимтгэл төлөгч, даатгуулагчаар бүртгэгдсэний 421.8 мянга буюу 66.7 хувь нь аж ахуйн нэгж байгууллагынх, 211.0 мянга буюу 33.3 хувь нь төсөвт байгууллагынх байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт шимтгэл төлөгч, даатгуулагчдын тоо 75.2 мянга буюу 13.5 хувь, үүнээс аж ахуйн нэгж, байгууллагынх 66.6 мянга буюу 18.8 хувь, төсөвт байгууллагынх 8.6 мянга буюу 4.2 хувиар нэмэгджээ.

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэрт 2012 оны эхний 8 сард 59.7 мян.хүн хамрагдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.5 мян.хүн буюу 6.3 хувь, олгосон тэтгэврийн хэмжээ 15.6 сая төг буюу 69.3 хувиар нэмэгджээ.

Өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад 2012 оны эхний 8 сард вирүст хепатитаар өвчлөгчдийн тоо 2236 хүн буюу 32.8 хувь, салхин цэцгээр 718 хүн буюу 28.1 хувь, цусан суулгаар 238 хүн буюу 15.5 хувь, сүрьеэгээр 67 хүн буюу 2.2 хувь, гонококкт халдвараар өвчлөгчдийн тоо 7 хүн буюу 0.2 хувиар буурсан хэдий ч энэ оны эхний 8 сард халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн нийт тоо 29762 хүнд хүрч, 3675 хүн буюу 14.1 хувиар нэмэгдсэн нь гахайн хавдраар өвчлөгчдийн тоо 6872 хүн буюу 9.3 дахин, тэмбүүгээр өвчлөгчдийн тоо 144 хүн буюу 5.1 хувиар өссөнөөс голлон шалтгаалав.

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний 8 сарын байдлаар 14515 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 1569 хэргээр буюу 12.1 хувиар өсчээ. Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт гэмт хэргийн тоо нэмэгдэхэд өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг (974), хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг (310), тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журмын эсрэг (162), байгаль хамгаалах журмын эсрэг (128) зэрэг гэмт хэрэг өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн улмаас 2012 оны эхний 8 сард 5604 хүн гэмтэж, 717 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс гэмтсэн хүний тоо 360 буюу 6.9 хувиар өсч, нас барсан хүний тоо 109 буюу 13.2 хувиар буурсан байна.

II. Макро эдийн засгийн үзүүлэлт

Хэрэглээний үнийн улсын индекс (ХҮУИ) 2012 оны 8 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.7 хувь, оны эхнээс 11.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 14.9 хувиар өслөө.

Ерөнхий индекс өмнөх сарынхаас өсөхөд боловсролын үйлчилгээний үнэ дүнгээрээ 15.2 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2) 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 6997.1 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 43.6 тэрбум төг буюу 0.6 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1093.9 тэрбум төг буюу 18.5 хувиар өсчээ.

Гүйлгээнд байгаа бэлэн мөнгө 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 814.9 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 13.5 тэрбум төг буюу 1.7 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 109.1 тэрбум төг буюу 15.5 хувиар өсчээ.

Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 6675.1 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 246.6 тэрбум төг буюу 3.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1804.3 тэрбум төг буюу 37.0 хувиар өсчээ.

Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 100.6 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 15.5 тэрбум төг буюу 18.2 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 33.6 тэрбум төг буюу 50.1 хувиар өсчээ.

Банкны системийн хэмжээгээр чанаргүй зээл 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 312.3 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 6.6 тэрбум төг буюу 2.1 хувиар өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 63.6 тэрбум төг буюу 16.9 хувиар буурсан байна.

Үнэт цаасны арилжаа 2012 оны 8 дугаар сард 23 өдөр явагдаж, 50.7 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийгдэж, 6.9 сая ш үнэт цаас арилжигдсан байна.

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого ба тусламжийн нийт хэмжээ 2012 оны эхний 8 сард 3099.5 тэрбум төг, зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 3582.6 тэрбум төг болж, улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл 483.1 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарлаа.

Нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 2012 оны эхний 8 сард 3088.5 тэрбум төг, урсгал зардал 2761.0 тэрбум төг болж, тэнцвэржүүлсэн урсгал тэнцэл 327.4 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарав.

Татварын нийт орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 437.5 тэрбум төг буюу 18.7 хувиар нэмэгдэхэд нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого 144.8 тэрбум төг буюу 52.9 хувь, бусад татварын орлого 138.5 тэрбум төг буюу 34.1 хувь, дотоодын бараа, үйлчилгээний татварын орлого 127.1 тэрбум төг буюу 14.0 хувь, орлогын албан татварын орлого 18.5 тэрбум төг буюу 3.5 хувь, гадаад худалдааны татварын орлого 5.9 тэрбум төг буюу 2.7 хувь, өмчийн татварын орлого 2.6 тэрбум төг буюу 27.0 хувиар өссөнөөс нөлөөлжээ.

Татварын бус орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 54.0 тэрбум төг буюу 14.9 хувиар буурахад газрын тосны орлого 14.2 тэрбум төг буюу 45.3 хувь, бусад нэр заагдаагүй орлого 10.0 тэрбум төг буюу 34.9 хувь, хүү, торгуулийн орлого 4.1 тэрбум төг буюу 14.7 хувь, навигацын орлого 1.4 тэрбум төг буюу 4.9 хувиар өссөн хэдий ч төсөвт газрын өөрийн орлого 82.7 тэрбум төг буюу 39.8 хувь, хувьцааны ногдол ашгийн орлого 1.7 тэрбум төг буюу 4.5 хувиар буурсан нь нөлөөлөв.

Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2012 оны эхний 8 сард 3582.6 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1052.6 тэрбум төг буюу 41.6 хувиар нэмэгдэхэд эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 98.5 тэрбум төг буюу 70.3 хувиар буурсан хэдий ч татаас ба шилжүүлгийн зардал 434.1 тэрбум төг буюу 40.7 хувь, хөрөнгийн зардал 352.2 тэрбум төг буюу 82.4 хувь, бараа, үйлчилгээний зардал 327.3 тэрбум төг буюу 37.6 хувь, зээлийн үйлчилгээний төлбөрийн зардал 37.5 тэрбум төг буюу 2.5 дахин өссөн нь нөлөөлжээ.

Хөрөнгийн зардалд 2012 оны эхний 8 сард 779.9 тэрбум төг зарцуулсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 352.2 тэрбум төг буюу 82.4 хувиар нэмэгджээ. Энэ нь гадаад эх үүсвэрээс хийгдсэн хөрөнгийн зардал 15.6 тэрбум төг буюу 41.2 хувиар буурсан хэдий ч дотоодын эх үүсвэрээс хийгдсэн хөрөнгийн зардал 367.9 тэрбум төг буюу 94.4 хувиар өссөнөөс шалтгаалжээ.

Монгол Улс 2012 оны эхний 8 сард дэлхийн 124 оронтой худалдаа хийж, гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 7531.1 сая ам.долл, үүнээс экспорт 2871.6 сая ам.долл, импорт 4659.5 сая ам.долларт хүрчээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний 8 сард 1788.0 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 444.5 сая ам.долл буюу 33.1 хувиар өсчээ. Үүнд импортын өсөлт экспортынхоос 10.4 пунктээр илүү өссөн нь нөлөөлсөн байна.

Нийт бараа эргэлтийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 492.3 сая ам.долл буюу 7.0 хувь, үүний дотор импортын хэмжээ 468.4 сая ам.долл буюу 11.2 хувь, экспортын хэмжээ 23.9 сая ам.долл буюу 0.8 хувиар өсчээ.

Нийт экспортын үнийн дүнгийн 98.3 хувийг эрдэс бүтээгдэхүүн, үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос, түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, тэдгээрээр хийсэн эдлэл, нэхмэл бүтээгдэхүүн эзэлж байна.

III. Эдийн засгийн салбарын үзүүлэлт

Улсын хэмжээгээр 2012 оны 9 дүгээр сарын 1-ний байдлаар 17.6 мян.т төмс, 15.4 мян.т хүнсний ногоо хурааж, 332.2 мян.т өвс хадлан, 4.6 мян.т гар тэжээл бэлтгэсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс төмс 687.0 т буюу 4.1 хувиар өсч, хүнсний ногоо 4.1 мян.т буюу 20.9 хувь, өвс хадлан 100.3 мян.т буюу 23.2 хувь, гар тэжээл 4.7 мян.т буюу 50.7 хувиар буурсан байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 2012 оны эхний 8 сард 1380.6 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 100.2 тэрбум төг буюу 7.8 хувиар өслөө. Энэхүү өсөлтөд 35 хувийн агуулгад шилжүүлснээр зэсийн баяжмал, молибдений баяжмал, металл агуулгаараа, цайрын баяжмал, төмрийн хүдэр, газрын тос зэрэг уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 0.9-53.0 хувь; спирт, гурил, малын тэжээл, амтат ус, ундаа, зүсмэл материал, хиаман төрлийн бүтээгдэхүүн, архи, нарийн боов, хивс, сүлжмэл эдлэл, талх, шингэн сүү, металл цувимал, металл бэлдэц, шар айраг, цахилгааны утас, шавардлагын зуурмаг, бетон дэр, барилгын шалны банз зэрэг боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын үндсэн нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 1.9 хувиас 6.3 дахин нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Төмөр замын тээврээр 2012 оны эхний 8 сард 13256.2 мян.т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 2733.1 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 1485.9 мян.т буюу 12.6 хувь, зорчигчдын тоо 163.0 мян. хүн буюу 6.3 хувиар өсчээ. Тээсэн ачаа, зорчигчдын тоо өссөнөөс төмөр замын тээврийн салбарын орлого 2012 оны эхний 8 сард 278.9 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 24.8 тэрбум төг буюу 9.7 хувиар өсчээ.

Агаарын тээврээр 2012 оны эхний 8 сард 2689.3 т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 521.4 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 1063.2 т буюу 65.4 хувь, зорчигчдын тоо 142.5 мян.хүн буюу 37.6 хувиар өсчээ. Тээсэн ачаа, зорчигчдын тоо өссөнөөр агаарын тээврийн салбарын орлого 2012 оны эхний 8 сард 126.1 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 17.0 тэрбум төг буюу 15.6 хувиар нэмэгдэв.

Ус, цаг уурын хүрээлэнгийн мэдээгээр хамгийн их хур тунадас 2012 оны 8 дугаар сард Сэлэнгэ аймгийн Мандал суманд орж 128.1 мм-т хүрчээ. Энэ оны 8 дугаар сард Баянхонгор аймгийн Жинст суманд хамгийн их температур 39.0 хэм, Завхан аймгийн Отгон, Баянхонгор аймгийн Жаргалант, Баянбулаг, Хөвсгөл аймгийн Ренчинлхүмбэ суманд хамгийн бага температур -5.0 хэм байлаа. Салхины хурд Говь-Алтай аймгийн Алтай суманд 27 м/с хүрчээ.

Азотын давхар ислийн хоногийн дундаж агууламж 2012 оны 8 дугаар сард Улаанбаатар хотын 13-р хороолол орчимд 29 удаа, Офицеруудын ордон орчимд 3 удаа, хүхэрлэг хийн хоногийн дундаж агууламж 13-р хороолол орчимд 1 удаа, 10 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж Баруун дөрвөн замын орчимд 25 удаа, Хархорин захын орчимд 20 удаа, 13-р хороолол орчимд 16 удаа, 32-ын тойрог орчимд 13 удаа, 2.5 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж Баруун дөрвөн замын орчимд 7 удаа агаарын чанарын стандарт дахь хүлцэх хэм хэмжээнээс тус тус давсан байна.

Аюулт үзэгдэл, осол 2012 оны эхний 8 сард 2784 удаа гарсны улмаас 176 хүн амь насаа алдаж, 9.0 мянган толгой мал, амьтан хорогджээ. Энэ оны эхний 8 сард объектын түймэр 2385 удаа, ой, хээрийн түймэр 163 удаа, гол, нуурын усанд хүн унасан осол 79 удаа, аадар бороо, үерийн үзэгдэл 34 удаа, мал, амьтны халдварт галзуу өвчин 28 удаа, хүчтэй салхи, шуурганы үзэгдэл 18 удаа, бичил уурхай, нурангины осол 17 удаа, аянгын үзэгдэл 15 удаа, малын халдварт боом өвчин 13 удаа, химийн хорт бодисын алдагдалтай холбоотой ослын дуудлага 10 удаа бүртгэгджээ. Аюулт үзэгдэл, ослын улмаас 15.1 тэрбум төгрөгийн хохирол учирсан байна.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдол 489-өөр, амь насаа алдсан хүний тоо 25-аар нэмэгдэв.

I. Нийгмийн үзүүлэлтүүд

I.1. Хүн амын эдийн засгийн идэвх

Ажиллах хүчний судалгааны 2012 оны 2 дугаар улирлын дүнгээр улсын хэмжээнд ажиллах хүч буюу 15 ба түүнээс дээш насны эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам 1155.3 мянга байгаагаас 598.4 мянга буюу 51.8 хувь нь эрэгтэй, 556.9 мянга буюу 48.2 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Эдийн засгийн идэвхтэй хүн амын 606.6 мянга буюу 52.5 хувь нь хот суурин газарт, 548.7 мянга буюу 47.5 хувь нь хөдөө орон нутагт амьдарч байна.

Ажиллах хүчний оролцооны түвшин (АХОТ) 2012 оны 2 дугаар улиралд улсын хэмжээнд 63.6 хувь, хотод 54.7 хувь, хөдөөд 77.4 хувь байна.

2011 оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад 15 ба түүнээс дээш насны эдийн засгийн идэвхтэй хүн амын тоо 30.9 мянга буюу 2.7 хувь, ажиллагчдын тоо 15.9 мянга буюу 1.5 хувиар тус тус нэмэгдсэн байна. Харин эдийн засгийн идэвхгүй хүн амын тоо 25.2 мянга буюу 3.7 хувиар буурсан байна. (Хүснэгт I.1)

15 ба түүнээс дээш насны нийт хүн амын 662.2 мянга буюу 36.4 хувь нь эдийн засгийн идэвхгүй хүн амын бүлэгт багтаж байгаагийн 41.3 хувь нь эрэгтэйчүүд, 58.7 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Эдийн засгийн идэвхгүй нийт хүн амын 209.1 мянга буюу 31.6 хувь нь суралцагчид, 130.4 мянга буюу 19.7 хувь нь тэтгэвэрт, 74.2 мянга буюу 11.2 хувь нь гэрийн ажилтай, 60.0 мянга буюу 9.1 хувь нь хүүхэд асарсан, 58.7 мянга буюу 8.9 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд байна (Зураг I.1).

Судалгааны дүнгээр 2012 оны 2 дугаар улиралд улсын хэмжээнд 96.9 мян.хүн ажил эрхлээгүй байгаагийн 50.8 мянга буюу 52.4 хувь нь эрэгтэйчүүд, 46.1 мянга буюу 47.6 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Судалгааны хугацаанд буюу 2012 оны 2 дугаар улиралд улсын хэмжээнд ажилгүйдлийн түвшин 8.4 хувь байна (Хүснэгт I.2)

Хүснэгт-I.1

15 ба түүнээс дээш насны эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам, хүйсээр, жил бүрийн 2 дугаар улирлын байдлаар (Ажиллах хүчний судалгааны дүнгээр)

Үзүүлэлт	2010 IV-VI	2011 IV-VI	2012 IV-VI
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам, мян хүн	1155.1	1124.4	1155.3
Эрэгтэй	607.3	597.1	598.4
Эмэгтэй	547.8	527.3	556.9
Ажиллагчид	1045.7	1042.5	1058.4
Ажилгүй иргэд	109.4	81.9	96.9
Ажиллах хүчний оролцооны түвшин, %			
Улсын дундаж	62.1	62.1	63.6
Эрэгтэй	67.7	68.3	68.7
Эмэгтэй	57.0	56.2	58.9
Эдийн засгийн идэвхгүй хүн ам, мян хүн	703.8	687.4	662.2
Эрэгтэй	290.1	276.7	273.2
Эмэгтэй	413.7	410.7	389.0

Зураг-I.1

15 ба түүнээс дээш насны эдийн засгийн идэвхгүй хүн амын бүтэц, шалтгаанаар, дүнд харьцуулсан хувиар

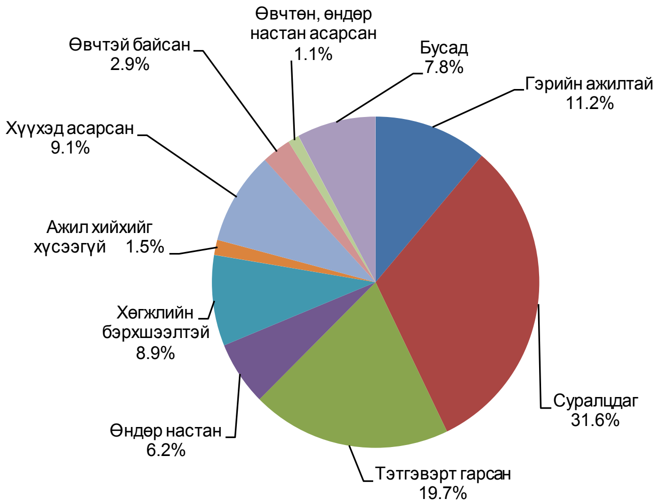

Хүснэгт-I.2

15 ба түүнээс дээш насны хүн амын ажилгүйдэл, жил бүрийн 2 дугаар улирлын байдлаар (Ажиллах хүчний судалгааны дүнгээр)

Үзүүлэлт	2010 IV-VI	2011 IV-VI	2012 IV-VI
Ажилгүй иргэдийн тоо, мян.хүн	109.4	81.9	96.9
Эрэгтэй	59.9	46.1	50.8
Эмэгтэй	49.5	35.8	46.1
Ажилгүйдлийн түвшин, %			
Улсын дундаж	9.5	7.3	8.4
Эрэгтэй	9.9	7.7	8.5
Эмэгтэй	9.0	6.8	8.3
Хот	11.0	7.9	9.6
Хөдөө	7.6	6.4	7.0

I.2. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 43.2 мянга болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.8 мян.хүнээр буюу 6.9 хувиар өсчээ. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 21.9 мянга буюу 50.8 хувь нь эмэгтэйчүүд байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.5 пунктээр буурчээ. Аймаг, нийслэлийн хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний хэлтэс (ХХҮХ)-т 2012 оны эхний 8 сард ажилгүй 42.7 мян.иргэн шинээр бүртгүүлж, бүртгэлтэй байсан 21.2 мянган ажилгүй иргэн ажилд зуучлагдан орж, 5.9 мян.иргэн ажил идэвхтэй хайхгүй байгаа шалтгаанаар бүртгэлээс хасагджээ (Зураг I.2).

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 0.4 хувь нь магистр, доктор, 30.7 хувь нь дипломын болон бакалаврын, 5.3 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 6.9 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн, 39.0 хувь нь бүрэн дунд, 13.0 хувь нь суурь, 3.8 хувь нь бага боловсролтой, 0.9 хувь нь боловсролгүй иргэд байна (Зураг I.3). Улсын хэмжээнд бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 28.5 мянга буюу 66.0 хувь нь 15-34 насны залуучууд байгаа бөгөөд энэ үзүүлэлт Улаанбаатар хот болон Говь-Алтай, Дорноговь, Говьсүмбэр, Сүхбаатар, Дорнод, Орхон, Хэнтий, Архангай аймагт улсын дунджаас 0.1-32.6 пунктээр их байна.

Ажлын шинэ байр

Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яамны мэдээгээр 2012 оны эхний 8 сард 26452 хүн ажлын шинэ байранд ажилд орсны 11322 нь буюу 42.8 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Ажлын шинэ байранд ажилд орсон ажиллагчдыг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар ангилбал, 2.3 хувь нь боловсролын, 5.0 хувь нь зочид буудал, байр сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээний, 6.5 хувь нь үйлчилгээний бусад үйл ажиллагааны, 9.1 хувь нь уул уурхай, олборлолтын, 13.0 хувь нь бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээний, 14.3 хувь нь боловсруулах үйлдвэрлэлийн, 18.2 хувь нь хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуурын,19.0 хувь нь барилгын, 12.6 хувь нь бусад салбарт ногдож байна (Зураг I.4).

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэдийн 4859 буюу 18.4 хувь нь 15-24 насны, 9646 буюу 36.5 хувь нь 25-34, 6656 буюу 25.2

Зураг-I.2

ХХҮХ-т шинээр бүртгүүлсэн болон ажилд зуучлагдан орсон иргэдийн тоо, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар

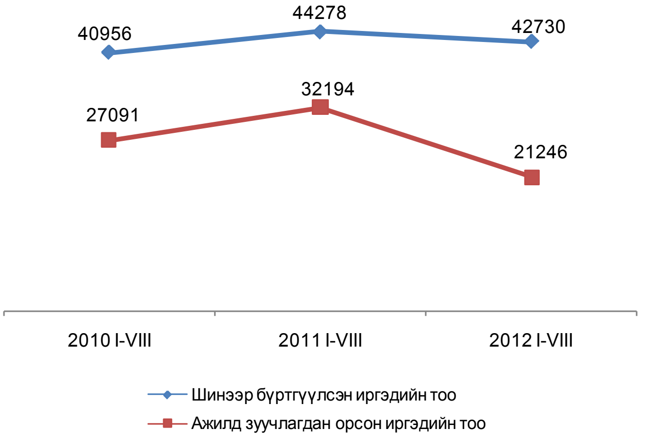

Зураг-I.3

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд, боловсролын түвшнээр, 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст

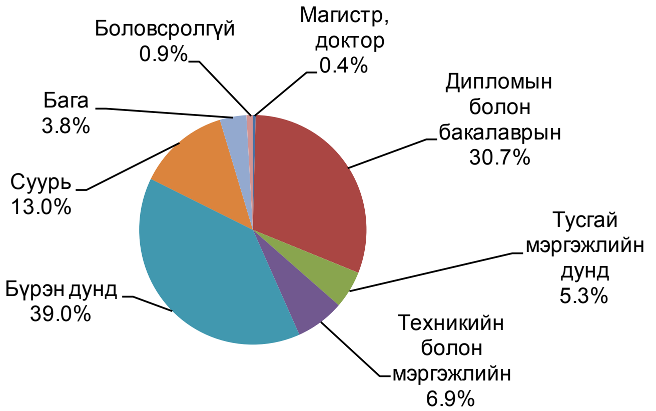

Зураг-I.4

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэд, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар, 2012 оны эхний 8 сард

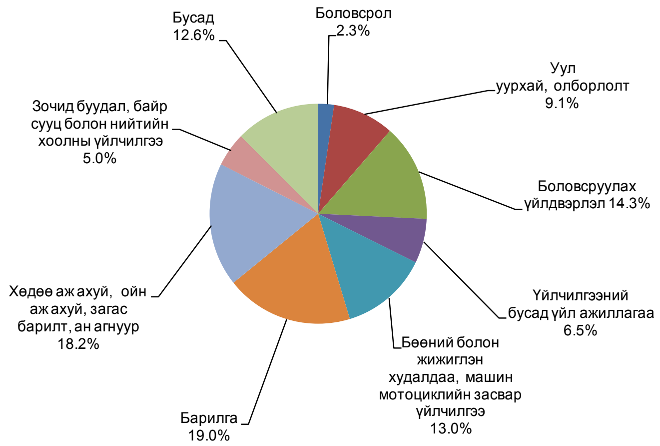

** Эх үүсвэр: Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яамны сар бүрийн мэдээгээр*

хувь нь 35-44, 4898 буюу 18.5 хувь нь 45-59, 393 буюу 1.4 хувь нь 60 ба түүнээс дээш насны хүмүүс байна.(Зураг I.5).

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэдийн 0.4 хувь нь зэвсэгт хүчний ажил мэргэжилтэй, 2.9 хувь нь контор, үйлчилгээний ажилтан, 3.9 хувь нь техникч болон туслах/дэд мэргэжилтэн, 4.3 хувь нь менежер, 5.5 хувь нь суурин төхөөрөмж, машин, механизмын операторч, угсрагч, 10.7 хувь нь мэргэжилтэн,15.7 хувь нь энгийн ажил мэргэжил, 16.2 хувь нь худалдаа, үйлчилгээний ажилтан, 17.7 хувь нь хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын ажилтан, 22.7 хувь нь үйлдвэрлэл, барилга, гар урлалын холбогдох ажил үйлчилгээний мэргэжилтэй хүмүүс байна.

Зураг-I.5

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэд, насны бүлгээр, дүнд харьцуулсан хувиар, 2012 оны эхний 8 сард

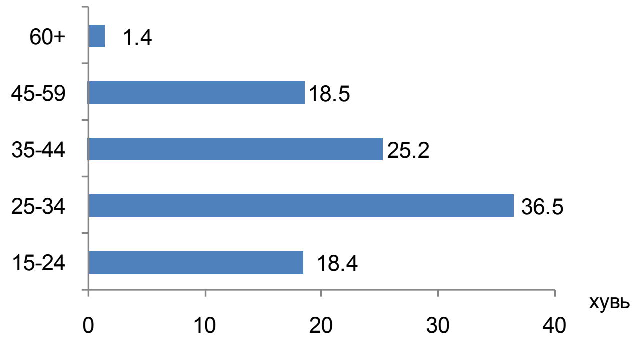

Хүснэгт-I.3

НЭГ ӨРХИЙН САРЫН ДУНДАЖ МӨНГӨН ОРЛОГО, жил бүрийн 2 дугаар улирлын байдлаар

төг

Орлогын төрөл	2011 IV-VI	2012 IV-VI	2012 IV-VI / 2011 IV-VI %
Мөнгөн орлого - Бүгд	**486 586.3**	**747 358.6**	**153.6**
Цалин, хөлс	224 701.4	368 084.6	163.8
Тэтгэвэр, тэтгэмж, нөхөн олговор	109 641.7	156 204.6	142.5
Хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн орлого	47 576.7	41 096.6	86.4
Хөдөө аж ахуйн бус үйлдвэрлэл, үйлчилгээний орлого	68 014.8	108 538.5	159.6
Бусад орлого	36 651.7	73 434.3	200.4

I.3. Өрхийн орлого, зарлага

Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн 2012 оны 2 дугаар улирлын судалгааны дүнгээр нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн орлого 747.4 мян.төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 260.8 мян.төг буюу 53.6 хувиар нэмэгдлээ (Хүснэгт I.3). Үүнд цалин, хөлсний орлого 143.4 мян.төг буюу 63.8 хувиар, тэтгэвэр, тэтгэмж, нөхөн олговрын орлого 46.6 мян.төг буюу 42.5 хувиар, хөдөө аж ахуйн бус үйлдвэрлэл, үйлчилгээний орлого 40.5 мян.төг буюу 59.6 хувиар, бусад орлого 36.8 мян.төг буюу 2.0 дахин өссөн нь голлон нөлөөллөө.

Нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн орлогын бүтцийг өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад цалин, хөлсний орлогынх 3.1 пункт, бусад орлогынх 2.3 пункт, хөдөө аж ахуйн бус үйлдвэрлэл, үйлчилгээний орлогынх 0.5 пунктээр нэмэгдэж, харин тэтгэвэр, тэтгэмж, нөхөн олговрын орлогынх 1.6 пункт, хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн орлогынх 4.3 пунктээр буурчээ (Зураг I.6).

Үнийн нөлөөллийг арилган тооцвол нэг өрхийн сарын дундаж бодит мөнгөн орлогын хэмжээ 2012 оны 2 дугаар улиралд 681.3 мян.төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 194.7 мян.төг буюу 40.0 хувиар өслөө.

Нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн зарлага 2012 оны 2 дугаар улирлын байдлаар 650.0 мян.төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс

Зураг-I.6

Нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн орлогын бүтэц, жил бүрийн 2 дугаар улирлын байдлаар, хувиар

2011 IV-VI

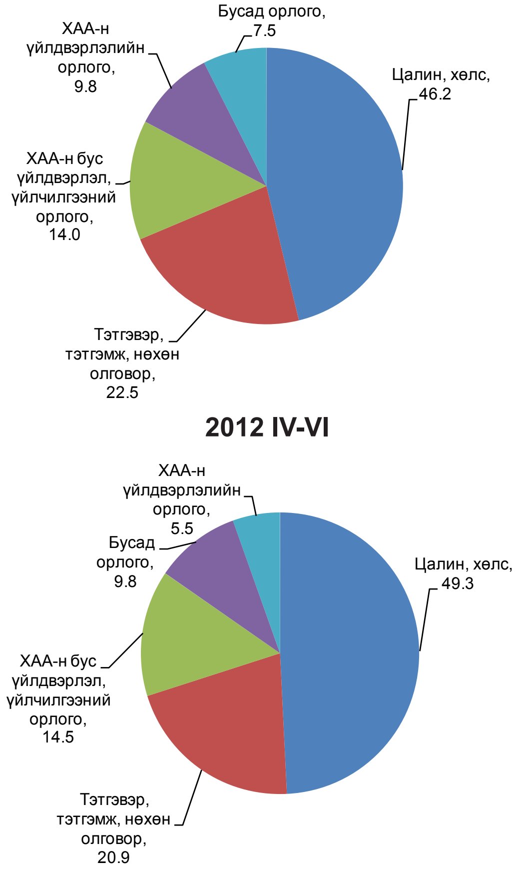

Хүснэгт-I.4

НЭГ ӨРХИЙН САРЫН ДУНДАЖ МӨНГӨН ЗАРЛАГА, жил бүрийн 2 дугаар улирлын байдлаар

төг

Зарлагын төрөл	2011 IV-VI	2012 IV-VI	2012 IV-VI / 2011 IV-VI %
Мөнгөн зарлага - Бүгд	**477 212.2**	**650 011.3**	**136.2**
1. Хүнсний бүтээгдэхүүний зарлага	**175 547.0**	**202 159.7**	**115.2**
Үүнээс:			
Мах, махан бүтээгдэхүүн	55 477.1	71 757.7	129.3
Гурил, гурилан бүтээгдэхүүн	45 304.8	45 958.4	101.4
2. Хүнсний бус бараа, үйлчилгээний болон бусад зарлага	**290 656.1**	**434 784.6**	**149.6**
Үүнээс:			
Тээвэр	40 098.7	70 384.8	175.5
Холбоо	22 186.3	30 792.9	138.8
3. Бусдад өгсөн бэлэг, тусламж	**11 009.1**	**13 067.0**	**118.7**

172.8 мян.төг буюу 36.2 хувиар өссөн байна (Хүснэгт I.4).

Нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн зарлага өмнөх оны мөн үеийнхээс 172.8 мян. төг буюу 36.2 хувиар нэмэгдэхэд хүнсний бус бараа, үйлчилгээний болон бусад зарлага 144.1 мян.төг буюу 49.6 хувиар (үүнээс тээврийн зарлага 30.3 мян.төг буюу 75.5 хувь, холбооны зарлага 8.6 мян.төг буюу 38.8 хувиар), хүнсний бүтээгдэхүүний зарлага 26.6 мян.төг буюу 15.2 хувиар (үүнээс мах, махан бүтээгдэхүүний зарлага 16.3 мян.төг буюу 29.3 хувиар) өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Үнийн нөлөөллийг арилган тооцвол нэг өрхийн сарын дундаж бодит мөнгөн зарлага 2012 оны 2 дугаар улиралд өмнөх оны мөн үеийнхээс 24.2 хувиар өссөн байна.

Нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн зарлагын бүтцийг өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад 2012 оны 2 дугаар улиралд хүнсний бус бараа үйлчилгээний болон бусад зарлага 6.0 пунктээр нэмэгдэж, харин бусдад өгсөн бэлэг, тусламж 0.3 пункт, хүнсний бүтээгдэхүүний зарлага 5.7 пунктээр буурчээ (Зураг I.7).

Хүн амын амьжиргааны байдал

Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн 2012 оны 2 дугаар улирлын судалгааны дүнгээр жишсэн нэг хүнд сард ногдох дундаж орлогыг тооцож, 2012 оны эхний хагас жилийн үнийн нөлөөллийг арилган нэг хүнд ногдох сарын дундаж бодит орлогыг тодорхойлов.

Нэг хүнд ногдох сарын дундаж бодит орлогын хэмжээ (үнийн нөлөөллийг арилган тооцсон) амьжиргааны доод түвшнээс Баруун бүсэд 35.3 хувь, Хангайн бүсэд 44.1 хувь,

Зураг-I.7

Нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн зарлагын бүтэц, жил бүрийн 2 дугаар улирлын байдлаар, хувиар

2011 IV-VI

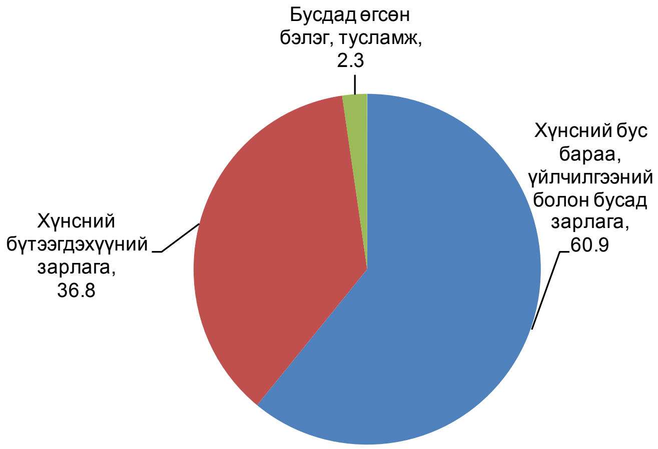

2012 IV-VI

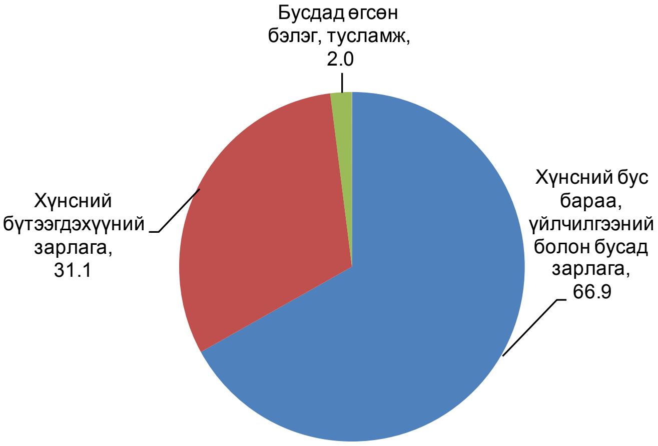

Хүснэгт-I.5

Нэг хүнд ногдох сарын дундаж орлого, амьжиргааны доод түвшинтэй харьцуулснаар, бүсээр

	Хүн амын амьжиргааны доод түвшин (АДТ) (2012 оны 4 сарын 1-нээс мөрдсөн), төг	Нэг хүнд ногдох сарын дундаж (үнийн нөлөөллийг арилган тооцсон) бодит орлого (ДО), 2012 оны 2 дугаар улирлын байдлаар, төг	ДО / АДТ %
Улсын дундаж	120 806	200 890	166.3
Баруун	115 600	156 375	135.3
Хангай	116 800	168 346	144.1
Төв	117 500	200 589	170.7
Зүүн	113 000	174 274	154.2
Улаанбаатар	126 500	234 794	185.6

Зүүн бүсэд 54.2 хувь, Төвийн бүсэд 70.7 хувь, Улаанбаатар хотод 85.6 хувь, улсын дунджаар 66.3 хувиар их байна (Хүснэгт I.5).

Хүн амын хэрэглээний тэгш бус байдлыг тодорхойлох Жини коэффициент 2012 оны 2 дугаар улиралд улсын дунджаар 0.360

Хүснэгт-I.6

Тэгш бус байдлын хэмжигдэхүүн, жил бүрийн 2 дугаар улирлын байдлаар, бүсээр

	Жини коэффициент		Тейлийн индекс	
	2011 IV-VI	2012 IV-VI	2011 IV-VI	2012 IV-VI
Улсын дундаж	0.368	0.360	0.310	0.238
Баруун	0.329	0.312	0.186	0.189
Хангай	0.377	0.371	0.275	0.257
Төв	0.456	0.361	0.649	0.223
Зүүн	0.306	0.368	0.155	0.289
Улаанбаатар	0.325	0.348	0.185	0.222

байгаа бөгөөд хүн амын хэрэглээний тэгш бус байдал Төвийн бүсэд 0.361, Зүүн бүсэд 0.368, Хангайн бүсэд 0.371 байгаа нь улсын дунджаас 0.001-0.011 нэгжээр их, Баруун бүс, Улаанбаатар хотод 0.012-0.048 нэгжээр бага байна (Хүснэгт I.6).

Орлогын ялгаатай бүлгүүдийн хувьд тэгш бус байдлыг илэрхийлэх тухайн бүлэг доторх болон бүлэг хоорондох тэгш бус байдлыг харуулах Тейлийн индекс 2012 оны 2 дугаар улиралд 0.238 байна (Хүснэгт I.6).

Тэгш бус байдлыг тодорхойлох өөр нэг үндсэн үзүүлэлт нь хүн амыг хэрэглээний түвшнээр нь тэнцүү 5 бүлэгт хуваах арга юм. Энэ нь хүн амыг нэг хүнд ногдох хэрэглээний хэмжээгээр нь ядуугаас чинээлэг рүү нь эрэмбэлэн, 20, 20 хувиар буюу тэнцүү 5 бүлэгт хувааж, тухайн бүлэг тус бүрийн дундаж хэрэглээний нийт хэрэглээнд эзэлж буй хувийг тооцож гаргана.

Улсын хэмжээнд 2012 оны 2 дугаар улиралд хамгийн бага хэрэглээтэй бүлэг нийт хэрэглээний 7.3 хувийг эзэлж байхад хамгийн чинээлэг хэсгийнх 42.9 хувь байна. Энэ нь хүн амын хамгийн чинээлэг 20 хувийнхны хэрэглээний дундаж хэмжээ ядуу 20 хувийнхнаас 5.9 дахин их байгааг харуулж байна. Хамгийн чинээлэг хэсгийн нийт хэрэглээнд эзлэх хэрэглээний хувь өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.3 пунктээр, харин хамгийн ядуу хэсгийнх 0.3 пунктээр буурсан байна (Хүснэгт I.2.5).

Хүн амын нийт хэрэглээнд хамгийн чинээлэг бүлгийн эзлэх хувь улсын дунджаас Зүүн бүсэд 1.3 пункт, Хангайн бүсэд 2.9 пунктээр их, харин Төв, Улаанбаатар хот, Баруун бүсүүдийн хувьд 0.2-3.2 пунктээр бага байна. Түүнчлэн Төв, Зүүн бүсэд хамгийн бага хэрэглээтэй бүлгийн нийт хэрэглээнд эзлэх хувь улсын дунджаас доогуур байна.

Зураг-I.8

Нэг хүнд ногдох сарын дундаж бодит орлого, амьжиргааны доод түвшин, бүсээр, 2012 оны 2 дугаар улирлын байдлаар

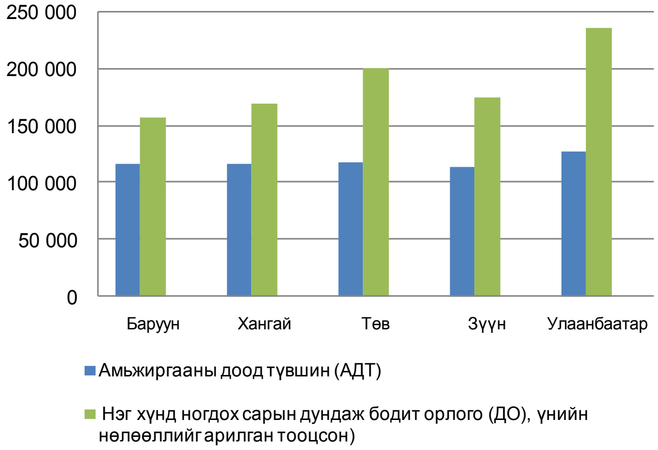

Хүснэгт-I.7

Нийт хэрэглээнд хүн амын тооны тэнцүү 5 бүлэг тус бүрийн хэрэглээний эзлэх хувь, бүсээр, 2012 оны 2 дугаар улирлын байдлаар

	Нийт хэрэглээ	5 бүлэг				
		I (Хамгийн ядуу)	II	III	IV	V (Чинээлэг)
Улсын дундаж	100.0	7.3	11.8	15.9	22.1	42.9
Баруун	100.0	8.3	13.0	17.0	22.0	39.7
Хангай	100.0	7.4	11.5	15.1	20.2	45.8
Төв	100.0	6.5	11.4	16.1	23.3	42.7
Зүүн	100.0	7.2	11.5	15.3	21.8	44.2
Улаанбаатар	100.0	7.4	11.8	16.0	22.4	42.4

Зураг-I.9

Нэг хүнд ногдох сарын дундаж бодит орлого, амьжиргааны доод түвшин, бүсээр, 2012 оны 2 дугаар улирлын байдлаар

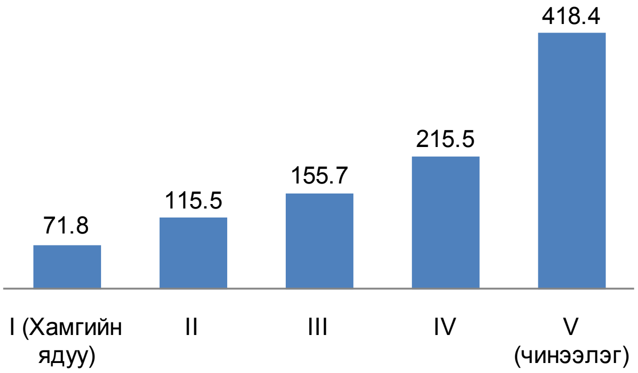

I.4 Нийгмийн даатгал, халамж

Нийгмийн даатгал

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2012 оны эхний 8 сард 668.9 тэрбум төг, зарлага 580.4 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс орлого 215.5 тэрбум төг буюу

47.5 хувь, зарлага 191.3 тэрбум төг буюу 49.2 хувиар өслөө.

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2012 оны эхний 8 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 215.5 тэрбум төгрөгөөр өсөхөд тэтгэврийн даатгалын сангийн орлого 169.2 тэрбум төг буюу 52.2 хувь, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний даатгалын сангийн орлого 12.2 тэрбум төг буюу 50.9 хувь, тэтгэмжийн даатгалын сангийн орлого 6.4 тэрбум төг буюу 38.8 хувь, эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого 22.3 тэрбум төг буюу 30.3 хувь, ажилгүйдлийн даатгалын сангийн орлого 5.3 тэрбум төг буюу 34.9 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.

Нийгмийн даатгалын сангийн зарлага 2012 оны эхний 8 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 191.3 тэрбум төгрөгөөр өсөхөд тэтгэврийн даатгалын сангийн зарлага 158.6 тэрбум төг буюу 53.5 хувь, тэтгэмжийн даатгалын сангийн зарлага 6.5 тэрбум төг буюу 34.5 хувь, эрүүл мэндийн даатгалын сангийн зарлага 22.5 тэрбум төг буюу 41.5 хувь, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний даатгалын сангийн зарлага 4.4 тэрбум төг буюу 31.7 хувиар өссөн нь нөлөөлөв. Харин ажилгүйдлийн даатгалын сангийн зарлага 724.2 сая төг буюу 13.2 хувиар буурсан байна.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгосон тэтгэврийн хэмжээ 2012 оны эхний 8 сард 444.7 тэрбум төг болсны 73.0 хувийг өндөр настны, 12.5 хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн, 8.6 хувийг цэргийн, 5.9 хувийг тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс цэргийн тэтгэвэр 95.4 хувь, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд олгох тэтгэвэр 55.0 хувь, өндөр настны тэтгэвэр 49.8 хувь, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр 41.4 хувиар өсчээ. (Зураг I.10).

Нийгмийн даатгалд 2012 оны эхний 8 сард 632.8 мян.хүн шимтгэл төлөгч, даатгуулагчаар бүртгэгдсэний 421.8 мянга буюу 66.7 хувь нь аж ахуйн нэгж байгууллагынх, 211.0 мянга буюу 33.3 хувь нь төсөвт байгууллагынх байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт шимтгэл төлөгч, даатгуулагчдын too 75.2 мянга буюу 13.5 хувь, үүнээс аж ахуйн нэгж, байгууллагынх 66.6 мянга буюу 18.8 хувь, төсөвт байгууллагынх 8.6 мянга буюу 4.2 хувиар нэмэгджээ.

Зураг-I.10

Нийгмийн даатгалын сангаас олгосон тэтгэврийн бүтэц, төрлөөр, 2012 оны эхний 8 сарын байдлаар

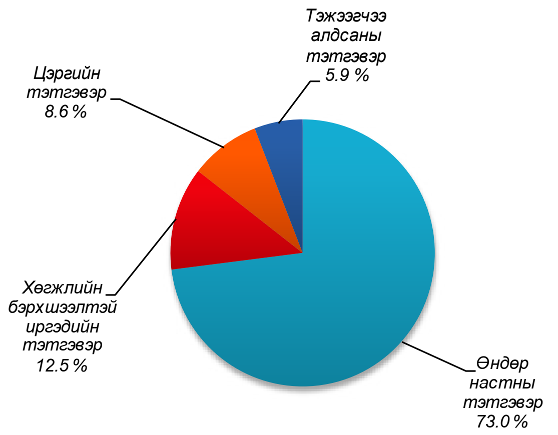

Зураг-I.11

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжид хамрагдагчдын бүтэц, 2012 оны эхний 8 сарын байдлаар

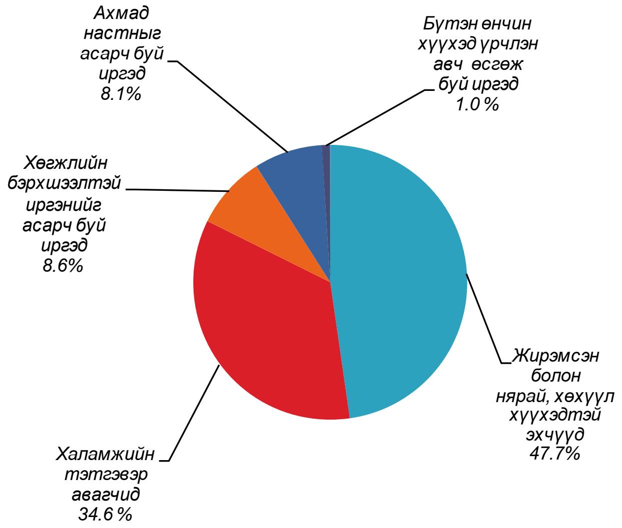

Нийгмийн халамж

Нийгмийн халамжийн сангаас 2012 оны эхний 8 сард 172.5 мян.хүнд 66.9 тэрбум төгрөгийн тэтгэвэр, тэтгэмж олгосон бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж авагчдын тоо 1.4 мян.хүн буюу 0.8 хувиар буурч, олгосон тэтгэвэр, тэтгэмжийн хэмжээ 24.8 тэрбум төг буюу 58.7 хувиар өсчээ.

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжид хамрагдагчдын 47.7 хувь нь жирэмсэн болон нярай, хөхүүл хүүхэдтэй эхчүүд, 34.6 хувь нь халамжийн тэтгэвэр авагчид, 8.6 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг асарч буй иргэд, 8.1 хувь нь ахмад настныг асарч буй иргэд, 1.0 хувь нь бүтэн өнчин хүүхэд үрчлэн авч өсгөж буй иргэд байна. (Зураг I.11).

Нийгмийн халамжийн сангаас 2012 оны эхний 8 сард олгосон нийт тэтгэвэр, тэтгэмжийн 38.0 тэрбум төг буюу 56.8 хувийг халамжийн тэтгэвэрт, 19.5 тэрбум төг буюу 29.1 хувийг жирэмсэн болон нярай, хөхүүл хүүхэдтэй эхчүүдэд, 4.4 тэрбум төг буюу 6.6 хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг асарч буй иргэдэд, 4.4 тэрбум төг буюу 6.5 хувийг ахмад настныг асарч буй иргэдэд, 668.7 сая төг буюу 1.0 хувийг бүтэн өнчин хүүхэд үрчлэн авч өсгөсний тэтгэмжид зарцуулсан байна. (Зураг I.12).

Зураг-I.12

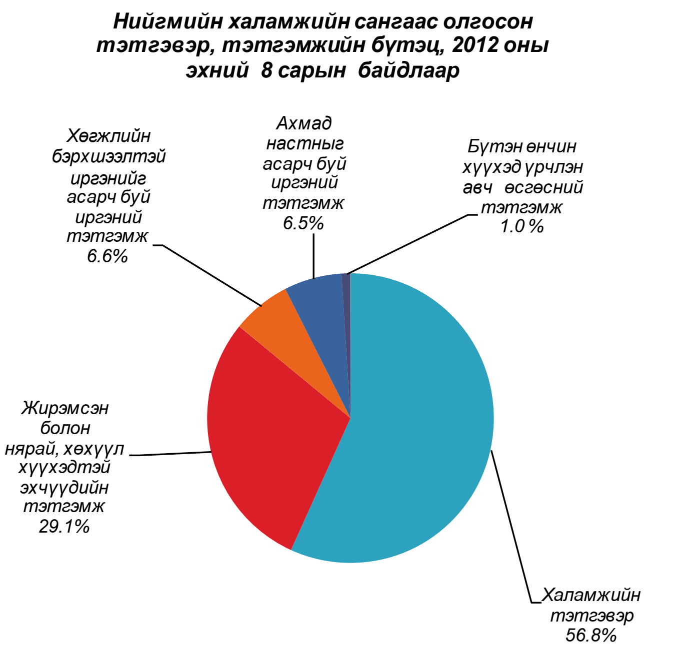

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэрт 2012 оны эхний 8 сард 59.7 мян.хүн хамрагдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.5 мян.хүн буюу 6.3 хувиар, олгосон тэтгэврийн хэмжээ 15.6 сая төг буюу 69.3 хувиар нэмэгджээ.

Нийгмийн халамжийн үйлчилгээ, хөнгөлөлтөд 339.2 мян.хүн хамрагдсаны 29.6 хувь нь ахмад настан, 1.3 хувь нь алдар цолтой ахмад настан, 3.9 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, 61.1 хувь нь нийгмийн халамжийн хөнгөлөлт, нөхцөлт мөнгөн тусламжид хамрагдсан иргэд, 4.1 хувь нь нийгмийн халамжийн үйлчилгээнд хамрагдсан иргэд байна.

“Хүний хөгжил” сангаас 2012 оны эхний 7 сард 583.8 тэрбум төгрөгийн хишиг хувийг давхардсан тоогоор 2.8 сая иргэнд олгосны 373.8 тэрбум төгрөг нь 10.0, 21.0, 70.0 мян. төгрөгийн хишиг хувьд, 210.0 тэрбум төгрөгийг ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн бүрт олгох 1.0 сая төгрөгийн хишиг хувьд зарцуулжээ.

“Хүний хөгжил” сангаас ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн бүрт олгох 1.0 сая төгрөгийн хишиг хувиас 2012 оны эхний 7 сард 210.0 тэрбум төгрөгийг 309.9 мянган хүнд олгожээ.

Харин 8 дугаар сард “Хүний хөгжил” сангаас хишиг хувь олгогдоогүй байна.

I.5. Эрүүл мэнд

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний 8 сард 49217 эх амаржиж, амьд төрсөн хүүхдийн тоо 49439 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс амаржсан эхийн тоо 3076 эхээр, хүүхдийн тоо 3092 хүүхдээр буюу 6.7 хувиар тус тус нэмэгдсэн байна. (Зураг I.13) Энэ оны 8 дугаар сард 6680 хүүхэд амьд төрсөн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 369 хүүхэд буюу 5.8 хувиар нэмэгдлээ.

Улсын хэмжээгээр энэ оны эхний 8 сард нялхсын эндэгдэл 773 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5 хүүхэд буюу 0.6 хувь, 1-5 хүртэлх насандаа 164 хүүхэд эндэж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 7 хүүхэд буюу 4.1 хувиар буурав.

Зураг-I.13

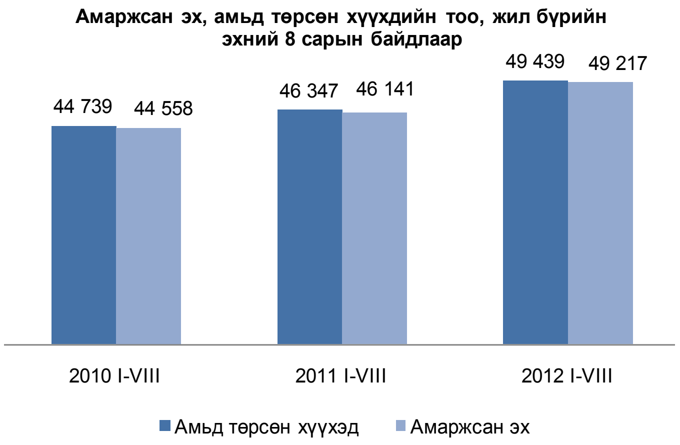

(Зураг I.14). Энэ оны эхний 8 сард жирэмслэлт болон төрөлтийн улмаас 24 эх, 8 дугаар сард 3 эх эндсэн байна.

Нялхсын эндэгдэл 2012 оны 8 дугаар сард 87 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 6 хүүхдээр, 1-5 хүртэлх насны 23 хүүхэд эндэж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1 хүүхдээр нэмэгдэв.

1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдэл 2012 оны эхний 8 сард 16 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1 хүүхдээр буурсан бөгөөд энэ үзүүлэлт Хөвсгөл (28), Сүхбаатар (25), Өвөрхангай (24), Завхан (23), Баян-Өлгий (22), Өмнөговь (21) аймагт улсын дунджаас 5-12 хүүхдээр, Ховд (20), Булган (19), Говь-Алтай (18), Архангай (18), Дорноговь (18) аймагт 2-4 хүүхдээр илүү байна.

Тав хүртэлх насны* хүүхдийн эндэгдэл 2012 оны 8 дугаар сард 110 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 7 хүүхдээр нэмэгдсэн байна. 1000 амьд төрөлтөд ногдох тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл энэ оны эхний 8 сард 19 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1 хүүхдээр буурчээ.

Өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад 2012 оны эхний 8 сард вирүст хепатитаар өвчлөгчдийн тоо 2236 хүн буюу 32.8 хувь, салхин цэцгээр 718 хүн буюу 28.1 хувь, цусан суулгаар 238 хүн буюу 15.5 хувь, сүрьеэгээр 67 хүн буюу 2.2 хувь, гонококкт халдвараар өвчлөгчдийн тоо 7 хүн буюу 0.2 хувиар буурсан хэдий ч энэ оны эхний 8 сард халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн нийт тоо 29762 хүнд хүрч, 3675 хүн буюу 14.1 хувиар нэмэгдсэн нь гахайн хавдраар өвчлөгчдийн тоо 6872 хүн буюу 9.3 дахин, тэмбүүгээр өвчлөгчдийн тоо 144 хүн буюу 5.1 хувиар өссөнөөс голлон шалтгаалав.

Халдварт өвчнөөр 2012 оны 8 дугаар сард 2699 хүн өвчилж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 132 хүн буюу 4.7 хувиар буурсаны дотор вирүст хепатитаар өвчлөгчдийн тоо 436 хүн буюу 57.0 хувь, салхин цэцгээр 7 хүн буюу 20.6 хувь, цусан суулгаар өвчлөгчдийн тоо 42 хүн буюу 11.5 хувиар тус тус буурсан нь нөлөөлөв. Харин энэ хугацаанд гахайн хавдраар өвчлөгчдийн тоо 167 хүн буюу 17.7 дахин, гонококкт халдвараар 64 хүн буюу 17.0 хувь, сүрьеэгээр өвчлөгчдийн тоо 36 хүн буюу 12.5 хувиар нэмэгдэв.

Хүнсний гаралтай бактерит хордлогын өвчлөл энэ оны 8 дугаар сард 42 тохиолдол бүртгэгдсэний 27 нь Өмнөговь аймгийн Баян-Овоо суманд, 15 тохиолдол нь Улаанбаатар хотод илэрчээ. Энэ оны 8 дугаар сард бүртгэгдсэн нийт халдварт өвчлөлийн 1.5 хувийг хүнсний гаралтай бактерит хордлого эзэлж байна.

Зураг-I.14

Эндсэн хүүхдийн тоо, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар

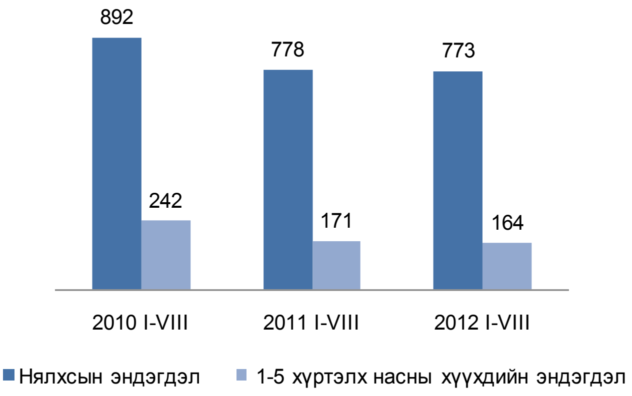

Зураг-I.15

10 000 хүн амд ногдох халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар

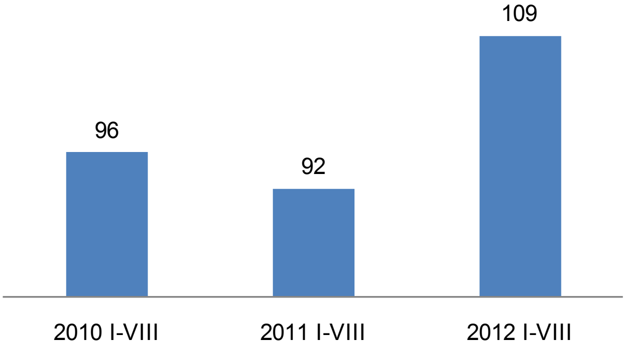

10 000 хүн амд ногдох халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо 2012 оны эхний 8 сард улсын дунджаар 109 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 17 хүнээр нэмэгдэв (Зураг I.15).

Улаанбаатар хотод 2012 оны 8 дугаар сард ХДХВ/ДОХ-ын 2 тохиолдол илэрч, улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн ХДХВ/ДОХ-ын нийт тохиолдол 113 болов.

Тайлбар: *Тав хүртэлх насны хүүхдэд 0-4 нас 365 хүртэл хоногтой хүүхдийг хамруулав.

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний 8 сард 11556 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 112 хүн буюу 1.0 хувиар нэмэгдэв (Зураг I.16). Эмнэлэгт нас барсан хүний тоо энэ оны эхний 8 сард 2876 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 71 хүн буюу 2.5 хувиар өсөв. Энэ нь нийт нас баралтын 24.9 хувийг эзэлж байна. Нас барсан хүний тоо 2012 оны 8 дугаар сард 1396 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 95 хүн буюу 6.4 хувиар буурав.

Энэ оны эхний 8 сард 478.7 мян.хүн эмнэлэгт хэвтэж эмчлүүлсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 21978 хүн буюу 4.8 хувиар нэмэгджээ. Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 2012 оны 8 дугаар сард 54.2 мянга болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1533 хүн буюу 2.9 хувиар нэмэгдэв.

Хувийн эмнэлгүүд 2012 оны эхний 8 сард 926.7 мян.хүнд үйлчилж, 28.7 тэрбум төгрөгийн төлбөртэй үйлчилгээ үзүүлжээ. Хувийн эмнэлгээр үйлчлүүлсэн хүний тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс 15.7 хувиар нэмэгдэж, төлбөрт үйлчилгээний хэмжээ 73.5 хувиар өслөө.

I.6. Гэмт хэрэг

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний 8 сарын байдлаар 14515 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 1569 хэргээр буюу 12.1 хувиар өсчээ (Зураг I.17). Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт гэмт хэргийн тоо нэмэгдэхэд өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг (974), хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг (310), тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журмын эсрэг (162), байгаль хамгаалах журмын эсрэг (128) зэрэг гэмт хэрэг өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Энэ 2012 оны эхний 8 сард бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 57.4 хувь нь нийслэлд, 41.6 хувь нь аймгуудад, 0.6 хувь нь төмөр замын цагдаагийн хэлтэст, 0.4 хувь нь бусад газарт бүртгэгджээ.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 45.8 хувийг хүндэвтэр, 42.8 хувийг хөнгөн, 9.0 хувийг хүнд, 2.4 хувийг онц хүнд гэмт хэрэг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс хөнгөн хэргийнх 2.7 пунктээр нэмэгдэж, хүндэвтэр хэргийнх 1.6 пункт, хүнд хэргийнх 0.7 пункт, онц хүнд хэргийнх 0.4 пунктээр буурсан байна (Зураг I.18).

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс Завхан аймагт 42.6 хувь, Булган аймагт 40.5 хувь, Говьсүмбэр аймагт

Зураг-I.16

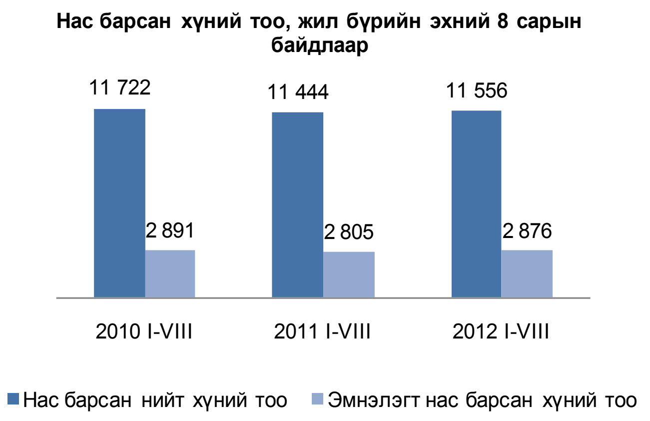

Зураг-I.17

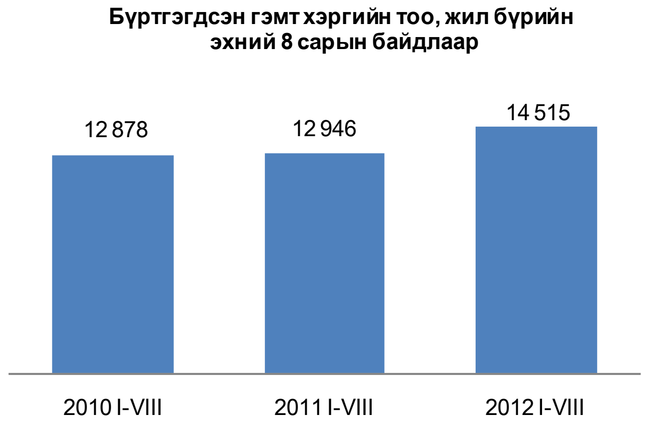

Зураг-I.18

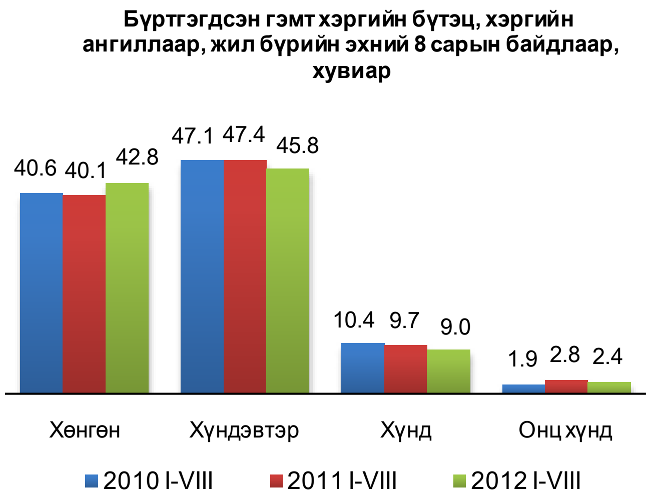

39.0 хувь, Сүхбаатар аймагт 28.8 хувь, Баян-Өлгий аймагт 27.7 хувь, Өвөрхангай аймагт 21.8 хувь, Дорнод аймагт 19.0 хувь, Архангай аймагт 17.8 хувь, Говь-Алтай аймагт 16.2 хувь, Төв аймагт 12.7 хувь, Хөвсгөл аймагт 9.8 хувь, Өмнөговь аймагт 9.4 хувь, Дархан-Уул аймагт 6.4 хувь, Орхон аймагт 3.4 хувь, Дорноговь аймагт 2.4 хувь, Сэлэнгэ аймагт 1.8 хувь, Улаанбаатар хотод 14.0 хувиар нэмэгдэж, харин Увс аймагт 13.2 хувь, Ховд аймагт 8.2 хувь, Хэнтий аймагт 4.5 хувь, Баянхонгор аймагт 4.3 хувь, Дундговь аймагт 2.9 хувиар буурчээ.

Гэр бүлийн хүчирхийллийн улмаас үйлдэгдсэн 386 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 134 хэрэг буюу 53.2 хувиар нэмэгдсэн байна. Малын хулгайн 877 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 6.0 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 200 хэрэг буюу 29.5 хувиар өсчээ.

Сэжигтэн нь тодорхойгүй байсан 5154 хэргийн 2967 буюу 57.6 хувийнх нь холбогдогч нь тогтоогдож, яллагдагчаар татагдсанаар гэмт хэргийн илрүүлэлт улсын хэмжээнд өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.1 пункт, нийслэлийн хэмжээнд 0.1 пунктээр нэмэгдсэн байна. (Зураг I.19).

Бүлэглэн үйлдсэн гэмт хэрэг 2012 оны эхний 8 сарын байдлаар өмнөх оны мөн үеийнхээс 13.6 хувь, хүүхэд оролцсон хэрэг 3.5 хувь, согтуугаар үйлдэгдсэн хэрэг 0.1 хувь, эмэгтэй хүн оролцсон хэрэг 31.5 хувиар нэмэгдэв.

Арван найм ба түүнээс дээш насны 10000 хүнд ногдох гэмт хэргийн тоо улсын дунджаар 2012 оны эхний 8 сарын байдлаар 77 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 7 хэрэг буюу 10.0 хувиар нэмэгдэв.

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагч 2012 оны эхний 8 сарын байдлаар 13014 болж, 844 буюу 6.5 хувь нь арван найм хүртэлх насны хүүхэд, 1774 буюу 13.6 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Өмнө нь ял шийтгэгдсэн хүмүүс гэмт хэрэгт холбогдогчдын 4.8 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.8 пунктээр буурчээ.

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчдад хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдийн эзлэх хувь 2012 оны эхний 8 сарын байдлаар 11.4 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.1 пункт, малчдынх 9.3 болж 2.2 пункт, төрийн бус байгууллагын ажиллагчдынх 1.8 болж 0.3 пункт, оюутан, сурагчдынх 7.1 болж 0.2 пунктээр нэмэгдэж, харин ажилгүй иргэдийнх 53.8 болж 4.7 пункт, аж ахуйн нэгж, байгууллагад ажиллагчдынх 11.2 болж 0.9 пункт, төрийн албан хаагчдынх 4.2 болж 0.7 пунктээр буурсан байна.

Зураг-I.19

Гэмт хэргийн илрүүлэлт, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, хувиар

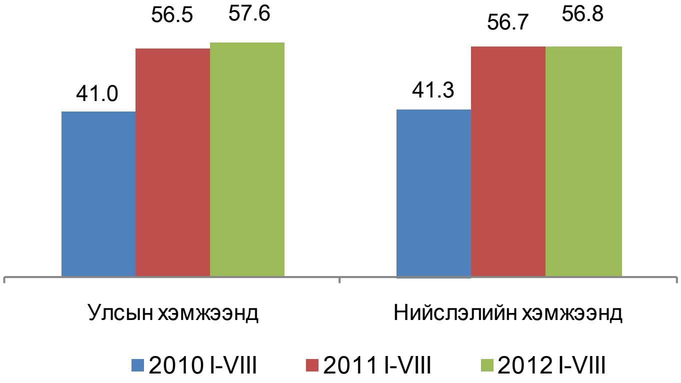

Зураг-I.19

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчдын нийгмийн байдал, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, хувиар

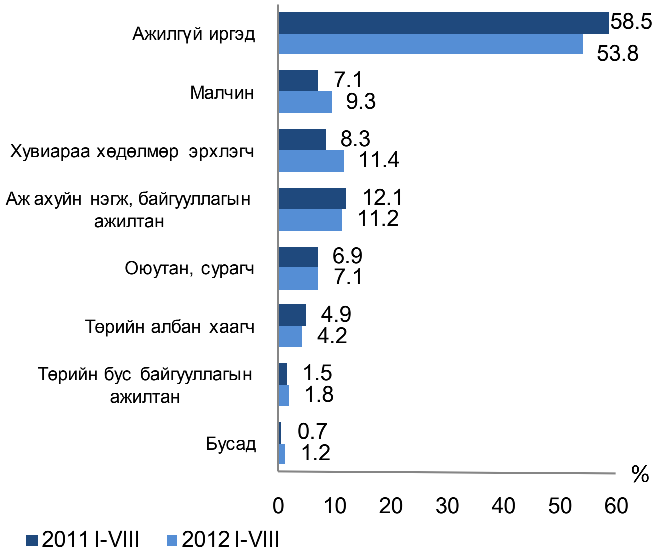

Энэ оны эхний 8 сарын байдлаар бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 30.3 хувь нь гэр, орон сууцанд, 16.5 хувь нь гудамж, талбайд, 13.6 хувь нь олон нийтийн газарт, 7.8 хувь нь аж ахуйн нэгжид, 8.2 хувь нь авто замд, 2.2 хувь нь төрийн байгууллагад, 1.3 хувь нь төрийн бус байгууллагад, 1.4 хувь нь нийтийн тээврийн хэрэгсэлд, 18.7 хувь нь бусад газарт үйлдэгджээ.

Гэмт хэргийн улмаас 5604 хүн гэмтэж, 717 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс гэмтсэн хүний тоо 360 буюу 6.9 хувиар өсч, нас барсан хүний тоо 109 буюу

13.2 хувиар буурсан байна (Зураг I.20).

Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол 2012 оны эхний 8 сарын байдлаар 29.1 тэрбум төг, нөхөн төлүүлсэн хохирлын хэмжээ 15.9 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс учирсан хохирлын хэмжээ 11320.4 сая төг буюу 63.6 хувиар, нөхөн төлүүлсэн хохирлын хэмжээ 9013.3 сая төг буюу 2.3 дахин өссөн байна (Зураг I.21). Нөхөн төлүүлсэн хохирлын хэмжээ нэмэгдэхэд хувийн өмчийн байгууллагад учирсан хохирлын нөхөн төлүүлэлт 6619.6 сая төгрөгөөр өссөн нь нөлөөлөв. Гэмт хэргийн улмаас учирсан нийт хохирлын 87.6 хувь буюу 25.5 тэрбум төг нь хувийн өмчид ногдож байна.

Гэмт хэргийн улмаас хохирсон иргэд 2012 оны эхний 8 сарын байдлаар 13900 болж, 870 буюу 6.3 хувь нь арван найм хүртэлх насны хүүхэд, 5161 буюу 37.1 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Гэмт хэргийн улмаас нийт 105 байгууллагад хохирол учирсны 49 нь төрийн, 17 нь төрийн бус, 39 нь хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж, байгууллага байна.

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний 8 сарын байдлаар 79.6 мян.хүн эрүүлжүүлэгдэж, 9.4 мян.хүн баривчлагдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс эрүүлжүүлэгдсэн хүний тоо 2004 буюу 2.6 хувь, баривчлагдсан хүний тоо 960 буюу 11.4 хувиар өссөн байна.

Зураг-I.20

Гэмт хэргийн улмаас гэмтсэн, нас барсан хүний тоо, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар

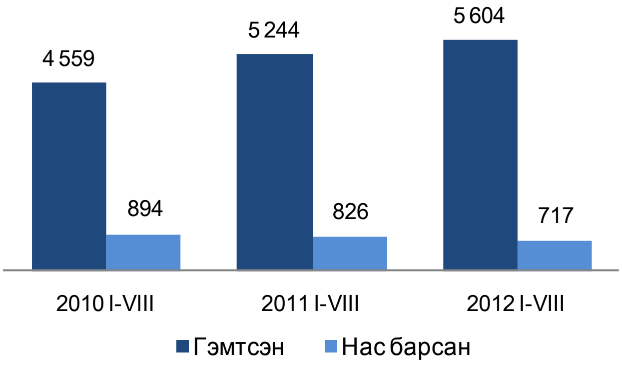

Зураг-I.20

Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирлын хэмжээ, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, тэрбум төгрөгөөр

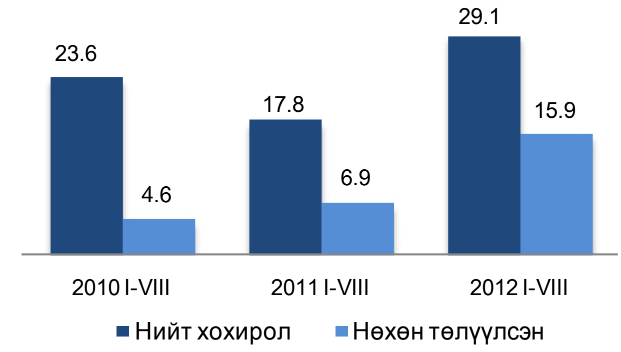

II. Макро эдийн засгийн үзүүлэлт

II.1. Үнэ

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ

Хэрэглээний үнийн улсын индекс (ХҮУИ) 2012 оны 8 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.7 хувь, оны эхнээс 11.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 14.9 хувиар өслөө (Хүснэгт II.1).

Ерөнхий индекс өмнөх сарынхаас өсөхөд боловсролын үйлчилгээний үнэ дүнгээрээ 15.2 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Согтууруулах ундаа, тамхины бүлгийн барааны үнэ дүнгээрээ 0.2 хувь, хувцас,

Хүснэгт-II.1

Хэрэглээний үнийн улсын индекс, бүлгийн дүнгээр

хувь

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Жин	2012 VIII / 2011 VIII	2012 VIII / 2011 XII	2012 VIII / 2012 VII
Ерөнхий индекс	***100.0***	***114.9***	***111.1***	***100.7***
Хүнсний бараа, ундаа, ус	29.3	124.6	121.5	97.9
Согтууруулах ундаа, тамхи	3.2	106.3	105.5	100.2
Хувцас, бөс бараа, гутал	16.1	117.0	109.0	100.9
Орон сууц, ус, цахилгаан, түлш	12.3	114.2	104.5	102.6
Гэр ахуйн тавилга, бараа	4.7	109.0	106.7	100.8
Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	3.6	106.9	106.5	101.4
Тээвэр	12.2	104.7	104.5	100.4
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	4.4	98.6	98.8	99.9
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	2.8	103.6	103.4	101.1
Боловсролын үйлчилгээ	4.7	116.5	115.2	115.2
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	2.6	124.5	121.4	101.5
Бусад бараа, үйлчилгээ	4.1	107.3	105.3	101.0

Зураг-II.1

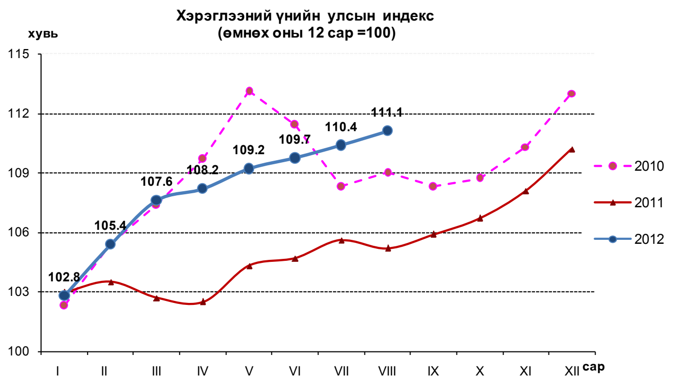

Зураг-II.2

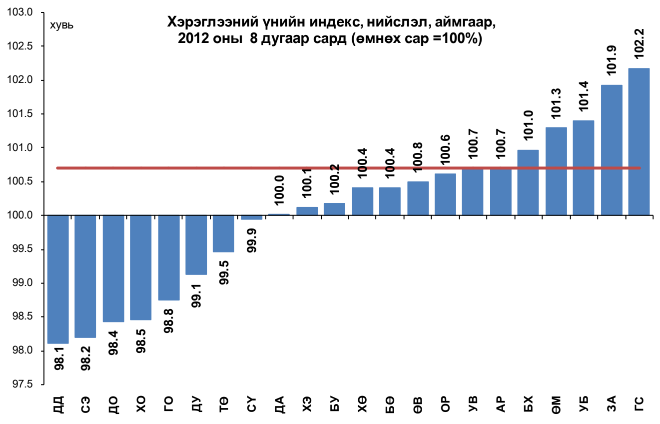

бөс бараа, гутлынх 0.9 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, түлшнийх 2.6 хувь, гэр ахуйн тавилга, барааных 0.8 хувь, эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээнийх 1.4 хувь, тээврийнх 0.4 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээнийх 1.1 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээнийх 1.5 хувь, бусад бараа, үйлчилгээнийх 1.0 хувиар өсч, харин хүнсний бараа, ундаа, усны үнэ дүнгээрээ 2.1 хувь, холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээнийх 0.1 хувиар буурсан байна.

Хэрэглээний үнийн улсын индекс 2012 оны 8 дугаар сард оны эхнээс 11.1 хувь өссөний дотор хүнс, ундаа, усны бүлгийн барааны үнэ дүнгээрээ 21.5 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээнийх 21.4 хувь,боловсролын үйлчилгээний бүлгийнх 15.2 хувиар нэмэгдсэн нь өндөр өсөлт байв.

Хэрэглээний үнийн улсын индекс 2011 оны 8 дугаар сард оны эхнээс 5.2 хувиар өссөн бол 2012 оны 8 дугаар сард 11.1 хувь болж, өсөлт 5.9 пунктээр нэмэгджээ (Зураг II.1).

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2012 оны 8 дугаар сард өмнөх сарынхаас Сүхбаатар аймагт 0.1 хувь, Төв аймагт 0.5 хувь, Дундговь аймагт 0.9 хувь, Говь-Алтай аймагт 1.2 хувь, Ховд аймагт 1.5 хувь, Дорноговь аймагт 1.6 хувь, Сэлэнгэ аймагт 1.8 хувь, Дорнод аймагт 1.9 хувиар буурч, Дархан-Уул аймагт тогтвортой, бусад аймагт 0.1-2.2 хувиар өсчээ (Зураг II.2).

Өрхийн нийт хэрэглээнд өндөр хувийн жин эзэлж буй мах, махан бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн үнэ дүнгээрээ 2012 оны 8 дугаар сард өмнөх сарынхаас Ховд (1.1%) аймагт өсч, Булган, Завхан аймагт тогтвортой, бусад 18 аймагт 1.7-17.1 хувиар буурчээ. Баянхонгор (17.1%) аймагт хамгийн их бууралттай байв.

Талх, гурил, будааны дэд бүлгийн үнэ дүнгээрээ Говь-Алтай (1.7%), Дорнод (1.4%), Сэлэнгэ (1.0%), Төв (0.4%), Баянхонгор (0.1%), Хөвсгөл (0.1%) аймагт буурч, Архангай, Завхан, Хэнтий, Дархан-Уул аймагт тогтвортой, бусад 11 аймагт 0.2-6.5 хувиар өссөн байна. Баян-Өлгий (6.5%) аймагт хамгийн өндөр өсөлттэй байлаа.

Сүү, сүүн бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн үнэ дүнгээрээ Ховд (6.7%), Төв (2.9%), Хөвсгөл (2.2%), Баянхонгор (1.8%), Архангай (0.2%), Дархан-Уул (0.1%) аймагт өсч, Баян-Өлгий, Булган, Өмнөговь, Хэнтий аймагт тогтвортой, бусад 11 аймагт 0.5-11.4 хувиар буурсан байна. Сэлэнгэ (11.4%) аймагт хамгийн их бууралттай байв.

Төмс, хүнсний ногооны дэд бүлгийн үнэ дүнгээрээ Ховд (53.4%), Сэлэнгэ (18.3%), Увс (18.1%), Баянхонгор (16.8%), Булган (10.4%), Хөвсгөл (9.5%), Баян-Өлгий (4.9%), Архангай (2.2%), Орхон (1.5%), Дархан-Уул (0.1%) аймагт буурч, Хэнтий аймагт тогтвортой, бусад 10 аймагт 0.3-15.5 хувиар өссөн байна. Ховд (53.4%) аймагт хамгийн их бууралттай байлаа.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2012 оны 8 дугаар сард өмнөх сарынхаас Говьсүмбэр аймагт хамгийн их буюу 2.2 хувиар өсчээ. Тус аймагт үнэ өсөхөд хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийн барааны үнэ дүнгээрээ 8.6 хувь, боловсролын үйлчилгээний бүлгийнх 9.8 хувиар өссөн нь нөлөөлсөн байна.

Дорнод аймагт хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнийн индекс 1.9 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна. Үнийн бууралтад хүнсний бүлгийн барааны үнэ дүнгээрээ 6.1 хувь, үүний дотор мах, махан бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн

үнэ 12.0 хувь, сүү, сүүн бүтээгдэхүүнийх 3.3 хувь, саахар, чихрийнх 1.9 хувь, түүнчлэн тээврийн бүлгийнх 0.1 хувиар буурсан нь нөлөөлжээ.

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 8 дугаар сард оны эхнээс бүх аймагт 4.5-18.9 хувиар өссөн байна.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2012 оны 8 дугаар сард Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас 1.4 хувь, оны эхнээс 12.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 15.6 хувиар өслөө.

2012 оны 8 дугаар сард согтууруулах ундаа, тамхины бүлгийн үнэ дунгээрээ 0.2 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлынх 1.3 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, түлшнийх 4.0 хувь, гэр ахуйн тавилга, барааных 0.4 хувь, эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээнийх 3.1 хувь, холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээнийх 0.1 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээнийх 1.5 хувь, боловсролын үйлчилгээнийх 16.1 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээнийх 1.3 хувь, бусад бараа, үйлчилгээнийх 0.5 хувиар өсчээ. Харин хүнс, ундаа, усны бүлгийн үнэ дунгээрээ 1.2 хувиар буурч, тээврийн бүлгийн үнэ тогтвортой байв (Зураг II.3).

Улаанбаатар хотод 8 дугаар сард өмнөх сарынхаас хэрэглээний сагсны 329 нэрийн бараа, үйлчилгээний 26.1 хувийнх нь үнэ өсч, 7.9 хувийнх нь үнэ буурч, 66.0 хувийнх нь үнэ тогтвортой байлаа. Судалгаанд сонгогдсон хүнсний 93 нэрийн барааны 31 буюу 33.3 хувийнх нь үнэ нэмэгджээ.

Зураг-II.3

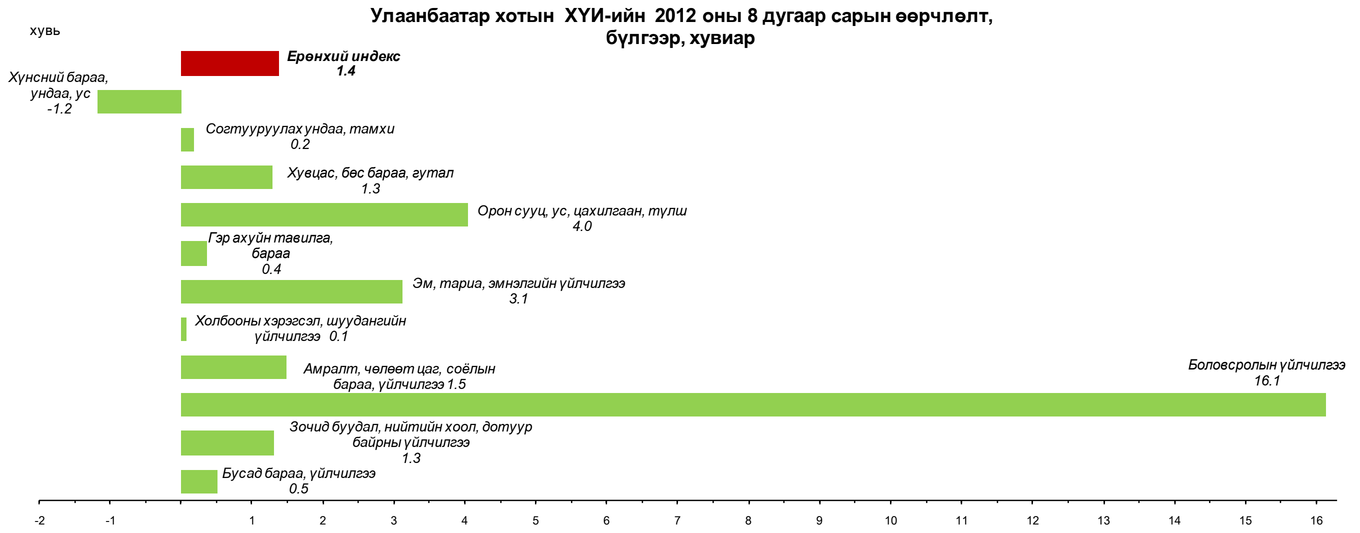

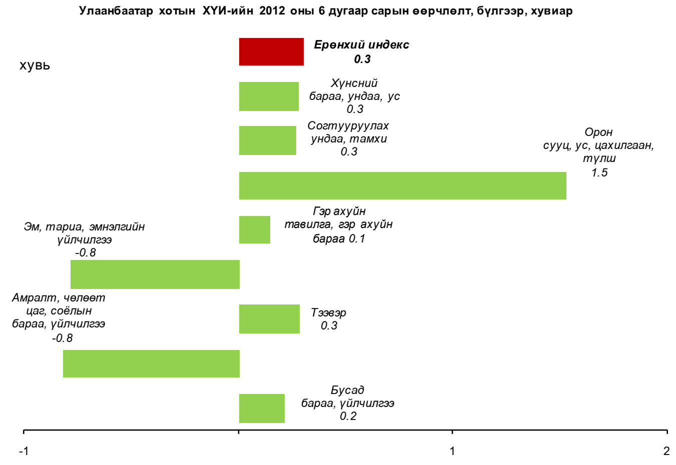

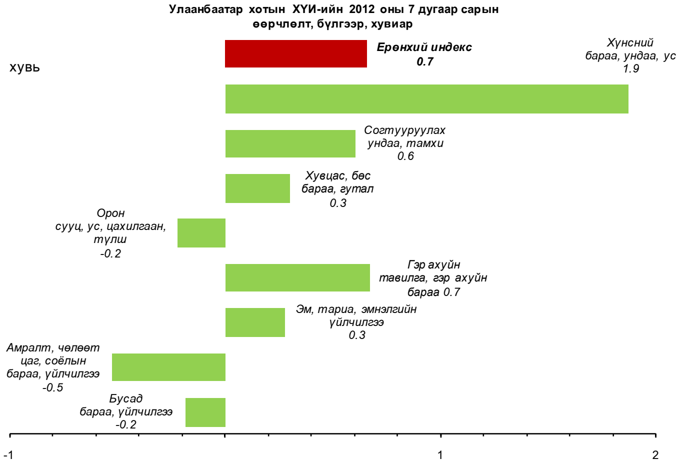

Хүснэгт-II.2

Улаанбаатар хотын хэрэглээний үнийн 2012 оны 8 дугаар сарын индекст нөлөөлсөн бараа, үйлчилгээний үнийн өөрчлөлт

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Үнийн өөрчлөлт, %	Дэд бүлэг, зарим барааны үнийн өөрчлөлт
Хүнсний бараа, ундаа, ус	-1.2	Хүнс, ундаа, усны бүлгийн барааны үнийн бууралтад мах, махан бүтээгдэхүүний үнэ 3.5 хувь, сүү, сүүн бүтээгдэхүүнийх 0.9 хувиар хямдарсан нь нөлөөлжээ.
Согтууруулах ундаа, тамхи	0.2	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд импортын архи, дарсны үнэ 0.2-0.5 хувь, дотоодын тамхины үнэ 0.7 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөлөв.
Хувцас, бөс бараа, гутал	1.3	Хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийн барааны үнийн өсөлтөд хөвөн бөс, барааны үнэ 1.3 хувь, бүх төрлийн хувцасны дэд бүлгийн үнэ 1.2 хувь, гутлынх 1.8 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.
Орон сууц, ус, цахилгаан, түлш	4.0	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд орон сууц түрээслэх хөлс 4.5 хувь, орон сууцны засварын бараа, материалын үнэ 3.3 хувь, нэг уут түлшний модны үнэ 7.1 хувь, нүүрснийх 12.1 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.
Гэр ахуйн тавилга, бараа	0.4	Гэр ахуйн тавилга, барааны бүлгийн үнийн өсөлтөд гэр ахуйн тавилга, хэрэгслийн үнэ 1.4 хувь, оёмол, нэхмэл эдлэлийн үнэ 0.3 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.
Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	3.1	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд амбулаторийн үйлчилгээний дэд бүлгийн 5.3 хувь, эмнэлгийн ор хоногийн хөлс 8.5 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	0.1	Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээний бүлгийн үнэ өсөхөд гар утасны цэнэглэгчийн үнэ 11.1 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөлсөн байна.
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	1.5	Энэ бүлгийн үнэ өсөхөд чөлөөт цагт зориулсан тоглоом, хэрэгслийн үнэ 1.0-11.9 хувь, кабелийн телевизийн сарын хураамжийн үнэ 15.0 хувь, зарим үзвэрийн үнэ 5.9 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.
Боловсролын үйлчилгээ	16.1	Боловсролын үйлчилгээний бүлгийн үнэ өсөхөд төрийн өмчит их, дээд сургуулийн сургалтын жилийн төлбөр дунджаар 9.8 хувь, хувийн их, дээд сургуулийнх 34.2 хувь, хувийн бага сургуулийнх 16.0 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөлсөн байна.
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	1.3	Энэ бүлгийн бараа, үйлчилгээний үнэ өсөхөд зоогийн газрын хоолны үнэ 8.6 хувь, оюутны дотуур байрны төлбөр 18.2 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.
Бусад бараа, үйлчилгээ	0.5	Бусад бараа, үйлчилгээний бүлгийн үнийн өсөлтөд эмэгтэй хүний үс засах тариф 4.2 хувь, нүүрэнд иллэг хийх хөлс 1.8 хувь, ариун цэврийн цаасны үнэ 2.2 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.

Мал аж ахуйн гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнэ

Мал аж ахуйн гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн үнийн судалгаагаар 2012 оны 8 дугаар сард үхрийн 2 м-ээс дээш урттай ширний дундаж үнэ Ховд, Завхан, Дундговь, Сүхбаатар аймагт хамгийн бага буюу 20.0-24.0 мян.төг, Булган, Дархан-Уул, Архангай, Орхон, Төв аймаг, Улаанбаатар хотод хамгийн их буюу 32.0-40.0 мян.төг, адууны ширнийх Дорноговь, Хөвсгөл, Дархан-Уул аймагт хамгийн бага буюу 20.0-24.0 мян.төг, Баян-Өлгий, Орхон, Сүхбаатар, Архангай, Хэнтий, Төв аймаг, Улаанбаатар хотод хамгийн их буюу 30.0-35.5 мян.төг, ямааны 1 кг цагаан ноолуурын үнэ Дорнод, Завхан, Төв, Сүхбаатар, Баян-Өлгий аймагт хамгийн бага буюу 30.0-42.0 мян.төг, Говь-Алтай, Дундговь, Хөвсгөл, Баянхонгор, Орхон аймаг, Улаанбаатар хотод хамгийн их буюу 45.5-47.0 мян.төг байна.

Үхрийн 2 м-ээс дээш урттай ширний дундаж үнэ Дундговь, Хөвсгөл, Булган, Орхон, Өвөрхангай, Дархан-Уул, Төв аймаг, Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас 1.0-11.5 мян.төг буюу 4.4-46.0 хувиар өсч, Завхан, Сүхбаатар, Баянхонгор, Сэлэнгэ аймагт 1.0-8.0 мян.төг буюу 4.3-21.1 хувиар буурч, Говь-Алтай, Архангай, Дорнод аймагт өмнөх сарын түвшинд байв.

Адууны 1 ширхэг ширний дундаж үнэ Хэнтий, Говьсүмбэр, Архангай, Баян-Өлгий, Сүхбаатар, Орхон аймаг, Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас 1.0-5.0 мян.төг буюу 3.1-20.0 хувиар өсч, Баянхонгор, Хөвсгөл, Сэлэнгэ аймагт 3.0-10.5 мян.төг буюу 10.7-27.6 хувиар буурч, Булган, Өвөрхангай, Дархан-Уул, Дорноговь, Дундговь, Дорнод аймагт өмнөх сарын түвшинд байв.

Ямааны 1 кг цагаан ноолуурын дундаж үнэ Увс, Архангай, Хөвсгөл, Баян-Өлгий, Завхан аймагт өмнөх сарынхаас 1.0-4.5 мян.төг буюу 2.2-10.1 хувиар буурч, Баянхонгор, Орхон, Говьсүмбэр, Сүхбаатар, Дархан-Уул аймагт 1.0-5.0 мян.төг буюу 2.2-12.5 хувиар өсч, Дорноговь, Дундговь, Төв, Дорнод, Өвөрхангай аймаг, Улаанбаатар хотод өмнөх сарын түвшинд байв.

Зураг-II.4

Ямааны 1 кг цагаан ноолуурын зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 8 дугаар сард, мян.төг

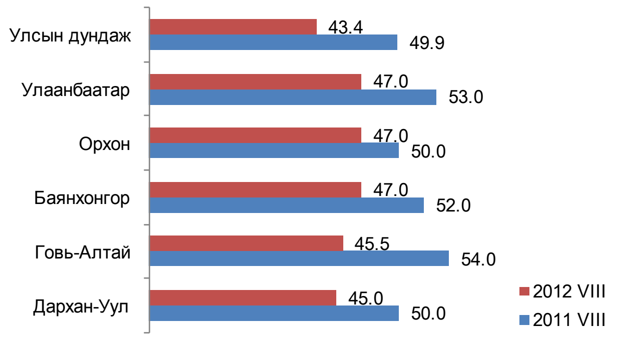

Ямааны 1 кг цагаан ноолуурын зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 8 дугаар сард, мян.төг

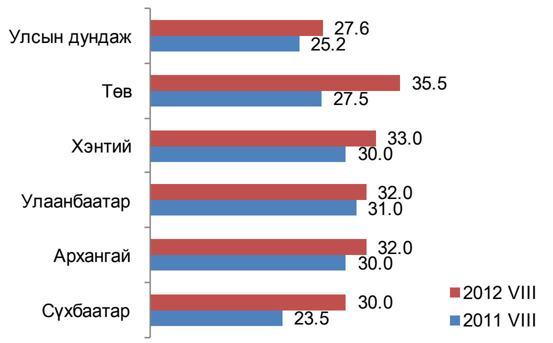

Ямааны 1 кг цагаан ноолуурын зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 8 дугаар сард, мян.төг

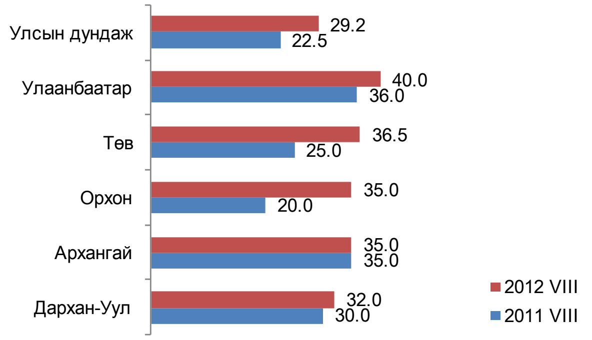

Ямааны 1 кг цагаан ноолуурын зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 8 дугаар сард, мян.төг

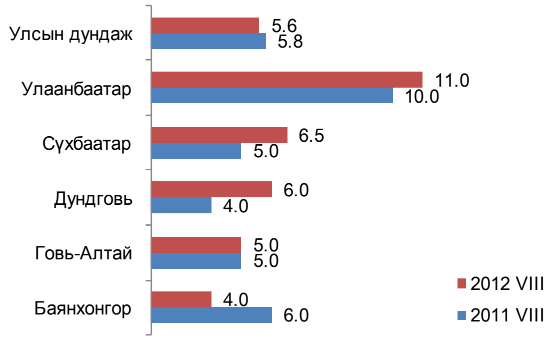

Улаанбаатар хотод арилжаалагдсан барилгын гол нэрийн материалын дундаж үнэ

Улаанбаатар хотод 2012 оны 8 дугаар сард арилжаалагдсан эх орны үйлдвэрийн болон ОХУ, БНХАУ, ХБНГУ, БНСУ-д үйлдвэрлэсэн барилгын үндсэн 29 нэр төрлийн материалын дундаж үнийг мэдээнд хамрууллаа.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн 50 кг-ын савлагаатай цементний үнэ 2.0 мян.төг буюу 18.2 хувь, цонхны нөлөөгүй шилнийх 2.0 мян.төг буюу 13.3 хувь, эх орны үйлдвэрийн захалсан банзны үнэ 2012 оны 8 дугаар сард 3.0 мян.төг буюу 7.9 хувиар буурч, харин улаан тоосгоны нэг ширхэгийн үнэ 134 төг буюу 95.0 хувь, хөнгөн бетоны үнэ 37.0 мян.төг буюу 32.2 хувь, палкных 4.0 мян.төг буюу 16.0 хувь, вакуум цонхных 10.0 мян.төг буюу 12.5 хувь, ОХУ-д үйлдвэрлэсэн чулуутай хар цаасны үнэ 3.0 мян.төг буюу 15.0 хувиар өсчээ. БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн уян шүршүүрийн үнэ 7.0 мян.төг буюу 38.9 хувь, шаазан угаагуурынх 20.0 мян.төг буюу 33.3 хувь, тосон будагных 500 төг буюу 25.0 хувь, өдрийн суурьгүй гэрлийнх 400 төг буюу 20.0 хувь, төмөр хаалганых 22.0 мян.төг буюу 15.9 хувь, крантных 5.0 мян.төг буюу 11.1 хувь, шаазан суултуурынх 10.0 мян.төг буюу 11.1 хувь, шахмал шалных 1.0 мян.төг буюу 8.3 хувь, хадаасных 200 төг буюу 8.0 хувь, дотор эмульснийх 500 төг буюу 7.7 хувь, чулуугүй хар цаасных 500 төг буюу 5.6 хувиар өсчээ. БНСУ-д үйлдвэрлэсэн ханын цаасны үнэ 500 төг буюу 10.0 хувиар өсөв.

Өмнөх сарынхаас 2012 оны 8 дугаар сард эх орны үйлдвэрийн вакуум цонхны үнэ 5.0 мян.төг буюу 5.9 хувь, палкных 1.0 мян.төг буюу 3.6 хувь, хөнгөн бетоных 3.5 мян. төг буюу 2.4 хувь, БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн тосон будагны үнэ 200 төг буюу 8.7 хувь, хадаасных 200 төг буюу 8.0 хувь, 50 кг-ын савлагаатай цементнийх 500 төг буюу 5.9 хувь, ОХУ-д үйлдвэрлэсэн чулуутай хар цаасны үнэ 1.0 мян.төг буюу 4.5 хувиар өсчээ. Бусад материалын үнэ тогтвортой байлаа.

II.2. Мөнгө, зээл, үнэт цаас

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2) 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 6997.1 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 43.6 тэрбум төг буюу 0.6 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1093.9 тэрбум төг буюу 18.5 хувиар өсчээ (Хүснэгт II.3).

Мөнгөний нийлүүлэлтийн бүтцийн хувьд 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 44.0 хувийг төгрөгийн хадгаламж, 19.1 хувийг гадаад валютын хадгаламж, 15.6 хувийг төгрөгийн харилцах, 12.9 хувийг гадаад валютын харилцах, 8.4 хувийг банкнаас гадуурх мөнгө эзэлж байна (Зураг II.5). Мөнгөний нийлүүлэлтэд гадаад валютын хадгаламжийн эзлэх хувь өмнөх сарынхаас

Зураг-II.5

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2), хэрэглээний үнийн улсын индексийн өөрчлөлт, сарын эцэст, хувиар, (өмнөх сар=100)

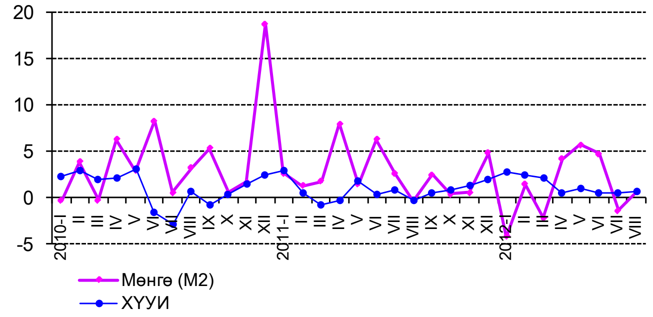

Хүснэгт-II.3

Мөнгөний зарим үндсэн үзүүлэлт, сарын эцэст, тэрбум төг

Үзүүлэлт	2011 VIII	2012 VII	2012 VIII
Мөнгөний нийлүүлэлт М2	**5 903.2**	**6 953.5**	**6 997.1**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	61.4	17.5	18.5
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 0.3	- 1.4	0.6
Нийт хадгаламж	**3 545.5**	**4 417.8**	**4 415.6**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	63.8	25.9	24.5
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	1.1	1.1	- 0.1
Төгрөгийн хадгаламж	**2 680.2**	**3 130.7**	**3 081.0**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	72.5	18.5	15.0
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	1.5	1.7	- 1.6
Валютын хадгаламж	**865.4**	**1 287.0**	**1 334.5**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	41.7	48.5	54.2
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 0.2	- 0.1	3.7

0.6 пункт, гадаад валютын харилцахийнх 0.3 пункт, төгрөгийн харилцахынх 0.2 пунктээр өсч, харин төгрөгийн хадгаламжийнх 1.0 пункт, банкнаас гадуурх мөнгөнийх 0.1 пунктээр буурчээ.

Бага мөнгө 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 1681.1 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 20.7 тэрбум төг буюу 1.2 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 27.3 тэрбум төг буюу 1.7 хувиар өсчээ.

Иргэд, байгууллагын нийт хадгаламж 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 4415.6 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 2.2 тэрбум төг буюу 0.1 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 870.1 тэрбум төг буюу 24.5 хувиар өсчээ. Төгрөгийн хадгаламж 2012 оны 7 дугаар сарын эцэст 3081.0 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 49.7 тэрбум төг буюу 1.6 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 400.8 тэрбум төг буюу 15.0 хувиар өсөв. Гадаад валютын хадгаламж 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 1334.5 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 47.5 тэрбум төг буюу 3.7 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 469.1 тэрбум төг буюу 54.2 хувиар өслөө (Хүснэгт II.3).

Гүйлгээнд байгаа бэлэн мөнгө 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 814.9 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 13.5 тэрбум төг буюу 1.7 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 109.1 тэрбум төг буюу 15.5 хувиар өсчээ.

Нөөц мөнгө (M0) 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 1943.1 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 4.2 тэрбум төг буюу 0.2 хувиар буурлаа. Нөөц мөнгөний бүрэлдэхүүн хэсэг болох банкуудын харилцах, хадгаламж 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст өмнөх сарынхаас 17.4 тэрбум төг буюу 1.5 хувиар буурч, 1130.7 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

Банкуудын нийт актив 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 9334.1 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 106.2 тэрбум төг буюу 1.2 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1995.0 тэрбум төг буюу 27.2 хувиар өслөө.

Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 6675.1 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 246.6 тэрбум төг буюу 3.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1804.3 тэрбум төг буюу 37.0 хувиар өсчээ (Хүснэгт II.4).

Зураг-II.6

Мөнгөний нийлүүлэлтийн бүтэц, хувиар, жил бүрийн 8 дугаар сарын эцсийн байдлаар

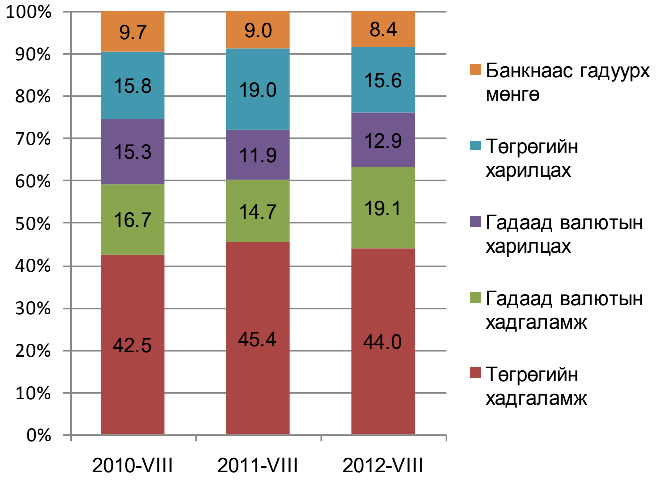

Зураг-II.7

Мөнгөний нийлүүлэлт (M2), бага мөнгө (M1) болон бараг мөнгөний өөрчлөлт сарын эцэст, хувиар, (өмнөх оны мөн үе=100)

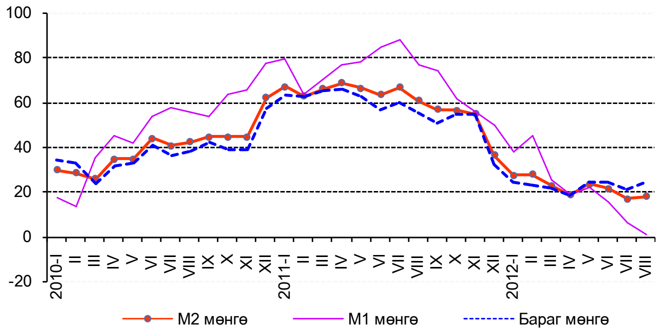

Хүснэгт-II.4

Зээлийн өрийн үлдэгдэл, чанаргүй болон хугацаа хэтэрсэн зээлсарын эцэст, тэрбум төг

Үзүүлэлт	2011 VIII	2012 VII	2012 VIII
Зээлийн өрийн үлдэгдэл	**4 870.8**	**6 428.5**	**6 675.1**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	61.2	37.3	37.0
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	4.0	1.7	3.8
Чанаргүй зээл	**375.9**	**305.7**	**312.3**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 8.4	- 19.9	- 16.9
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 1.6	- 0.7	2.1
Хугацаа хэтэрсэн зээл	**67.0**	**85.1**	**100.6**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 21.6	19.3	50.1
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 6.1	64.4	18.2
Зээлийн өрийн үлдэгдэлд чанаргүй зээлийн эзлэх хувь	**7.7**	**4.8**	**4.7**
Зээлийн өрийн үлдэгдэлд хугацаа хэтэрсэн зээлийн эзлэх хувь	**1.4**	**1.3**	**1.5**

Зээлийн өрийн үлдэгдлийг эзэмшигчээр нь авч үзэхэд 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст нийт зээлийн 3635.6 тэрбум төг буюу 54.5 хувь нь хувийн секторт, иргэдэд 2945.4 тэрбум төг буюу 44.1 хувь нь, улсын байгууллагад 71.2 тэрбум төг буюу 1.1 хувь нь, бусад байгууллагад 12.2 тэрбум төг буюу 0.2 хувь нь, 10.7 тэрбум төг буюу 0.1 хувь нь бусад санхүүгийн байгууллагад ногдож байна.

Банкны системийн хэмжээгээр чанаргүй зээл 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 312.3 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 6.6 тэрбум төг буюу 2.1 хувиар өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 63.6 тэрбум төг буюу 16.9 хувиар буурсан байна. Чанаргүй зээл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 4.7 хувийг эзэлж, өмнөх сарынхаас 0.1 пункт, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.0 пунктээр буурчээ (Хүснэгт II.4).

Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 100.6 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 15.5 тэрбум төг буюу 18.2 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 33.6 тэрбум төг буюу 50.1 хувиар өсчээ. Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 1.5 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх сарынхаас 0.2 пункт, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.1 пунктээр өссөн байна (Хүснэгт II.4).

Энэ оны 8 дугаар сарын эцэст аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон зээлийн өрийн үлдэгдлийн 68.0 хувь нь ХААН банк, Голомт банк, Худалдаа, хөгжлийн банканд ногдож байна.

Банкуудын төгрөгийн зээлийн жигнэсэн дундаж хүү 2012 оны 7 дугаар сарын эцэст өмнөх сарынхаас 0.4 пункт, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.9 пунктээр өсч, жилийн хүү 18.3 хувь болжээ. Валютын зээлийн жигнэсэн дундаж хүү өмнөх сарынхаас өөрчлөлтгүй, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.7 пунктээр өсч, жилийн хүү 12.9 хувь боллоо (Зураг II.9).

Гадаад валютын цэвэр албан нөөц 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст өмнөх сарынхаас 142.3 сая ам.доллараар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 51.9 сая ам.доллараар нэмэгдэж, 2463.7 сая ам.долл болсон нь манай улсын импортын 18.4 долоо хоног буюу 4.6 сарын хэрэгцээг хангахаар байна (Зураг II.10).

Зураг-II.8

Чанаргүй зээл, сарын эцэст, тэрбум төг

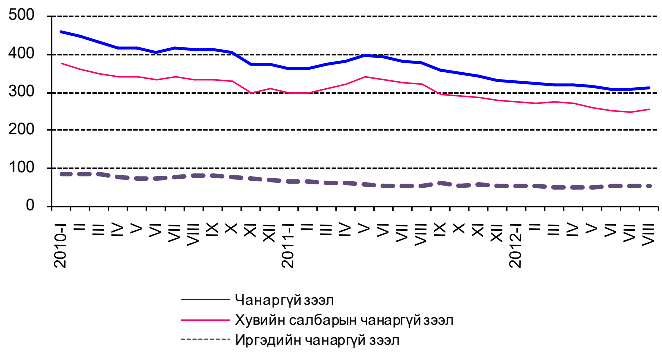

Зураг-II.9

Зээлийн жилийн хүү, сарын эцэст, хувиар

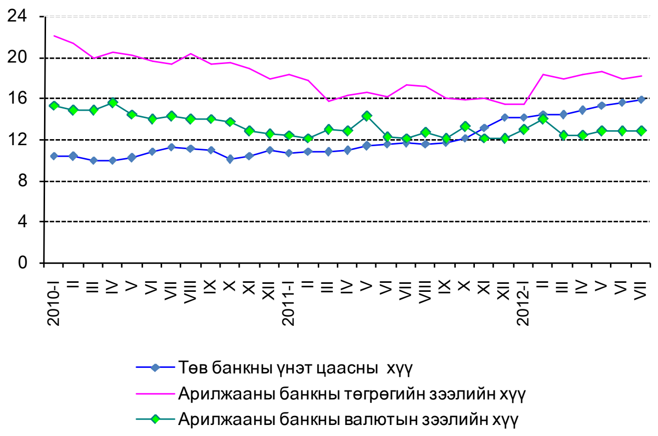

Зураг-II.10

Гадаад валютын цэвэр албан нөөц, сарын эцэст, сая ам.долл

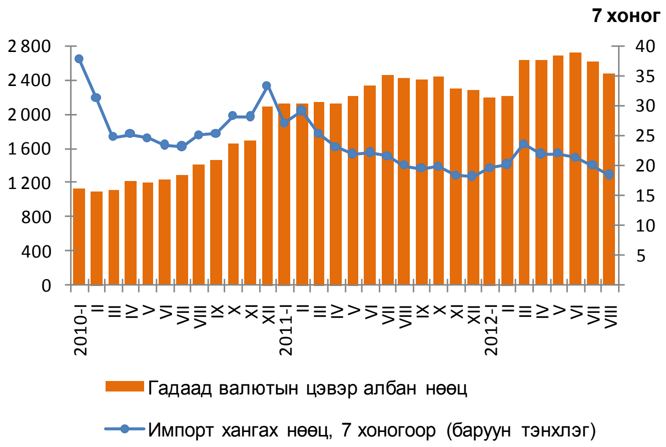

Үнэт цаасны зах зээл

Үнэт цаасны арилжаа 2012 оны 8 дугаар сард 23 өдөр явагдаж, 50.7 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийгдэж, 6.9 сая ш үнэт цаас арилжигдсан байна. Гүйлгээний хэмжээ 2012 оны 8 дугаар сард өмнөх сарынхаас 50.0 тэрбум төг буюу 67.6 дахин өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 65.7 тэрбум төг буюу 56.4 хувиар буурчээ. Арилжсан үнэт цаасны тоо 2012 оны 8 дугаар сард өмнөх сарынхаас 4.6 сая ш буюу 3.0 дахин өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 16.6 сая ш буюу 70.7 хувиар буурлаа.

Хөрөнгийн зах зээлийн чиг хандлагыг илэрхийлэх ТОП-20 дундаж индекс 2012 оны 8 дугаар сард 19020.0 болж, өмнөх сарынхаас 1311.1 нэгжээр буурчээ (Зураг II.11). Хөрөнгийн зах зээлд үйл ажиллагаа явуулж байгаа хувьцаат компаниудын үнэт цаасны зах зээлийн нийт үнэлгээ 2012 оны 8 дугаар сард 1772.7 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 162.2 тэрбум төг буюу 8.4 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 282.8 тэрбум төг буюу 13.8 хувиар буурлаа. (Зураг II.12).

"ШАРЫН ГОЛ" хувьцаат компаний 5.5 сая ш хувьцаа 2012 оны 8 дугаар сард арилжигдсан нь хамгийн идэвхтэй арилжаалсан үнэт цаас байв.

Зураг-II.11

ТОП-20 индекс, сарын дундаж, хувиар

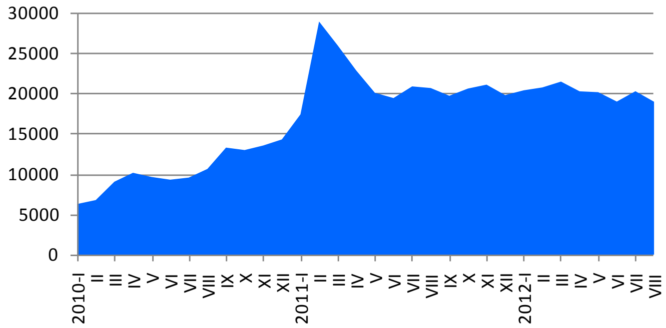

Зураг-II.12

Зах зээлийн үнэлгээ, сарын эцэст, тэрбум төг

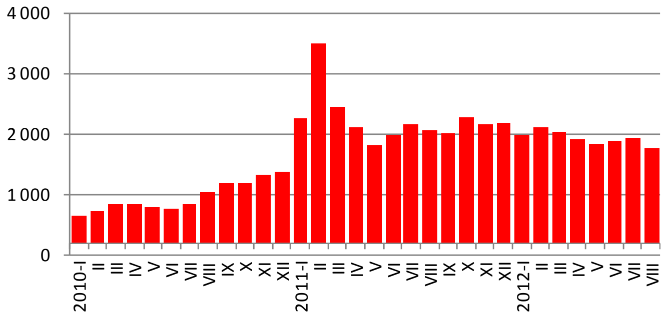

Валютын ханш

Монголбанкны төгрөгийн ам.доллартай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 8 дугаар сард 1364.2 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 125.6 төг буюу 10.1 хувиар суларсан байна (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн ам.доллартай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 7 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.2 хувь, 2012 оны 8 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.5 хувиар суларчээ (Зураг II.13).

Төгрөгийн евротой харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 8 дугаар сард 1691.0 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 86.9 төг буюу 4.9 хувиар чангарчээ (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн евротой харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 7 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.7 хувиар чангарч, 2012 оны 8 дугаар сард өмнөх сарынхаас 2.2 хувиар суларсан байна (Зураг II.14).

Хүснэгт-II.5

Монголбанкны төгрөгийн гадаад валюттай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

Үзүүлэлт	2011 VIII	2012 VII	2012 VIII
Ам. Доллар	**1 238.6**	**1 344.0**	**1 364.2**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 6.5	7.8	10.1
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 0.7	1.2	1.5
Евро	**1 777.9**	**1 654.8**	**1 691.0**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	3.7	- 7.4	- 4.9
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 0.6	- 0.7	2.2
Юань	**193.4**	**211.0**	**214.5**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 1.0	9.3	10.9
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	0.1	1.1	1.7
Рубль	**43.1**	**41.4**	**42.7**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 1.4	- 7.6	- 0.9
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 3.8	2.2	3.1

Зураг-II.13

Төгрөгийн ам. доллартай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

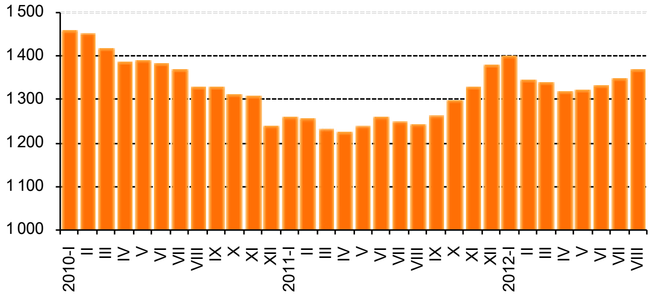

Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 8 дугаар сард 214.5 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 21.1 төг буюу 10.9 хувиар суларчээ (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 7 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.1 хувь, 2012 оны 8 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.7 хувиар суларчээ (Зураг II.15).

Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 8 дугаар сард 42.7 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.4 төг буюу 0.9 хувиар чангарчээ (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 7 дугаар сард өмнөх сарынхаас 2.2 хувь, 2012 оны 8 дугаар сард өмнөх сарынхаас 3.1 хувиар суларлаа (Зураг II.16).

Зураг-II.14

Төгрөгийн евротой харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

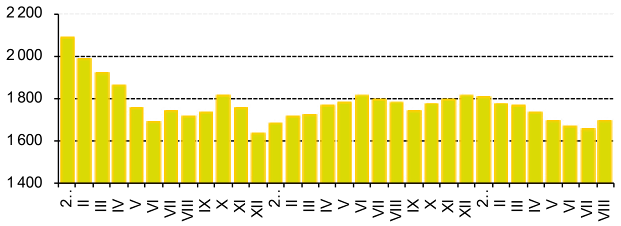

Зураг-II.15

Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

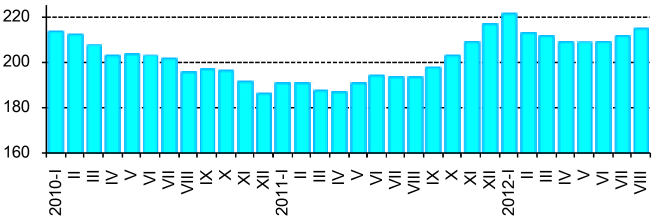

II.3 Улсын нэгдсэн төсөв

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого ба тусламжийн нийт хэмжээ 2012 оны эхний 8 сард 3099.5 тэрбум төг, зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 3582.6 тэрбум төг болж, улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл 483.1 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарлаа. Өмнөх оны мөн үеийнхээс улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцлийн алдагдал 669.4 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэхэд зарлагын өсөлт орлогын өсөлтөөс 27.5 пунктээр илүү байгаа нь нөлөөлжээ. (Зураг II.17).

Улсын нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 2012 оны эхний 8 сард 3088.5 тэрбум төг, урсгал зардал 2761.0 тэрбум төг болж, тэнцвэржүүлсэн урсгал тэнцэл 327.4 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарав. Өмнөх оны мөн үеийнхээс нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 383.5 тэрбум төг, урсгал зардал 798.9 тэрбум төгрөгөөр өсчээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого ба тусламжийн нийт хэмжээ 2012 оны 7 дугаар сард 389.3 тэрбум төг байсан бол 8 дугаар сард 355.0 тэрбум төг болж өмнөх сарынхаас 34.3 тэрбум төг буюу 8.8 хувиар буурчээ. Улсын нэгдсэн төсвийн нийт зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2012 оны 7 дугаар сард 414.1 тэрбум төг байсан бол 8 дугаар сард 238.5 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 175.6 тэрбум төг буюу 42.4 хувиар буурчээ. Улсын нэгдсэн төсвийн

Зураг-II.16

Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

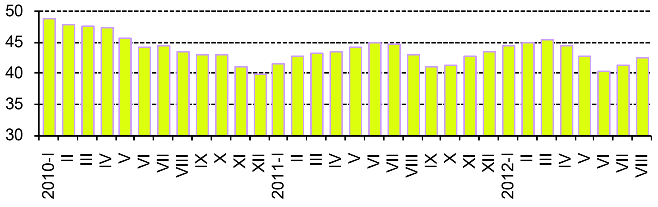

Зураг-II.17

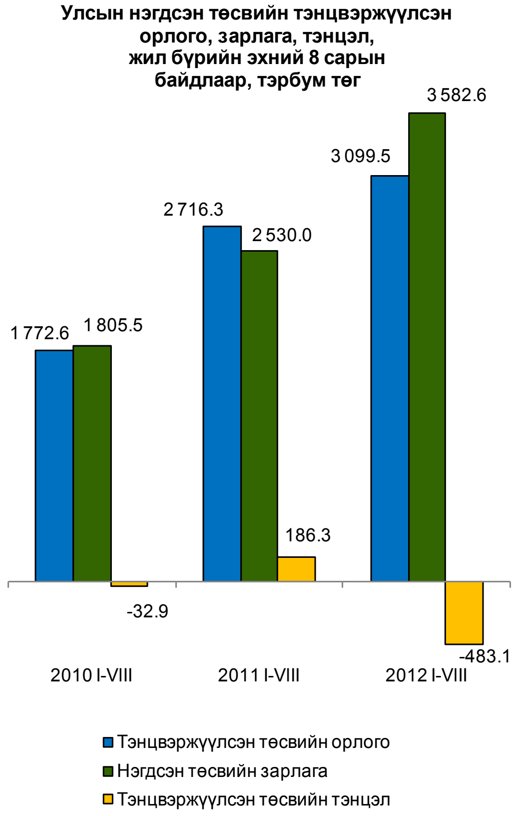

тэнцвэржүүлсэн тэнцэл 2012 оны 7 дугаар сард 24.8 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарч байсан бол 8 дугаар сард 116.5 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарлаа.

Төсвийн орлого

Улсын нэгдсэн төсөвт 2012 оны эхний 8 сард 3125.0 тэрбум төгрөгийн орлого төвлөрсөн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 368.0 тэрбум төг буюу 13.3 хувиар өсчээ.

Татварын нийт орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 437.5 тэрбум төг буюу 18.7 хувиар нэмэгдэхэд нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого 144.8 тэрбум төг буюу 52.9 хувь, бусад татварын орлого 138.5 тэрбум төг буюу 34.1 хувь, дотоодын бараа, үйлчилгээний татварын орлого 127.1 тэрбум төг буюу 14.0 хувь, орлогын албан татварын орлого 18.5 тэрбум төг буюу 3.5 хувь, гадаад худалдааны татварын орлого 5.9 тэрбум төг буюу 2.7 хувь, өмчийн татварын орлого 2.6 тэрбум төг буюу 27.0 хувиар өссөнөөс нөлөөлжээ.

Татварын бус орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 54.0 тэрбум төг буюу 14.9 хувиар буурахад газрын тосны орлого 14.2 тэрбум төг буюу 45.3 хувь, бусад нэр заагдаагүй орлого 10.0 тэрбум төг буюу 34.9 хувь, хүү, торгуулийн орлого 4.1 тэрбум төг буюу 14.7 хувь, навигацын орлого 1.4 тэрбум төг буюу 4.9 хувиар өссөн хэдий ч төсөвт газрын өөрийн орлого 82.7 тэрбум төг буюу 39.8 хувь, хувьцааны ногдол ашгийн орлого 1.7 тэрбум төг буюу 4.5 хувиар буурсан нь нөлөөлөв.

2012 оны эхний 8 сард улсын нэгдсэн төсвийн орлогын 89.0 хувийг татварын орлого, 9.9 хувийг татварын бус орлого, 0.8 хувийг тогтворжуулалтын сангийн орлого, 0.3 хувийг хөрөнгийн орлого эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс татварын бус орлогын эзлэх хувь 3.3 пункт, тогтворжуулалтын сангийн орлогынх 0.7 пунктээр буурч, татварын орлогынх 4.0 пунктээр өсчээ (Хавсралт 5).

Төсвийн зарлага

Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2012 оны эхний 8 сард 3582.6 тэрбум төг болж өмнөх оны мөн үеийнхээс 1052.6 тэрбум төг буюу 41.6 хувиар нэмэгдэхэд эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 98.5 тэрбум төг буюу 70.3 хувиар буурсан хэдий ч татаас ба шилжүүлгийн зардал 434.1 тэрбум төг буюу 40.7 хувь, хөрөнгийн зардал 352.2 тэрбум төг буюу 82.4 хувь, бараа, үйлчилгээний зардал 327.3 тэрбум төг буюу 37.6 хувь, зээлийн үйлчилгээний төлбөрийн зардал 37.5 тэрбум төг буюу 2.5 дахин өссөн нь нөлөөлжээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт дүнд урсгал зардал 77.1 хувь, хөрөнгийн зардал 21.8 хувь, эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 1.1 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн эзлэх хувь 4.4 пункт, урсгал зардлынх 0.5 пунктээр буурч, хөрөнгийн зардлын эзлэх хувь 4.9 пунктээр өсчээ (Хавсралт 5).

Хөрөнгийн зардал

Хөрөнгийн зардалд 2012 оны эхний 8 сард 779.9 тэрбум төг зарцуулсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 352.2 тэрбум төг буюу 82.4 хувиар нэмэгджээ. Энэ нь гадаад эх үүсвэрээс хийгдсэн хөрөнгийн зардал 15.6 тэрбум төг буюу 41.2 хувиар буурсан хэдий ч дотоодын эх үүсвэрээс хийгдсэн хөрөнгийн зардал 367.9 тэрбум төг буюу 94.4 хувиар өссөнөөс шалтгаалжээ.

II.4. Төлбөрийн тэнцэл

Төлбөрийн тэнцэл 2012 оны 2 дугаар улиралд 112.3 сая ам.долларын ашигтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 68.3 сая ам.долл буюу 37.8 хувиар буурчээ.

Урсгал данс

Төлбөрийн тэнцлийн урсгал данс 2012 оны 2 дугаар улиралд 667.6 сая ам.долларын алдагдалтай байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад 91.8 сая ам.долл буюу 15.9 хувиар өссөн. Үүнд бараа болон үйлчилгээний тэнцлийн алдагдал 587.2 сая ам.долл болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 103.3 сая ам.долл буюу 21.3 хувиар нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Үйлчилгээний орлого 2012 оны 2 дугаар улиралд 174.8 сая ам.долл, зарлага 512.9 сая

ам.долл болж, үйлчилгээний тэнцэл 338.1 сая ам.долларын алдагдалтай байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад 68.9 сая ам.долл буюу 25.6 хувиар нэмэгдсэн байна /Зураг II.18/. Үүнд тээврийн үйлчилгээний алдагдал 251.2 сая ам.долл, бусад үйлчилгээнийх 54.7 сая ам.долл болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс тээврийн үйлчилгээнийх 56.4 сая ам.долл буюу 29.0 хувиар, бусад үйлчилгээнийх 5.4 сая ам.долл буюу 11.0 хувиар нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Орлогын дансны алдагдал 167.6 сая ам.долл болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс алдагдал 10.0 сая ам.долл буюу 6.3 хувиар нэмэгдсэн байна.

Харин урсгал шилжүүлэг 87.2 сая ам.долларын ашигтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 21.5 сая ам.долл буюу 32.7 хувиар нэмэгджээ. Ажиллагчдын мөнгөн гуйвуулга 2012 оны 2 дугаар улиралд 11.3 сая ам.долл болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 9.0 сая ам.долл буюу 44.3 хувиар буурчээ.

Хөрөнгө ба санхүүгийн данс

Хөрөнгө ба санхүүгийн дансны ашиг 2012 оны 2 дугаар улиралд 390.7 сая ам.долл болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 583.0 сая ам.долл буюу 59.9 хувиар буурсан байна.

Зураг-II.18

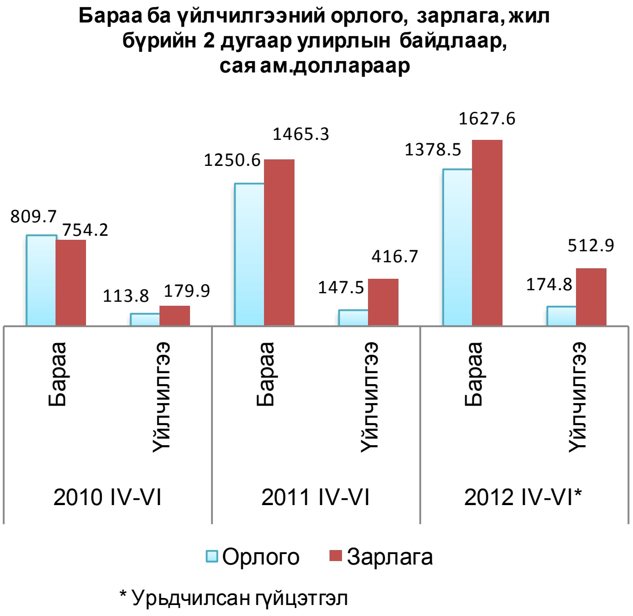

Шууд хөрөнгө оруулалт нийт дүнгээрээ 2012 оны 2 дугаар улиралд 986.0 сая ам.долл болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 363.9 сая ам.долл буюу 27.0 хувиар буурчээ.

II.5. Гадаад худалдаа

Монгол Улс 2012 оны эхний 8 сард дэлхийн 124 оронтой худалдаа хийж, гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 7531.1 сая ам.долл, үүнээс экспорт 2871.6 сая ам.долл, импорт 4659.5 сая ам.долларт хүрчээ (Зураг II.19). Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт бараа эргэлтийн хэмжээ 492.3 сая ам.долл буюу 7.0 хувь, үүний дотор импортын хэмжээ 468.4 сая ам.долл буюу 11.2 хувь, экспортын хэмжээ 23.9 сая ам.долл буюу 0.8 хувиар өсчээ.

Өмнөх оны эхний 8 сард гадаад худалдааны нийт бараа эргэлтийн 56.0 хувь нь БНХАУ-д, 15.5 хувь нь ОХУ-д, үлдсэн 28.5 хувь нь бусад улсад ногдож байсан бол 2012 оны эхний 8 сард нийт бараа эргэлтийн 53.0 хувь нь БНХАУ, 17.4 хувь нь ОХУ, 29.6 хувь нь бусад улсад ногдож байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс ОХУ-тай хийсэн бараа эргэлтийн эзлэх хувь 1.9 пункт, бусад улсынх 1.1 пунктээр өсч, БНХАУ-тай хийсэн бараа эргэлтийн эзлэх

Зураг-II.19

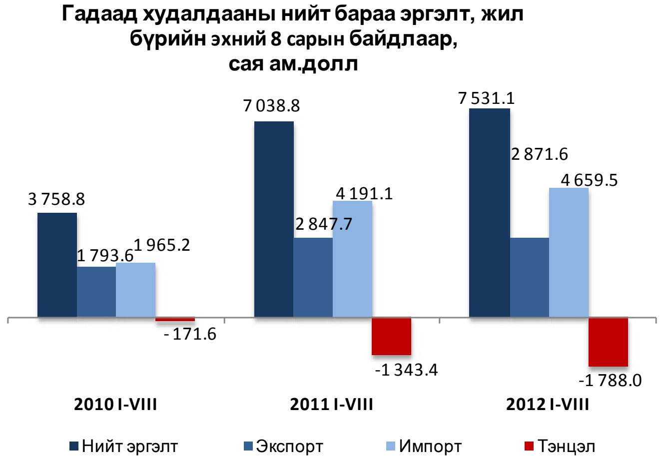

хувь 3.0 пунктээр буурчээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний 8 сард 1788.0 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 444.5 сая ам.долл буюу 33.1 хувиар өсчээ. Үүнд импортын өсөлт экспортынхоос 10.4 пунктээр илүү өссөн нь нөлөөлсөн байна.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2011 оны 8 дугаар сард 242.7 сая ам.долларын алдагдалтай гарсан бол 2012 оны 8 дугаар сард 358.0 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 115.3 сая ам.долл буюу 47.5 хувиар өсчээ.

Экспорт

Манай улс 2012 оны эхний 8 сард нийт 49 оронд бараа, бүтээгдэхүүн экспортолсноос БНХАУ-д 93.7 хувь, Канад улсад 1.9 хувь, ОХУ-д 1.6 хувь ногдож байгаа нь нийт экспортын 97.2 хувийг эзэлж байна (Зураг II.20).

Экспортын 98.3 хувийг эрдэс бүтээгдэхүүн, үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос, түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, тэдгээрээр хийсэн эдлэл, нэхмэл бүтээгдэхүүн эзэлж байна (Хүснэгт II.6).

Экспортын хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 23.9 сая ам.долл буюу 0.8 хувиар нэмэгдэхэд экспортын дүнд өндөр хувийн жин эзэлдэг эрдэс бүтээгдэхүүний экспорт 75.2 сая ам.доллараар өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Экспортын дүнд нүүрс 43.9 хувь, зэсийн баяжмал 19.4 хувь, төмрийн хүдэр 12.4 хувь, боловсруулаагүй газрын тос 7.2 хувь, цайрын хүдэр, баяжмал 2.5 хувь, жоншны хүдэр, баяжмал 2.3 хувь, боловсруулаагүй буюу хагас боловсруулсан алт 2.1 хувь, бусад бүтээгдэхүүн 10.2 хувийг эзэлж байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт экспортод зэсийн баяжмалын эзлэх хувь 3.8 пункт, цайрын хүдэр, баяжмалынх 1.0 пункт, боловсруулаагүй буюу хагас боловсруулсан алтных 0.9 пунктээр буурч, нүүрснийх 3.3 пункт, төмрийн хүдрийнх 2.7 пункт, боловсруулаагүй газрын тосных 1.9 пункт, жоншны хүдэр, баяжмалынх 0.1 пунктээр өссөн байна.

Зураг-II.20

Экспортын бүтэц, голлох улсаар, 2012 оны эхний 8 сарын байдлаар

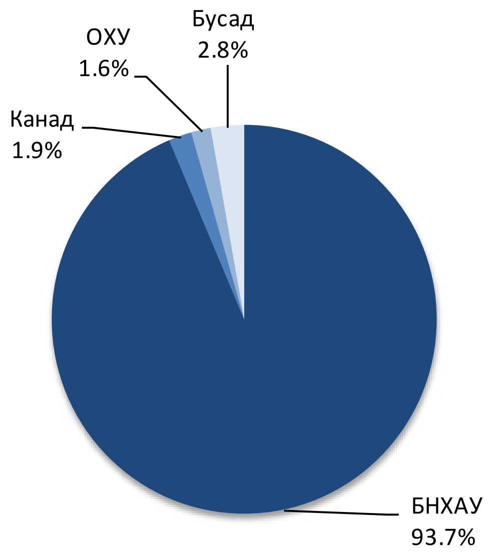

Хүснэгт-II.6

Экспортын бүтэц, барааны голлох бүлгээр, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, хувиар

	2010 I-VIII	2011 I-VIII	2012 I-VIII
Нийт	100.0	100.0	100.0
Эрдэс бүтээгдэхүүн	78.4	87.1	89.0
Нэхмэл болон нэхмэл бүтээгдэхүүн	8.9	6.5	6.6
Үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос	7.5	3.0	2.1
Түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, эдгээрээр хийсэн эдлэл	1.6	1.3	0.6
Бусад	3.6	2.1	1.7

Хүснэгт-II.7

Экспортолсон зарим эрдэс бүтээгдэхүүн, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, мян.т

	2010 I-VIII	2011 I-VIII	2012 I-VIII
Нүүрс	9 727.0	11 728.4	12 266.3
Зэсийн баяжмал	381.1	377.3	381.5
Төмрийн хүдэр	1 930.6	3 748.5	4 308.9
Боловсруулаагүй газрын тос (мян.баррел)	1 337.6	1 493.4	2 146.4
Цайрын хүдэр, баяжмал	77.8	82.7	77.4
Боловсруулаагүй болон хагас боловсруулсан алт	3.9	2.0	1.4

Импорт

Манай улс 2012 оны эхний 8 сард нийт 122 оронтой импортын худалдаа хийсний 27.9 хувийг БНХАУ-тай, 27.2 хувийг ОХУ-тай, 9.0 хувийг АНУ-тай, 7.8 хувийг Япон улстай, 6.9 хувийг БНСУ-тай, 3.5 хувийг ХБНГУ-тай хийсэн нь нийт дүнгийн 82.3 хувийг эзэлж байна (Зураг II.21). Импортын нийт хэмжээнд зарим орнуудын эзлэх хувийг өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад ОХУ-ынх 2.6 пункт, АНУ-ынх 1.9 пункт, БНСУ-ынх 1.5 пункт, Япон улсынх 0.6 пунктээр өсч, БНХАУ-ынх 4.1 пункт, ХБНГУ-ынх 1.0 пункт, бусад улсынх 1.5 пунктээр буурчээ.

Импортын хэмжээ 2012 оны эхний 8 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 468.4 сая ам.долл буюу 11.2 хувиар нэмэгдэхэд эрдэс бүтээгдэхүүний импорт 256.6 сая ам.долл, машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн сэлбэг, эд ангийнх 51.4 сая ам.долл, хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүнийх 39.9 сая ам.долл, хими, химийн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүнийх 36.7 сая ам.долл, хараа зүй, гэрэл, кино зураг, хэмжүүр, хяналт, эмнэлэг, мэс заслын багаж, цаг, хөгжмийн зэмсгийнх 32.7 сая ам.доллараар өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Нийт импортод машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн эд анги, сэлбэг 24.9 хувь, эрдэс бүтээгдэхүүн 22.9 хувь, авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги 20.6 хувь, үндсэн төмөрлөг, түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн 8.8 хувь, хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн 5.2 хувийг эзэлж, үлдсэн 17.6 хувийг бусад бүлгийн бүтээгдэхүүн эзэлж байна (Зураг II.22).

Өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад 2012 оны эхний 8 сард импортолсон гурил биет хэмжээгээр 1.6 мян.т, үнийн дүнгээр 3.6 сая ам.долл, суудлын автомашин биет хэмжээгээр 2246 ширхэгээр буурч, суудлын автомашин үнийн дүнгээр 47.2 сая ам.долл, цахилгаан эрчим хүч биет хэмжээгээр 75.6 сая квт.ц, үнийн дүнгээр 4.8 сая ам.долл, автобензин биет хэмжээгээр 40.3 мян.т, үнийн дүнгээр 90.1 сая ам.доллараар өсчээ (Зураг II.23).

Газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт 2012 оны эхний 8 сард 818.3 мян.т буюу 942.7 сая ам.долл болж, нийт импортын үнийн дүнгийн

Зураг-II.21

Импортын бүтэц, голлох улсаар, 2012 оны эхний 8 сарын байдлаар

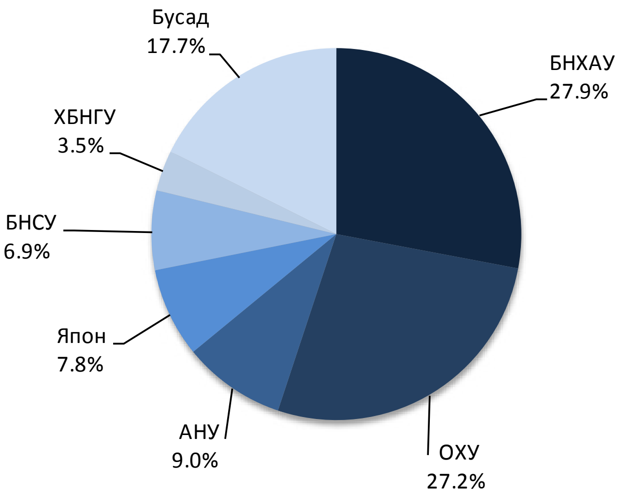

Зураг-II.22

Импортын бүтэц, барааны голлох бүлгээр, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, хувиар

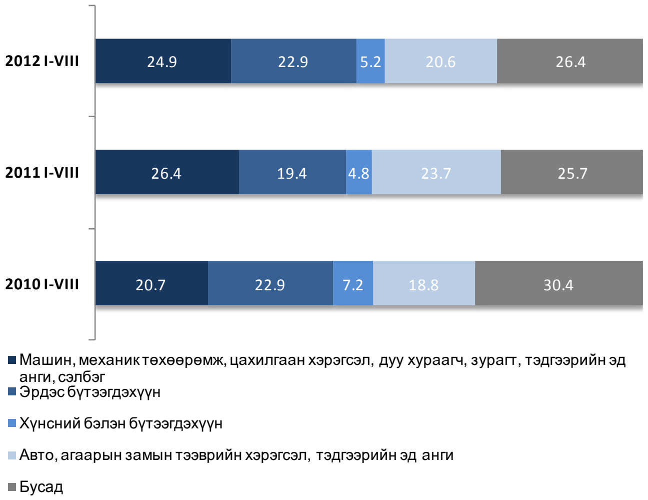

Зураг-II.23

Зарим барааны импорт, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, мян.ам.долл

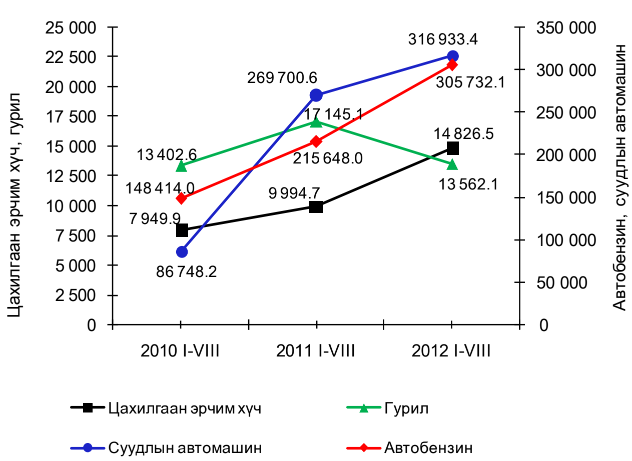

20.2 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 139.6 мян.т буюу 20.6 хувиар өссөн байна.

2012 оны эхний 8 сард газрын тосны бүтээгдэхүүнийг ОХУ, Белорусь улс, БНСУ-аас; гурилыг ОХУ болон Казахстан улсаас; элсэн чихрийг Тайланд, ХБНГУ-аас; нийтийн тээврийн хэрэгслийг БНСУ, ОХУ-аас; суудлын автомашиныг Япон, БНСУ, ХБНГУ, Их Британи Умард Ирландын Нэгдсэн Вант Улсаас; ачааны автомашиныг АНУ, БНХАУ, БНСУ, Белорусь улсаас голлон авсан байна.

Импортолсон барааны 86.0 хувийг валютын төлбөртэй худалдаа, 11.8 хувийг гадаадын хөрөнгө оруулалтын бараа, 2.1 хувийг тусламжийн бараа, үлдсэн 0.1 хувийг гадаадын зээлийн хөрөнгөөр нийлүүлсэн бараа эзэлж байна.

III. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ

III.1. Хөдөө аж ахуй

Улсын хэмжээгээр 2012 оны 9 дүгээр сарын 1-ний байдлаар 17.6 мян.т төмс, 15.4 мян.т хүнсний ногоо хурааж, 332.2 мян.т өвс хадлан, 4.6 мян.т гар тэжээл бэлтгэсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс төмс 687.0 т буюу 4.1 хувиар өсч, хүнсний ногоо 4.1 мян.т буюу 20.9 хувь, өвс хадлан 100.3 мян.т буюу 23.2 хувь, гар тэжээл 4.7 мян.т буюу 50.7 хувиар буурсан байна (Зураг III.1).

Зураг-III.1

Ургац хураалт, өвс хадлан, гар тэжээл бэлтгэлт, жил бүрийн 9 дүгээр сарын 1-ний байдлаар

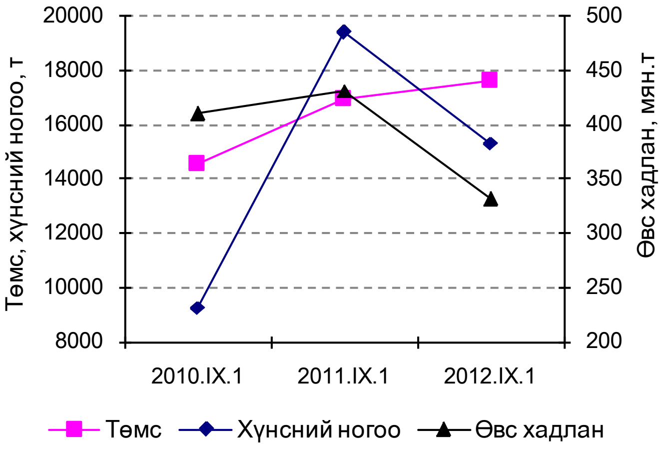

Нийт хураасан төмсний 8.8 мян.т буюу 50.1 хувийг Сэлэнгэ аймаг, 2.5 мян.т буюу 14.1 хувийг Дархан-Уул аймаг, 1.7 мян.т буюу 9.8 хувийг Ховд аймаг, 1.3 мян.т буюу 7.3 хувийг Төв аймаг, үлдсэн 3.3 мян.т буюу 18.7 хувийг нийслэл, бусад аймагт хураасан байна.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт хураасан төмс Дархан-Уул, Сэлэнгэ, Улаанбаатар хот, Баян-Өлгий, Завхан аймагт 407.2-1954.1 т буюу 1.2-9.8 дахин, Архангай, Говь-Алтай, Дорнод, Дорноговь, Өмнөговь аймагт 4.0-89.9 т буюу 11.0 хувиас 3.6 дахин өсч харин бусад аймагт 8.6-1993.0 т буюу 4.0-68.0 хувиар буурсан байна.

Нийт хураасан хүнсний ногооны 9.7 мян.т буюу 63.2 хувийг Сэлэнгэ аймагт, 1.5 мян.т буюу 9.6 хувийг Улаанбаатар хотод, 1.4 мян.т буюу 9.5 хувийг Ховд аймагт, үлдсэн 2.8 мян.т буюу 17.7 хувийг бусад аймагт хураасан байна.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт хураасан хүнсний ногоо Улаанбаатар хот, Дархан-Уул, Завхан, Баян-Өлгий, Өвөрхангай аймагт 90.2-1185.1 т буюу 1.3-9.8 дахин, Булган, Архангай, Говь-Алтай, Өмнөговь аймагт 2.9-42.7 т буюу 7.4-99.4 хувиар өсч, харин бусад аймагт 2.8-4203.4 т буюу 2.6-93.8 хувиар буурсан байна.

Нийт өвс хадлангийн 95.0 мян.т буюу 28.6 хувийг Хөвсгөл аймагт, 45.2 мян.т буюу 13.6 хувийг Баян-Өлгий аймагт, 38.2 мян.т буюу 11.5 хувийг Хэнтий аймагт, 29.6 мян.т буюу 8.9 хувийг Ховд аймагт, 23.8 мян.т буюу 7.2 хувийг Дорнод аймагт, 21.2 мян.т буюу 6.4 хувийг Увс аймагт, 20.9 мян.т буюу 6.3 хувийг Архангай аймагт, үлдсэн 58.3 мян.т буюу 17.5 хувийг нийслэл, бусад аймагт бэлтгэсэн байна.

III.2 Аж үйлдвэр

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 2012 оны эхний 8 сард 1380.6 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 100.2 тэрбум төг буюу 7.8 хувиар өслөө. Энэхүү өсөлтөд 35 хувийн агуулгад шилжүүлснээр зэсийн баяжмал, молибдений баяжмал, металл агуулгаараа, цайрын баяжмал, төмрийн хүдэр, газрын тос зэрэг уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 0.9-53.0 хувь; спирт, гурил, малын тэжээл, амтат ус, ундаа, зүсмэл материал, хиаман төрлийн бүтээгдэхүүн, архи, нарийн

боов, хивс, сүлжмэл эдлэл, талх, шингэн сүү, металл цувимал, металл бэлдэц, шар айраг, цахилгааны утас, шавардлагын зуурмаг, бетон дэр, барилгын шалны банз зэрэг боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын үндсэн нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 1.9 хувиас 6.3 дахин нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Харин молибдений баяжмал, 47 хувийн агуулгад шилжүүлснээр, алт, нүүрс, хайлуур жоншны баяжмал зэрэг уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 0.6-9.3 хувь; цемент, тамхи, катодын зэс, самнасан ноолуур, тэмээний ноосон хөнжил зэрэг боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 2.4-79.0 хувиар буурсан байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл оны үнээр 2012 оны эхний 8 сард 3585.9 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 462.6 тэрбум төг буюу 14.8 хувиар өссөнөөс уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийнх 224.3 тэрбум төг буюу 10.3 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийнх 204.0 тэрбум төг буюу 30.1 хувь, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарынх 34.4 тэрбум төг буюу 13.2 хувиар өсчээ.

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн 2012 оны эхний 8 сард оны үнээр 3786.7 тэрбум төг болж, 2448.7 тэрбум төг буюу 64.7 хувийг гадаад зах зээлд борлуулжээ (Хавсралт 11).

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн 2012 оны эхний 8 сард 60.2 хувь нь уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрт, 32.0 хувь нь боловсруулах аж үйлдвэрт, 7.8 хувь нь цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт ногдож байна (Зураг III.4). Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн борлуулсан бүтээгдэхүүн 2012 оны эхний 8 сард 2277.7 тэрбум төг болж, 2016.8 тэрбум төг буюу 88.5 хувийг гадаад зах зээлд, боловсруулах аж үйлдвэрийн борлуулсан бүтээгдэхүүн 1215.2 тэрбум төг болж, 431.9 тэрбум төг буюу 35.5 хувийг нь гадаад зах зээлд борлуулав.

Нийт борлуулалтад боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын эзлэх хувь 2012 оны эхний 8 сард 32.0 хувь болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 8.4 пункт, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн

Зураг-III.2

Уул уурхайн зарим гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн өөрчлөлт, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, хувиар, 2005 I-VIII=100%

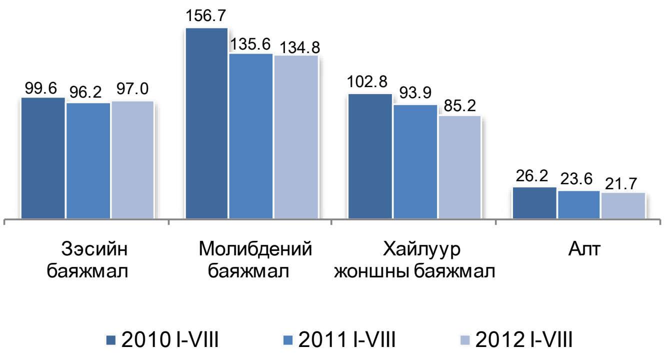

Зураг-III.3

Түлш, эрчим хүчний гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн өсөлт, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, хувиар, 2005 I-VIII =100%

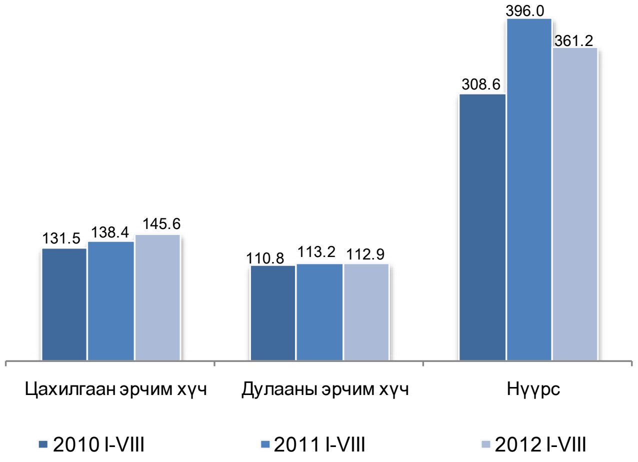

Зураг-III.4

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний борлуулалтын бүтэц, дэд салбараар жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, хувиар

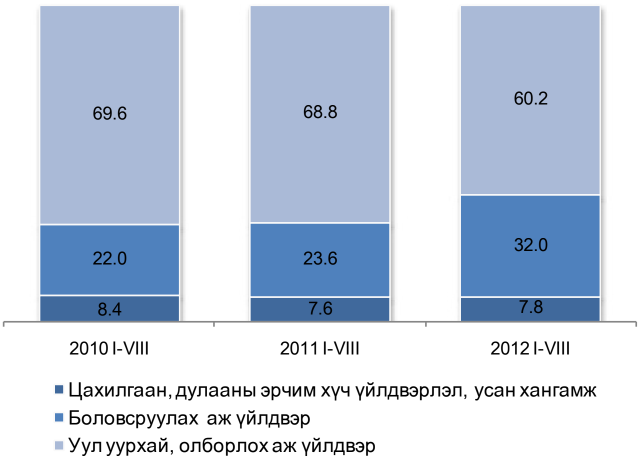

салбарынх 7.8 хувь болж, 0.2 пунктээр нэмэгдэж, харин уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарынх 60.2 хувь болж, 8.6 пунктээр буурлаа (Зураг III.4).

Аж үйлдвэрийн салбарт ажиллагчдын тоо 2012 оны 8 дугаар сарын эцэст 58926 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3572 хүн буюу 6.5 хувиар өсчээ. Ажиллагчдын тоо уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарт 1397 хүн буюу 7.9 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарт 2224 хүн буюу 9.0 хувиар өсч, харин цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт 49 хүн буюу 0.4 хувиар буурлаа.

Аж үйлдвэрийн салбарын хөдөлмөрийн бүтээмж (2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр) 2012 оны эхний 8 сард 24517.7 мян.төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 460.3 мян.төг буюу 1.9 хувиар өсчээ. Хөдөлмөрийн бүтээмж уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарт 466.5 мян.төг буюу 1.0 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарт 112.9 мян.төг буюу 0.7 хувь, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт 319.2 мян.төг буюу 3.0 хувиар өслөө.

II.3.Тээвэр.

Төмөр замын тээврээр 2012 оны эхний 8 сард 13256.2 мян.т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 2733.1 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 1485.9 мян.т буюу 12.6 хувь, зорчигчдын тоо 163.0 мян.хүн буюу 6.3 хувиар өсчээ (Зураг III.5.а, III.5.б).

Төмөр замаар тээсэн нийт ачааны хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс нэмэгдэхэд дамжин өнгөрсөн ачааны хэмжээ 292.5 мян.т буюу 22.0 хувиар буурсан хэдий ч дотоодод тээвэрлэсэн ачаа 804.1 мян.т буюу 15.3 хувь, экспортын ачаа 645.9 мян.т буюу 16.7 хувь, импортын ачаа 328.4 мян.т буюу 25.0 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөлөв.

Төмөр замын тээврээр зорчсон зорчигчдын тоо 2012 оны 8 дугаар сард 388.4 мян.хүн болж, өмнөх сарынхаас 86 хүн буюу 0.02 хувиар буурч, тээсэн ачаа 1731.3 мян.т болж, 157.6 мян.т буюу 10.0 хувь, тээврийн орлого 37.1 тэрбум төг болж, 3.6 тэрбум төг буюу 10.9 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс зорчигчдын тоо 2.6 мян.хүн буюу 0.7 хувь, тээсэн ачаа 116.1 мян.т буюу 7.2 хувиар өсч, орлого 3.2 тэрбум төг буюу 8.0 хувиар буурчээ (Зураг III.6.а, III.6.б).

Төмөр замын нийт ачаа тээвэрлэлтэд 2012 оны эхний 8 сард экспортын ачаа 34.0 хувь, дотоодод тээвэрлэсэн ачаа 45.8 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс экспортын ачаа 1.2 пункт, дотоодод тээвэрлэсэн ачаа 1.1 пунктээр нэмэгдэхэд барилгын материалын тээвэрлэлт 528.5 мян.т буюу 56.7 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Төмөр замын тээврийн салбарын орлого 2012 оны эхний 8 сард 278.9 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 24.8 тэрбум төг буюу

Зураг-III.5.а

Төмөр замын тээврээр зорчигчдын тоо, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, мян.хүн

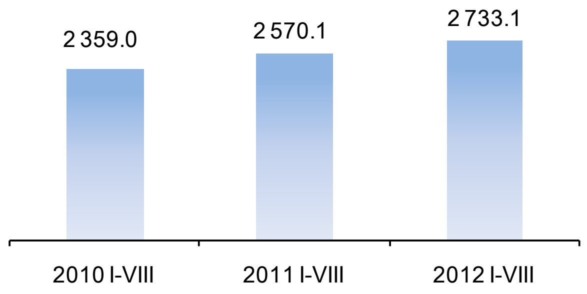

Зураг-III.5.а

Төмөр замын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, мян.т

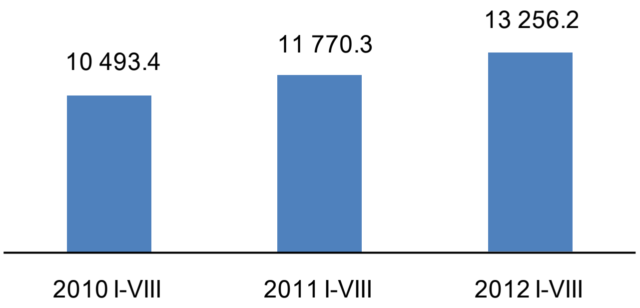

Зураг-III.6.а

Төмөр замын тээврээр зорчигчдын тоо, жил бүрийн 8 дугаар сарын байдлаар, мян.хүн

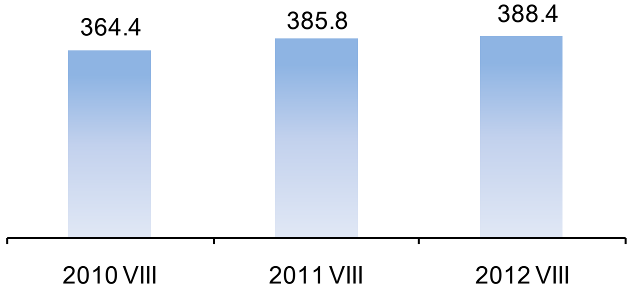

9.7 хувиар өсчээ (Хүснэгт III.1).

Хүснэгт-III.1

Төмөр замын тээврийн орлого, зорчигчдын тоо болон тээсэн ачаа, сараар

Хугацаа, сараар	Тээврийн орлого, сая төг	Зорчигчдын тоо, мян.хүн	Тээсэн ачаа, мян.т
2010 I	19 860.5	257.9	1 277.8
II	18 766.2	294.5	1 169.5
III	21 037.8	248.3	1 198.9
IV	21 538.6	259.7	1 222.3
V	24 687.0	301.1	1 268.5
VI	26 479.8	316.3	1 366.0
VII	27 888.0	316.6	1 434.2
VIII	30 577.3	364.4	1 556.3
2010 I-VIII	190 835.3	2 359.0	10 493.4
2011 I	24 937.1	293.0	1 345.0
II	21 280.4	279.7	1 244.0
III	27 989.6	281.1	1 436.8
IV	32 225.5	301.1	1 494.0
V	33 386.3	324.6	1 489.1
VI	34 575.4	341.6	1 515.9
VII	39 427.6	363.3	1 630.2
VIII	40 291.6	385.8	1 615.2
2011 I-VIII	254 113.4	2 570.1	11 770.3
2012 I	32 900.5	293.7	1 733.8
II	35 161.1	316.2	1 529.2
III	32 191.4	305.0	1 682.6
IV	33 370.1	321.6	1 698.2
V	38 648.1	358.0	1 692.7
VI	36 092.4	361.8	1 614.8
VII	33 433.3	388.5	1 573.7
VIII	37 070.9	388.4	1 731.3
2012 I-VIII	278 867.7	2 733.1	13 256.2
2012 I-VIII / 2011 I-VIII %	109.7	106.3	112.6
2012 VIII / 2011 VIII %	92.0	100.7	107.2
2012 VIII / 2012 VII %	110.9	99.98	110.0

Агаарын тээврээр 2012 оны эхний 8 сард 2689.3 т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 521.4 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 1063.2 т буюу 65.4 хувь, зорчигчдын тоо 142.5 мян.хүн буюу 37.6 хувиар өсчээ (Зураг III.7.а, III.7.б).

Агаарын тээврээр тээсэн ачаа 2012 оны 8 дугаар сард 426.0 т болж өмнөх сарынхаас 38.9 т буюу 10.1 хувь, орлого 29.8 тэрбум төг болж, 8.4 тэрбум төг буюу 39.0 хувь, зорчигчдын тоо 118.0 мян.хүн болж, 35.9 мян.хүн буюу 43.7 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 78.5 т буюу 22.6 хувь, орлого 4.6 тэрбум төг буюу 18.2 хувь, зорчигчдын тоо 44.8 мян.хүн буюу 61.1 хувиар өссөн байна (Зураг III.8.а, III.8.б).

Зураг-III.6.б

Төмөр замын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн 8 дугаар сарын байдлаар, мян.т

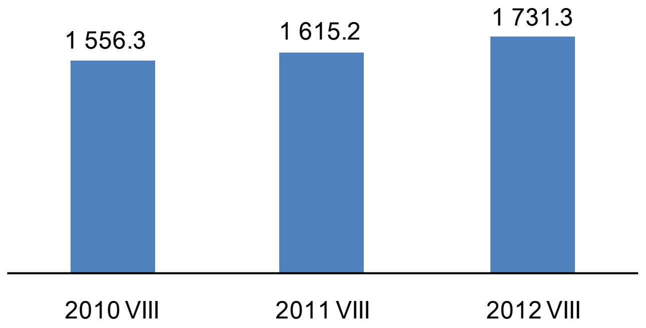

Зураг-III.7.а

Агаарын тээврээр зорчигчдын тоо, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, мян.хүн

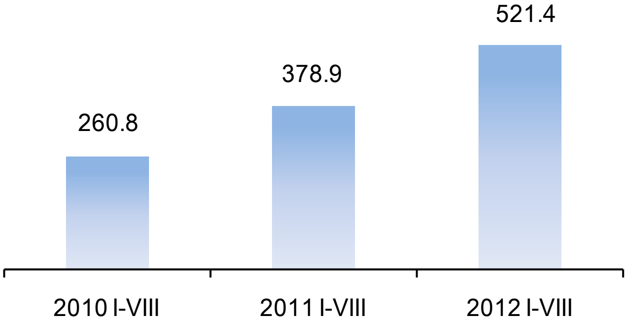

Зураг-III.7.а

Агаарын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, т

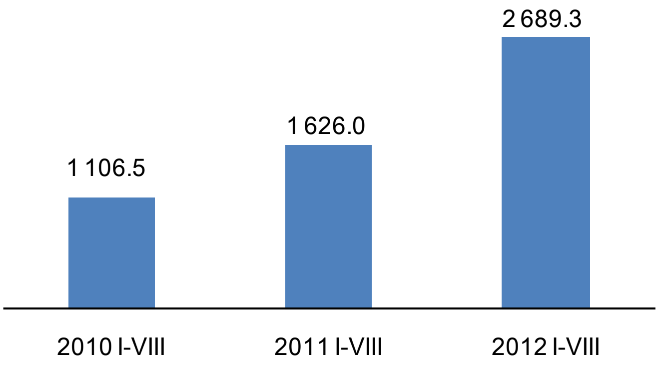

Зураг-III.8.а

Агаарын тээврээр зорчигчдын тоо, жил бүрийн 8 дугаар сарын байдлаар, мян.хүн

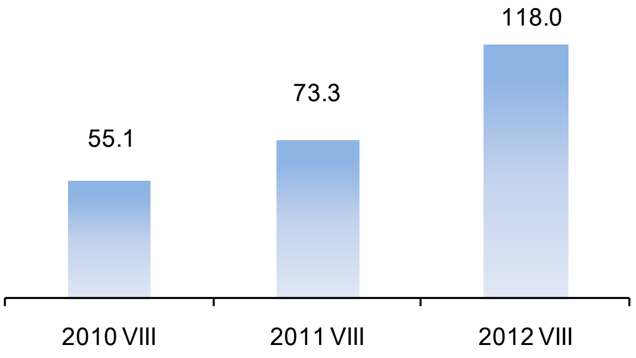

Агаарын тээврээр 2012 оны эхний 8 сард дотоодод зорчсон зорчигчдын тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс 88.1 мян.хүн буюу 69.8 хувь, олон улсад зорчсон зорчигчдын тоо 54.5 мян. хүн буюу 21.5 хувиар өсчээ.

Тээсэн ачаа, зорчигчдын тоо өссөнөөр агаарын тээврийн салбарын орлого 2012 оны эхний 8 сард 126.1 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 17.0 тэрбум төг буюу 15.6 хувиар нэмэгдэв (Хүснэгт III.2).

Хүснэгт-III.2

Агаарын тээврийн орлого, зорчигчдын тоо болон тээсэн ачаа, сараар

Хугацаа, сараар	Тээврийн орлого, сая төг	Зорчигчдын тоо, мян.хүн	Тээсэн ачаа, т
2010 I	6 759.1	24.1	138.5
II	6 096.3	19.8	102.1
III	7 206.7	24.2	104.1
IV	6 648.5	22.1	96.4
V	10 295.7	26.5	108.6
VI	8 207.6	37.6	123.4
VII	16 239.8	51.4	161.1
VIII	18 690.2	55.1	272.3
2010 I-VIII	80 143.9	260.8	1 106.5
2011 I	9 021.4	36.5	128.6
II	9 021.2	29.2	123.5
III	8 204.8	35.0	152.1
IV	9 825.9	37.3	153.1
V	10 220.4	41.5	142.8
VI	16 462.4	54.8	259.1
VII	21 130.2	71.4	319.4
VIII	25 242.6	73.3	347.5
2011 I-VIII	109 128.9	378.9	1 626.0
2012 I	11 564.5	46.2	302.3
II	10 517.8	47.9	251.4
III	11 558.5	53.0	323.2
IV	12 925.8	53.6	302.9
V	12 441.2	55.6	300.5
VI	15 807.8	65.0	395.9
VII	21 475.1	82.1	387.0
VIII	29 840.2	118.0	426.0
2012 I-VIII	126 131.0	521.4	2 689.3
2012 I-VIII / 2011 I-VIII %	115.6	137.6	165.4
2012 VIII / 2011 VIII %	118.2	161.1	122.6
2012 VIII / 2012 VII %	139.0	143.7	110.1

Зураг-III.8.б

Агаарын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн 8 дугаар сарын байдлаар, т

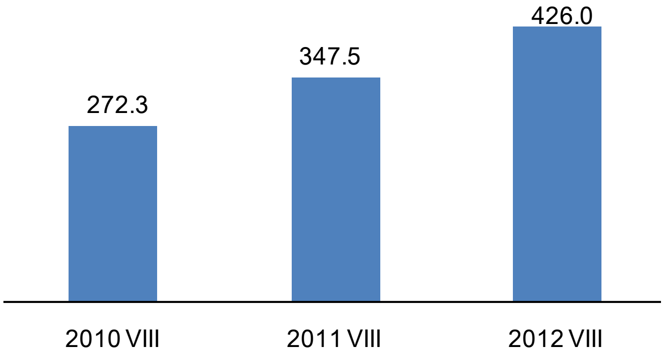

Зураг-IV.1

IV. Бусад

IV.1 Цаг уур, агаарын бохирдол

Ус, цаг уурын хүрээлэнгийн мэдээгээр хамгийн их хур тунадас 2012 оны 8 дугаар сард Сэлэнгэ аймгийн Мандал суманд орж 128.1 мм-т хүрчээ. Энэ оны 8 дугаар сард Баянхонгор аймгийн Жинст суманд хамгийн их температур 39.0 хэм, Завхан аймгийн Отгон, Баянхонгор аймгийн Жаргалант, Баянбулаг, Хөвсгөл аймгийн Ренчинлхүмбэ суманд хамгийн бага температур -5.0 хэм байлаа. Салхины хурд Говь-Алтай аймгийн Алтай суманд 27 м/с хүрчээ.

Аймгийн төв, нийслэлд агаарын дундаж хэм 2012 оны 8 дугаар сард олон жилийн дунджаас 0.2 хэм дулаан, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.8 хэмээр хүйтэн байлаа.

Азотын давхар ислийн хоногийн дундаж агууламж 2012 оны 8 дугаар сард Улаанбаатар хотын 13-р хороолол орчимд 29 удаа, Офицеруудын ордон орчимд 3 удаа, хүхэрлэг хийн хоногийн дундаж агууламж 13-р хороолол орчимд 1 удаа, 10 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж Баруун дөрвөн замын орчимд 25 удаа, Хархорин захын орчимд 20 удаа, 13-р хороолол орчимд 16 удаа, 32-ын тойрог орчимд 13 удаа, 2.5 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж Баруун дөрвөн замын орчимд 7 удаа агаарын чанарын стандарт дахь хүлцэх хэм хэмжээнээс тус тус давсан байна (Зураг IV.1;IV.2).

Аюулт үзэгдэл, осол

Аюулт үзэгдэл, осол 2012 оны эхний 8 сард 2784 удаа гарсны улмаас 176 хүн амь насаа алдаж, 9.0 мянган толгой мал, амьтан хорогджээ. Энэ оны эхний 8 сард объектын түймэр 2385 удаа, ой, хээрийн түймэр 163 удаа, гол, нуурын усанд хүн унасан осол 79 удаа, аадар бороо, үерийн үзэгдэл 34 удаа, мал, амьтны халдварт галзуу өвчин 28 удаа, хүчтэй салхи, шуурганы үзэгдэл 18 удаа, бичил уурхай, нурангины осол 17 удаа, аянгын үзэгдэл 15 удаа, малын халдварт боом өвчин 13 удаа, химийн хорт бодисын алдагдалтай холбоотой ослын дуудлага 10 удаа бүртгэгджээ. Аюулт үзэгдэл, ослын улмаас 15.1 тэрбум төгрөгийн хохирол учирсан байна. Гол нуурын усанд унаж осолдсон ослоор 88 хүн, объектын түймрээр 47 хүн, бичил уурхай, нурангины ослоор 21 хүн, аадар бороо, үерийн аюулт үзэгдлийн улмаас 11 хүн, ой, хээрийн түймрээр 4 хүн, аянгын аюулт үзэгдлийн улмаас 2 хүн, сум, галт хэрэгсэл, барилгын осол, цасны нурангины улмаас тус бүр 1 хүн амь насаа алджээ.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдол 489-өөр, амь насаа алдсан хүний тоо 25-аар нэмэгдэв.

Хорогдсон мал, амьтдын тоо 2012 оны эхний 8 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 156.4 мянган толгойгоор бага байна (Хүснэгт IV.1).

Зураг-IV.2

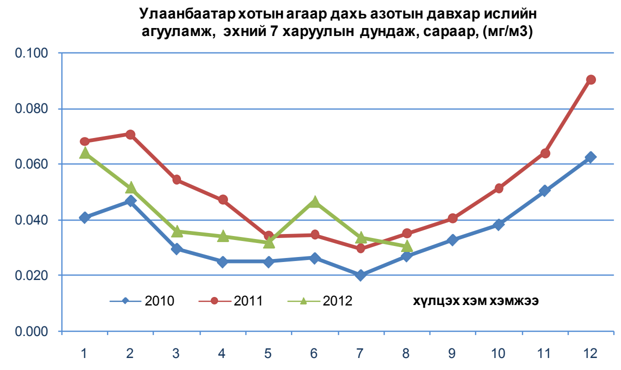

Хүснэгт-IV.1

Аюулт үзэгдэл, осол, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар*

Үзүүлэлт	2010 I-VIII	2011 I-VIII	2012 I-VIII	2012 I-VIII / 2011 I-VIII %
Аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдлын тоо	1 838	2 295	2 784	121.3
Аюулт үзэгдэл, ослын улмаас амь насаа алдсан хүний тоо	190	151	176	116.6
Шатсан гэр, орон сууцны тоо	974	1 037	1 425	137.4
Аюулт үзэгдлийн улмаас хорогдсон, устгасан мал, тэжээвэр амьтан, мян.тол	9 702.5	165.4	9.0	5.5
Объектын түймрийн тоо	1 542	1 942	2 385	122.8
Учирсан хохирлын хэмжээ, тэрбум төг	529.9	3.1	15.1	492.5

Тайлбар: *-Онцгой байдлын ерөнхий газрын мэдээ

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН ХОРООНЫ ДАРГА С.МЭНДСАЙХАН

2012 оны 9 -р сарын 10

Хавсралт № 1

НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТ, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, бүс, аймаг, нийслэлээр

Аймаг, нийслэл	Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо			Орон нутгийн төсвийн нийт орлого, нийт зарлагын харьцаа, хувиар			Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо			Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо		
	2010 I-VIII	2011 I-VIII	2012 I-VIII	2010 I-VIII	2011 I-VIII	2012 I-VIII	2010 I-VIII	2011 I-VIII	2012 I-VIII	2010 I-VIII	2011 I-VIII	2012 I-VIII
ДҮН	**39 599**	**40 391**	**43 176**	**107.9**	**130.7**	**130.1**	**12 878***	**12 946***	**14 515***	**26 491**	**26 087**	**29 762**
Баруун бүс	**7 804**	**7 336**	**6 024**	**100.7**	**95.8**	**102.6**	**967**	**900**	**998**	**2 042**	**2 210**	**1 900**
БӨ	1 282	1 382	1 042	88.4	105.5	120.3	223	224	286	451	334	205
ГО	872	830	874	137.7	91.0	93.8	131	99	115	299	357	285
ЗА	2 782	2 114	1 294	94.2	100.8	101.3	123	155	221	340	503	411
УВ	1 696	887	768	115.4	107.7	111.4	274	228	198	553	618	391
ХО	1 172	2 123	2 046	77.7	74.6	85.4	216	194	178	399	398	608
Хангайн бүс	**13 452**	**13 557**	**10 403**	**107.7**	**116.2**	**112.8**	**1 556**	**1 622**	**1 827**	**4 056**	**5 252**	**4 032**
АР	2 180	2 193	1 655	98.9	113.0	113.5	294	264	311	293	674	504
БХ	3 125	2 188	1 532	121.5	113.4	125.2	279	257	246	1 000	1264	833
БУ	1 252	1 359	636	111.7	100.9	122.9	137	148	208	552	643	576
ОР	1 853	1 706	1 764	109.5	128.1	109.4	336	324	335	436	575	570
ӨВ	2 680	3 884	2 195	94.5	49.3	111.0	239	303	369	564	935	674
ХӨ	2 362	2 227	2 621	101.4	105.2	111.5	271	326	358	1 211	1161	875
Төвийн бүс	**6 936**	**6 598**	**6 421**	**114.0**	**133.0**	**101.6**	**2 102**	**2 082**	**2 226**	**3 119**	**4 029**	**3 348**
ГС	127	191	254	137.6	83.7	105.3	76	77	107	136	215	111
ДА	1 822	1 972	2 003	118.6	90.9	102.7	380	390	415	666	712	763
ДО	845	641	746	106.5	143.7	131.6	355	374	383	798	826	673
ДУ	870	870	501	106.5	112.6	146.7	149	139	135	211	299	327
ӨМ	732	642	293	119.4	155.2	97.0	212	224	245	209	611	327
СЭ	1 057	1 072	1 368	110.3	101.8	92.4	531	446	454	688	753	600
ТӨ	1 483	1 210	1 256	98.8	86.3	108.3	399	432	487	411	613	547
Зүүн бүс	**3 292**	**2 674**	**3 782**	**105.1**	**102.2**	**101.4**	**828**	**913**	**989**	**2 388**	**2 226**	**2 479**
ДД	916	878	1 904	114.5	108.9	105.5	343	332	395	1 325	1074	1 442
СҮ	1 277	975	810	108.2	89.3	96.4	106	118	152	326	389	448
ХЭ	1 099	821	1 068	94.5	113.3	102.4	379	463	442	737	763	589
Улаанбаатар	**8 115**	**10 226**	**16 546**	**106.7**	**150.7**	**171.6**	**7 219**	**7 307**	**8 329**	**14 886**	**12 370**	**18 003**

* - Төмөр замын цагдаагийн хэлтэс, Иргэний агаарын тээврийн цагдаагийн тасагт бүртгэгдсэн болон Монгол Улсын иргэдийн хилийн чанадад үйлдсэн хэргүүдийг хамруулав.

Хавсралт № 2

ХАМГИЙН ӨНДӨР, ХАМГИЙН БАГА ҮЗҮҮЛЭЛТТЭЙ АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ

	Хэмжих нэгж	2012 оны эхний 8 сарын байдлаар				
		Улсын дундаж	Хамгийн их		Хамгийн бага	
1000 хүнд ногдох төрөлт	0/00*	18.0	ГС	21.3	ТӨ	8.8
			БӨ, ХО	20.1	БУ	11.7
			УБ	19.8	СЭ	13.1
1000 хүнд ногдох нас баралт	0/00*	4.2	ХӨ, ДД	5.0	ӨМ	3.0
			ГС	4.9	БӨ	3.2
			ЗА	4.7	ТӨ	3.3
Нялхсын нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	0/00*	16	ХӨ	28	СЭ	5
			СҮ	25	ДА	8
			ӨВ	24	ГС	10
10 000 хүн тутмаас халдварт өвчнөөр өвчлөгсөд	0/000**	109	ДД	205	БӨ	23
			УБ	148	ӨМ	51
			ДО	112	ГО, УВ	53
Төрсөн 100 000 эхэд ногдох эхийн эндэгдэл	0/0000	44	ЗА	306	Бусад аймаг	0
			ТӨ	134	УБ	41
			СҮ, БӨ	114	ДА, ОР	58
			СЭ, ДД	77	ӨВ	59
Орон нутгийн төсвийн нийт орлого, нийт зарлагын харьцаа зарлага=100	%	130.1	УБ	171.6	ХО	85.4
			ДУ	146.7	СЭ	92.4
			ДО	131.6	ГО	93.8

*-промиль
**- продицмиль

Хавсралт № 3

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС, ХҮНСНИЙ ГОЛ НЭРИЙН БАРААНЫ ҮНЭ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР

жил бүрийн 8 дугаар сарын байдлаар

	ХҮИ, %		Хүнсний гол нэрийн барааны нэгжийн үнэ, төг											
	2012.VIII / 2012.VII	2012.VIII / 2011.XII	I зэргийн гурил, кг			Хонины мах, кг			Үхрийн мах, кг			Цагаан будаа, кг		
			2010.VIII	2011.VIII	2012.VIII	2010.VIII	2011.VIII	2012.VIII	2010.VIII	2011.VIII	2012.VIII	2010.VIII	2011.VIII	2012.VIII
Баруун бүс														
БӨ	**100.4**	**110.5**	760	580	780	2 800	4 500	6 900	3 000	4 500	6 500	1 500	1 600	1 700
ГО	**98.8**	**107.6**	720	900	900	2 500	3 500	5 800	3 500	4 000	6 500	1 700	1 700	1 600
ЗА	**101.9**	**116.6**	700	850	1 000	3 000	4 000	6 500	3 000	4 000	7 000	1 500	1 600	1 600
УВ	**100.7**	**108.0**	800	800	800	2 500	3 500	6 000	2 800	3 500	6 500	1 400	1 600	1 667
ХО	**98.5**	**115.8**	850	850	1 200	2 800	4 300	7 000	3 000	4 500	7 000	1 500	1 600	1 700
Хангайн бүс														
АР	**100.7**	**111.7**	700	690	700	2 800	3 500	7 000	3 300	4 000	7 000	1 800	1 600	1 800
БХ	**101.0**	**110.3**	800	780	850	2 700	3 500	5 500	3 000	3 500	5 500	1 600	1 600	1 600
БУ	**100.2**	**104.5**	640	680	880	3 000	3 800	6 500	3 500	4 500	6 500	1 800	1 800	1 800
ОР	**100.6**	**115.1**	680	650	717	2 800	3 500	6 167	3 500	4 200	7 000	1 600	1 550	1 667
ӨВ	**100.5**	**105.7**	700	800	750	2 300	3 600	5 667	3 500	4 200	7 500	1 700	1 700	1 600
ХӨ	**100.4**	**109.6**	800	800	800	3 000	3 500	6 750	3 500	4 000	6 500	1 600	1 800	1 733
Төвийн бүс														
ГС	**102.2**	**118.9**	775	743	650	2 500	3 400	5 800	3 000	4 800	6 800	1 650	1 450	1 600
ДА	**100.0**	**109.4**	750	820	810	3 300	3 800	6 650	3 700	4 200	7 000	1 800	1 700	1 700
ДО	**98.4**	**112.9**	733	750	725	2 850	3 700	5 750	4 300	5 000	7 100	1 600	1 550	1 550
ДУ	**99.1**	**105.5**	750	850	783	2 180	3 500	5 467	-	-	-	1 600	1 650	1 583
ӨМ	**101.3**	**107.7**	800	800	850	4 000	5 000	7 000	-	-	-	1 600	1 550	1 800
СЭ	**98.2**	**112.2**	650	700	783	3 400	4 300	6 400	3 600	4 800	7 000	1 800	1 500	1 667
ТӨ	**99.5**	**107.2**	760	660	640	3 300	4 000	6 000	4 000	4 500	7 500	1 700	1 600	1 600
Зүүн бүс														
ДД	**98.1**	**111.0**	560	680	650	2 600	3 300	6 300	3 200	3 500	7 000	1 400	1 300	1 400
СҮ	**99.9**	**105.7**	640	700	760	2 800	3 500	6 000	3 500	4 000	7 000	1 500	1 400	1 500
ХЭ	**100.1**	**107.6**	700	1 030	800	2 500	3 500	6 500	2 800	4 500	7 500	1 700	1 600	1 600
Улаанбаатар														
УБ	**101.4**	**112.1**	675	722	700	3 860	4 255	7 200	4 255	4 750	7 850	1 805	1 655	1 735

Хавсралт № 3-ийн үргэлжлэл

	ХҮИ, %		Хүнсний гол нэрийн барааны нэгжийн үнэ, төг														
	2012.VIII / 2012.VII	2012.VIII / 2011.XII	Шингэн сүү, л			Элсэн чихэр, кг			Ногоон цай, 2 кг			Төмс, кг			Сонгино, кг		
			2010.VIII	2011.VIII	2012.VIII	2010.VIII	2011.VIII	2012.VIII	2010.VIII	2011.VIII	2012.VIII	2010.VIII	2011.VIII	2012.VIII	2010.VIII	2011.VIII	2012.VIII
Баруун бүс																	
БӨ	**100.4**	**110.5**	1 000	1 300	1 000	1 600	1 900	1 733	3 650	3 800	4 000	800	500	500	1 000	1 100	1 200
ГО	**98.8**	**107.6**	1 600	700	1 000	1 600	1 700	1 600	5 500	5 500	5 000	800	600	700	1 000	1 500	1 500
ЗА	**101.9**	**116.6**	1 000	800	1 000	1 800	1 700	1 700	3 500	3 800	3 900	800	800	1 000	1 200	1 500	1 500
УВ	**100.7**	**108.0**	700	500	700	1 600	1 800	1 800	4 500	4 500	6 167	1 000	800	800	1 000	1 500	1 500
ХО	**98.5**	**115.8**	1 000	800	1 133	1 800	1 800	1 867	4 800	4 800	5 433	400	400	400	1 500	1 500	1 400
Хангайн бүс																	
АР	**100.7**	**111.7**	1 000	1 000	1 000	1 600	1 700	1 800	3 300	3 500	2 500	900	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
БХ	**101.0**	**110.3**	1 000	700	967	1 700	1 800	1 800	4 000	4 400	4 000	700	800	700	1 500	1 000	1 000
БУ	**100.2**	**104.5**	500	400	600	1 800	1 800	1 800	3 500	3 500	3 500	800	900	1 000	1 000	800	1 000
ОР	**100.6**	**115.1**	600	600	600	1 650	1 500	1 600	3 500	5 000	4 333	700	500	733	1 000	1 000	1 300
ӨВ	**100.5**	**105.7**	1 800	800	800	1 500	1 800	1 600	4 500	4 500	4 500	800	850	800	800	850	1 000
ХӨ	**100.4**	**109.6**	800	600	750	1 700	1 700	1 800	5 200	4 900	5 200	1 100	800	867	1 500	1 200	1 150
Төвийн бүс																	
ГС	**102.2**	**118.9**	700	733	800	1 566	1 500	1 600	3 000	3 000	3 900	850	867	800	890	867	1 500
ДА	**100.0**	**109.4**	550	500	500	1 700	1 700	1 700	4 500	4 500	3 800	950	1 000	800	1 000	1 000	1 400
ДО	**98.4**	**112.9**	1 200	1 500	1 400	1 500	1 600	1 550	4 000	4 500	4 700	800	1 000	1 000	1 200	1 000	1 500
ДУ	**99.1**	**105.5**	1 550	1 000	1 333	1 560	1 650	1 533	4 050	3 700	4 067	788	1 200	1 033	725	1 000	933
ӨМ	**101.3**	**107.7**	2 000	1 500	2 000	1 600	1 700	1 800	4 000	4 300	4 400	1 000	1 200	1 500	1 000	1 000	1 300
СЭ	**98.2**	**112.2**	500	500	600	1 600	1 600	1 667	4 000	4 200	4 967	700	800	1 033	1 300	1 000	1 167
ТӨ	**99.5**	**107.2**	600	700	800	1 600	1 700	1 500	4 500	4 200	3 900	700	900	1 000	900	800	1 000
Зүүн бүс																	
ДД	**98.1**	**111.0**	600	600	533	1 500	1 600	1 533	3 500	3 400	3 800	650	700	700	700	600	800
СҮ	**99.9**	**105.7**	800	1 000	800	1 500	1 500	1 500	3 600	3 500	3 840	900	750	960	700	700	930
ХЭ	**100.1**	**107.6**	700	500	1 000	1 700	1 600	1 600	5 000	5 100	4 200	1 000	1 000	1 000	900	1 200	1 000
Улаанбаатар																	
УБ	**101.4**	**112.1**	767	890	850	1 645	1 675	1 735	4 620	4 285	4 270	1 160	1 245	1 250	1 025	985	1 015

Хавсралт № 4

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ЗАРИМ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ДУНДАЖ ҮНЭ, сараар

төг

Аймаг, нийслэл	Үхрийн 1 ширхэг ширний дундаж үнэ					
	2 м-ээс доош урттай			2 м-ээс дээш урттай		
	2011 VIII	2012 VII	2012 VIII	2011 VIII	2012 VII	2012 VIII
Баруун бүс						
БӨ	14 000	17 500	20 000	15 000	-	-
ГО	-	17 000	17 500	15 000	26 000	26 000
ЗА	15 000	20 000	20 000	20 000	23 000	22 000
ХО	-	15 000	15 000	15 000	-	20 000
Хангайн бүс						
АР	25 000	24 000	25 000	35 000	35 000	35 000
БХ	12 000	25 000	20 000	20 000	30 000	25 000
БУ	15 500	19 000	21 500	27 500	27 500	32 000
ОР	15 500	25 000	25 000	20 000	30 000	35 000
ӨВ	-	18 000	20 000	20 000	22 000	30 000
ХӨ	-	18 000	22 000	-	23 000	27 000
Төвийн бүс						
ГС	-	20 000	19 000	15 000	-	-
ДА	20 000	14 000	16 000	30 000	23 000	32 000
ДУ	11 500	13 500	13 000	-	22 500	23 500
СЭ	16 000	28 000	25 000	27 000	38 000	30 000
ТӨ	18 000	22 000	21 000	25 000	25 000	36 500
Зүүн бүс						
ДД	12 000	25 000	25 000	16 000	29 000	29 000
СҮ	13 500	15 000	16 000	23 500	28 500	24 000
ХЭ	20 000	23 000	23 000	-	-	-
Улаанбаатар						
УБ	22 000	27 000	27 000	36 000	38 000	40 000

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Адууны 1 ширхэг ширний дундаж үнэ		
	2011 VIII	2012 VII	2012 VIII
Баруун бүс			
БӨ	25 000	27 500	30 000
ХО	20 000	-	25 000
Хангайн бүс			
АР	30 000	30 000	32 000
БХ	20 000	28 000	25 000
БУ	27 500	28 500	28 500
ОР	29 000	25 000	30 000
ӨВ	25 000	25 000	25 000
ХӨ	-	27 000	22 000
Төвийн бүс			
ГС	25 000	25 000	26 500
ДА	25 000	24 000	24 000
ДО	-	20 000	20 000
ДУ	22 500	25 000	25 000
ӨМ	18 000	25 000	-
СЭ	25 000	38 000	27 500
ТӨ	27 500	36 000	35 500
Зүүн бүс			
ДД	24 500	25 000	25 000
СҮ	23 500	27 500	30 000
ХЭ	30 000	32 000	33 000
Улаанбаатар			
УБ	31 000	30 000	32 000

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Ямааны 1 кг ноолуурын дундаж үнэ					
	Цагаан			Бор		
	2011 VIII	2012 VII	2012 VIII	2011 VIII	2012 VII	2012 VIII
Баруун бүс						
БӨ	54 000	44 500	42 000	54 000	44 500	42 000
ГО	54 000	45 000	45 500	54 000	45 000	45 500
ЗА	55 000	44 500	40 000	55 000	-	-
УВ	-	46 000	45 000	-	45 000	-
ХО	52 000	45 000	-	52 000	45 000	-
Хангайн бүс						
АР	43 000	45 000	43 000	43 000	45 000	43 000
БХ	52 000	46 000	47 000	52 000	46 000	47 000
БУ	-	-	-	-	41 500	42 000
ОР	50 000	45 000	47 000	-	42 000	45 000
ӨВ	55 000	45 000	45 000	55 000	45 000	45 000
ХӨ	-	48 000	46 000	-	49 000	47 000
Төвийн бүс						
ГС	-	43 000	45 000	-	-	-
ДА	50 000	40 000	45 000	50 000	-	-
ДО	51 000	44 000	44 000	51 000	44 000	44 000
ДУ	-	45 500	45 500	51 500	-	-
ӨМ	50 000	-	-	50 000	46 000	-
СЭ	40 000	38 000	-	-	38 000	-
ТӨ	-	40 000	40 000	-	40 000	40 000
Зүүн бүс						
ДД	-	30 000	30 000	-	30 000	30 000
СҮ	40 000	37 500	41 000	-	37 500	37 500
Улаанбаатар						
УБ	53 000	47 000	47 000	-	47 000	47 000

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Тэмээний 1 кг ноосны дундаж үнэ					
	Эр			Эм		
	2011 VIII	2012 VII	2012 VIII	2011 VIII	2012 VII	2012 VIII
Баруун бүс						
ГО	5 000	5 000	5 000	5 500	5 000	5 000
ЗА	-	5 000	4 000	-	5 000	-
УВ	-	4 500	5 000	-	-	-
ХО	-	4 000	4 500	-	-	4 500
Хангайн бүс						
БХ	6 000	4 000	4 000	6 000	4 000	4 000
ӨВ	-	4 000	-	-	4 000	-
Төвийн бүс						
ГС	-	3 000	-	-	-	-
ДО	-	4 000	4 000	-	4 000	4 000
ДУ	4 000	9 800	6 000	4 000	4 300	4 300
ӨМ	5 000	-	-	-	4 500	-
ТӨ	7 000	5 000	-	5 000	5 000	-
Зүүн бүс						
ДД	5 000	-	-	5 000	-	-
СҮ	5 000	7 500	6 500	3 500	3 000	4 000
ХЭ	5 000	-	-	-	-	-
Улаанбаатар						
УБ	10 000	14 000	11 000	6 000	5 000	5 000

Хавсралт № 5

МОНГОЛ УЛСЫН НЭГДСЭН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА
(жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар)

сая төг

	2011 I-VIII		2012 I-VIII	
	Дүн	дүнд эзлэх хувь	Дүн	дүнд эзлэх хувь
НИЙТ ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	**2 756 992.6**	**100.0**	**3 124 998.3**	**100.0**
ТОГТВОРЖУУЛАЛТЫН САН	40 680.0	1.5	25 482.2	0.8
НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	2 716 312.7	98.5	3 099 516.1	99.2
УРСГАЛ ОРЛОГО	2 705 029.2	98.1	3 088 484.6	98.8
ТАТВАРЫН ОРЛОГО	2 342 756.5	85.0	2 780 224.9	89.0
1. Орлогын албан татвар	526 065.4	19.1	544 525.4	17.4
- Аж ахуйн нэгжийн	334 626.9	12.1	342 266.8	11.0
- Хүн амын	135 729.5	4.9	202 208.7	6.5
- Зарим бүтээгдэхүүний үнийн өсөлтийн	55 709.1	2.0	49.9	0.0
2. Нийгмийн даатгалын шимтгэл	273 840.0	9.9	418 667.4	13.4
3. Өмчийн татвар	9 766.1	0.4	12 402.3	0.4
4. Дотоодын бараа, үйлчилгээний татвар	908 365.3	32.9	1 035 470.2	33.1
- Нэмэгдсэн өртгийн татвар	695 534.6	25.2	828 754.1	26.5
- Онцгой албан татвар	191 072.4	6.9	178 880.3	5.7
- Тусгай зориулалтын орлого	21 758.3	0.8	27 835.8	0.9
5. Гадаад худалдааны татварын орлого	217 952.4	7.9	223 846.4	7.2
6. Бусад татвар	406 767.3	14.8	545 313.1	17.5
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	362 272.7	13.1	308 259.7	9.9
ХӨРӨНГИЙН ОРЛОГО	9 741.7	0.4	9 997.5	0.3
ТУСЛАМЖИЙН ОРЛОГО	1 541.8	0.1	1 034.0	0.0
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	**2 530 013.9**	**100.0**	**3 582 641.4**	**100.0**
НИЙТ ЗАРЛАГА	2 389 849.8	94.5	3 540 991.9	98.8
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1 962 144.0	77.6	2 761 048.9	77.1
1. Бараа, үйлчилгээний зардал	869 879.1	34.4	1 197 194.7	33.4
- Цалин, хөлс	511 442.1	20.2	721 670.2	20.1
- Нийгмийн даатгалын шимтгэл	54 018.5	2.1	65 713.8	1.8
- Бараа, үйлчилгээний бусад зардал	358 437.0	14.2	475 524.6	13.3
2. Зээлийн үйлчилгээний төлбөр	25 780.2	1.0	63 290.0	1.8
3. Татаас ба шилжүүлэг	1 066 484.7	42.2	1 500 564.2	41.9
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	427 705.8	16.9	779 943.0	21.8
Дотоод эх үүсвэр	389 799.0	15.4	757 651.1	21.1
- Хөрөнгө оруулалт	344 599.0	13.6	708 554.4	19.8
- Их засварын зардал	33 104.3	1.3	30 125.1	0.8
- Геологи хайгуулын зардал	-	-	754.7	0.0
- Ойжуулалт, байгаль орчны бусад арга хэмжээ	2 282.5	0.1	2 419.2	0.1
- Улсын нөөц бүрдүүлэх зардал	9 813.1	0.4	15 797.7	0.4
Гадаад эх үүсвэр	37 906.8	1.5	22 291.9	0.6
ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	140 164.1	5.5	41 649.5	1.2
- Гадаад зээлээр санхүүжих төсөл	7 971.4	0.3	14 914.4	0.4

Хавсралт № 6

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА
(жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар)

сая төг

Аймаг, нийслэл	Орлого			Улсын төсвөөс олгосон санхүүгийн дэмжлэг		Зарлага		
	2011 I-VIII	2012 I-VIII	2012 I-VIII / 2011 I-VIII %	2011 I-VIII	2012 I-VIII	2011 I-VIII	2012 I-VIII	2012 I-VIII / 2011 I-VIII %
БҮГД	**351 257.7**	**476 539.8**	**135.7**	**18 923.5**	**57 568.6**	**268 714.5**	**366 211.5**	**136.3**
				Баруун бүс				
Дүн	**21 062.7**	**27 880.1**	**132.4**	**8 454.0**	**10 748.5**	**21 988.7**	**27 181.1**	**123.6**
БӨ	3 735.7	5 435.6	145.5	1 750.0	2 620.0	3 542.0	4 516.6	127.5
ГО	4 251.6	4 379.9	103.0	111.1	239.4	4 670.2	4 670.2	100.0
ЗА	4 886.6	6 719.6	137.5	2 764.8	3 872.5	4 848.0	6 632.4	136.8
УВ	4 966.4	7 035.7	141.7	3 044.6	4 016.6	4 609.2	6 316.5	137.0
ХО	3 222.5	4 309.3	133.7	783.5	-	4 319.2	5 045.3	116.8
				Хангайн бүс				
Дүн	**73 305.7**	**69 640.4**	**95.0**	**8 354.8**	**17 644.0**	**63 071.5**	**61 759.1**	**97.9**
АР	5 026.5	6 487.9	129.1	2 737.3	3 797.0	4 449.0	5 714.5	128.4
БХ	4 998.2	7 815.0	156.4	2 673.3	4 579.8	4 406.8	6 244.2	141.7
БУ	3 605.3	5 619.9	155.9	-	1 046.6	3 571.7	4 572.1	128.0
ОР	51 619.8	34 645.3	67.1	-	-	40 308.2	31 681.1	78.6
ӨВ	2 482.0	7 090.4	285.7	-	4 166.7	5 039.0	6 390.4	126.8
ХӨ	5 574.1	7 981.9	143.2	2 944.3	4 054.0	5 296.8	7 156.9	135.1
				Төвийн бүс				
Дүн	**98 346.8**	**124 206.8**	**126.3**	**2 114.6**	**4 742.0**	**73 951.9**	**122 291.2**	**165.4**
ГС	1 487.8	2 933.8	197.2	198.6	815.4	1 777.6	2 784.8	156.7
ДА	5 907.7	7 578.2	128.3	-	-	6 499.6	7 379.1	113.5
ДО	9 145.3	10 585.1	115.7	-	-	6 364.5	8 044.2	126.4
ДУ	3 646.5	5 453.2	149.5	1 916.0	3 004.8	3 239.0	3 716.2	114.7
ӨМ	64 279.0	79 390.3	123.5	-	-	41 422.6	81 821.6	197.5
СЭ	8 164.1	10 583.7	129.6	-	-	8 022.2	11 453.7	142.8
ТӨ	5 716.4	7 682.6	134.4	-	921.9	6 626.4	7 091.7	107.0
				Зүүн бүс				
Дүн	**14 227.7**	**16 119.6**	**113.3**	**-**	**365.2**	**13 927.2**	**15 891.6**	**114.1**
ДД	4 528.9	5 379.6	118.8	-	-	4 158.8	5 099.7	122.6
СҮ	5 102.8	4 996.1	97.9	-	365.2	5 712.9	5 180.5	90.7
ХЭ	4 596.0	5 744.0	125.0	-	-	4 055.4	5 611.4	138.4
				Улаанбаатар				
Дүн	**144 314.8**	**238 692.8**	**165.4**	**-**	**24 068.9**	**95 775.3**	**139 088.5**	**145.2**
УБ	144 314.8	238 692.8	165.4	-	24 068.9	%95 775.3	139 088.5	145.2

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС УЛСЫН ТӨСӨВТ ТӨВЛӨРҮҮЛЭХ ОРЛОГО
(жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар)

сая төг

Аймаг, нийслэл	2011 I-VIII	2012 I-VIII	2012 I-VIII / 2011 I-VIII
БҮГД	**82 628.0**	**100 381.9**	**121.5**
ДА	1 414.0	2 025.0	143.2
ДО	1 800.0	1 800.0	100.0
ДД	200.0	100.0	50.0
ОР	35 000.0	25 708.8	73.5
ӨМ	24 810.0	57 588.1	232.1
СЭ	850.0	1 500.0	176.5
ХЭ	154.0	-	-
УБ	18 400.0	11 660.0	63.4

Хавсралт № 7

Гадаад худалдааны нийт эргэлт, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар

мян.ам.долл

Үзүүлэлт	2011 I-VIII	2012 I-VIII	2012 I-VIII / 2011 I-VIII %
Нийт бараа эргэлт	**7 038 834.1**	**7 531 127.2**	**107.0**
Экспорт	**2 847 706.8**	**2 871 583.6**	**100.8**
Валютын төлбөртэй худалдаа	2 843 560.8	2 866 728.8	100.8
Гадаадын тусламжийн бараа	316.3	169.6	53.6
Гадаадын захиалагчийн материалаар хийсэн бараа	1 166.0	3 123.1	267.8
Бусад	2 663.8	1 562.1	58.6
Импорт	**4 191 127.3**	**4 659 543.6**	**111.2**
Валютын төлбөртэй худалдаа	3 322 348.7	4 006 672.1	120.6
Бараа солилцоо	283.3	25.9	9.1
Гадаадын тусламжийн бараа	93 418.5	95 667.3	102.4
Хөрөнгө оруулалтаар нийлүүлсэн бараа	772 516.2	548 951.0	71.1
Гадаадын зээлийн хөрөнгөөр нийлүүлсэн бараа	1 591.0	5 572.2	350.2
Гадаадын захиалагчийн материал, эд зүйлс	399.8	970.9	242.8
Бусад	569.6	1 684.3	295.7

Хавсралт № 8

Экспорт, импорт, барааны бүлгээр, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар

мян.ам.долл

Барааны бүлэг	2011 I-VIII		2012 I-VIII	
	Дүн	Дүнд эзлэх хувь	Дүн	Дүнд эзлэх хувь
Экспорт	**2 847 706.8**	**100.0**	**2 871 583.6**	**100.0**
Эрдэс бүтээгдэхүүн	2 480 761.4	87.1	2 556 000.8	89.0
Нэхмэл болон нэхмэл бүтээгдэхүүн	186 493.6	6.5	188 720.0	6.6
Үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос	84 328.6	3.0	60 868.7	2.1
Түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, эдгээрээр хийсэн эдлэл	36 219.7	1.3	18 028.6	0.6
Үндсэн төмөрлөг болон түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн	15 588.3	0.5	12 492.5	0.4
Мал, амьтад, тэдгээрээс гаралтай бүтээгдэхүүн	16 182.9	0.6	10 178.9	0.4
Машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн эд анги, сэлбэг	8 153.7	0.3	8 840.9	0.3
Авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	6 030.5	0.2	6 989.8	0.2
Бусад	13 948.1	0.5	9 463.5	0.4
Импорт	**4 191 127.3**	**100.0**	**4 659 543.6**	**100.0**
Машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн эд анги, сэлбэг	1 106 982.9	26.4	1 158 377.2	24.9
Эрдэс бүтээгдэхүүн	812 226.4	19.4	1 068 872.3	22.9
Авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	991 465.1	23.7	959 451.6	20.6
Үндсэн төмөрлөг болон түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн	411 550.1	9.8	408 300.7	8.8
Хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн	200 563.8	4.8	240 507.2	5.2
Хими, химийн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн	155 359.6	3.7	192 055.3	4.1
Хуванцар, каучук, түүгээр хийсэн эдлэл	142 644.1	3.4	161 933.8	3.5
Чулуу, гөлтгөнө, цемент, шөрмөсөн чулуун зүйлс, шил, шилэн сав	68 735.1	1.6	86 556.9	1.9
Бусад	301 600.3	7.2	383 488.7	8.1

Хавсралт № 9

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл, дэд салбараар, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр

сая төг

Аж үйлдвэрийн салбар	2011 VIII	2012 VIII	2011 I-VIII	2012 I-VIII	2012 I-VIII / 2011 I-VIII %
Нийт дүн	**195 544.2**	**198 634.8**	**1 280 338.1**	**1 380 559.3**	**107.8**
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	**121 246.3**	**113 996.7**	**749 498.1**	**810 831.0**	**108.2**
Нүүрс олборлолт	27 052.1	22 294.4	188 560.3	172 004.2	91.2
Газрын тос олборлолт	11 580.2	16 429.1	80 316.9	122 898.5	153.0
Металлын хүдэр олборлолт	80 228.2	73 218.2	463 972.0	500 843.0	107.9
Бусад ашигт малтмал олборлолт	2 385.8	2 055.0	16 648.9	15 085.3	90.6
Боловсруулах аж үйлдвэр	**61 634.4**	**70 805.0**	**387 953.7**	**421 525.5**	**108.7**
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	25 826.7	36 395.9	190 623.5	218 104.4	114.4
Тамхи үйлдвэрлэл	2 664.1	2 409.0	14 532.2	13 740.5	94.6
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	8 931.1	8 678.8	73 364.2	52 693.4	71.8
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	5 657.1	247.3	9 493.0	3 382.6	35.6
Арьс, шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл	42.9	1 613.6	1 410.9	4 728.5	335.1
Мод, модон эдлэл үйлдвэрлэл	276.9	266.6	1 446.3	1 647.2	113.9
Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	385.9	422.7	1 761.2	2 905.2	165.0
Нийтлэх, хэвлэх, дуу бичлэг хийх ажиллагаа	671.4	1 133.8	6 474.6	8 926.9	137.9
Кокс, шахмал түлш үйлдвэрлэл	144.9	24.7	221.2	494.4	223.5
Химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	1 317.3	1 524.1	12 862.2	14 245.6	110.8
Резин болон хуванцар бүтээгдэхүүн	312.3	1 168.5	1 586.4	6 831.6	430.6
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	8 248.6	9 256.3	33 126.4	40 582.8	122.5
Төмрийн үйлдвэрлэл	6 534.5	6 881.1	37 212.8	43 779.9	117.6
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл үйлдвэрлэл	1.9	1.6	24.4	64.1	262.9
Бичиг хэргийн болон тооцоолох техник үйлдвэрлэл	24.3	236.8	711.7	3 596.0	505.3
Цахилгаан хэрэгсэл үйлдвэрлэл	494.1	358.6	2 091.8	3 141.9	150.2
Эмнэлгийн багаж хэрэгсэл, нарийн хэмжүүр, хараа зүйн хэрэгсэл үйлдвэрлэл	0.8	0.6	66.2	5.4	8.1
Тээврийн бусад хэрэгсэл үйлдвэрлэл	36.1	46.9	303.1	304.8	100.6
Тавилга үйлдвэрлэл, боловсруулах үйлдвэрийн бусад	63.7	138.3	641.7	2 350.3	366.2
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэлт, усан хангамж	**12 663.5**	**13 833.1**	**142 886.4**	**148 202.8**	**103.7**
Цахилгаан, дулаан, уур үйлдвэрлэл	11 615.2	12 760.2	133 871.9	139 105.4	103.9
Ус ариутгал, усан хангамж	1 048.2	1 073.0	9 014.5	9 097.4	100.9

Хавсралт № 10

Аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар

Гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүн	Хэмжих нэгж	2011 VIII	2012 VIII	2011 I-VIII	2012 I-VIII	2012 I-VIII / 2011 I-VIII %
Цахилгаан эрчим хүч	сая кВт.цаг	258.0	283.3	2 485.2	2 613.5	105.2
Дулааны эрчим хүч	мян.Гкал	152.1	167.5	5 037.4	5 024.9	99.8
Газрын тос	мян.баррел	211.6	300.3	1 467.9	2 246.2	153.0
Нүүрс	мян.т	2 582.0	2 127.9	17 997.2	16 417.0	91.2
Зэсийн баяжмал, 35%-ийн агуулгад шилжүүлснээр	мян.т	33.4	29.8	229.2	231.2	100.9
Молибдений баяжмал, 47%-ийн агуулгад шилжүүлснээр	т	325.2	340.5	2 742.0	2 726.0	99.4
Хайлуур жоншны баяжмал	мян.т	13.0	10.9	89.6	81.3	90.7
Алт	кг	555.4	706.2	3 766.9	3 467.4	92.0
Катодын зэс, 99%	т	214.8	202.8	1 571.6	1 483.0	94.4
Сүлжмэл эдлэл	мян.ш	68.2	110.3	464.5	521.6	112.3
Самнасан ноолуур	т	81.4	28.2	769.3	256.4	33.3
Хивс	мян.$м^2$	74.3	100.3	528.7	565.5	107.0
Тэмээний ноосон хөнжил	мян.м	0.3	-	12.4	2.6	21.0
Зүсмэл материал	$м^3$	3 794.2	1 683.1	7 275.3	7 613.1	104.6
Шохой	мян.т	5.2	4.7	23.5	40.0	170.8
Сонин	сая х.д.х	3.3	3.7	25.6	37.2	145.2
Малын мах	т	1.5	16.7	544.0	1 208.0	222.1
Хиаман төрлийн бүтээгдэхүүн	т	197.2	226.0	1 347.8	1 416.8	105.1
Гурил	т	7 056.4	23 138.6	64 712.1	66 466.9	102.7
Талх	т	1 973.0	2 063.7	14 204.6	16 124.1	113.5
Нарийн боов	т	1 138.4	1 078.0	8 168.1	8 724.7	106.8
Гоймон	т	174.1	1 357.2	1 358.6	1 818.2	133.8
Амтат ус, ундаа	мян.л	10 371.5	7 041.5	50 658.9	52 765.2	104.2
Архи, дарс	мян.л	1 936.8	2 536.1	17 142.7	18 160.8	105.9
Спирт	мян.л	208.2	101.5	2 250.5	2 294.1	101.9

Хавсралт № 11

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн, салбараар, оны үнээр, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар

сая төг

Аж үйлдвэрийн салбар	2011 I-VIII	2012 I-VIII	Үүнээс: гадаадад	Дүнд эзлэх хувь	
				2011 I-VIII	2012 I-VIII
Аж үйлдвэр бүгд	**3 413 240.1**	**3 786 729.9**	**2 448 708.7**	**100.0**	**100.0**
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	**2 346 071.2**	**2 277 749.9**	**2 016 779.2**	**68.8**	**60.2**
Нүүрс олборлолт	835 513.3	625 496.3	542 488.3	24.5	16.5
Газрын тос олборлолт	177 275.1	278 933.2	278 933.2	5.2	7.4
Металлын хүдэр олборлолт	1 282 349.4	1 327 718.6	1 156 997.5	37.6	35.1
Бусад ашигт малтмал олборлолт	50 933.4	45 601.8	38 360.3	1.5	1.2
Боловсруулах аж үйлдвэр	**807 157.6**	**1 215 206.6**	**431 929.5**	**23.6**	**32.0**
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	399 621.1	485 829.4	3 333.1	11.7	12.8
Мах, загас, жимс, ногоо, өөх, тос боловсруулалт	25 245.4	41 661.0	2 882.0	6.3 *	8.6 *
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	24 336.0	26 918.8	-	6.1 *	5.5 *
Үр тарианы гурил, цардуул, малын тэжээл үйлдвэрлэл	70 384.7	39 712.2	-	17.6 *	8.2 *
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	43 219.8	50 988.3	-	10.8 *	10.5 *
Ундаа үйлдвэрлэл /согтууруулах ундаа ороод/	236 435.1	326 549.1	451.0	59.2 *	67.2 *
Тамхи үйлдвэрлэл	28 560.7	28 203.1	-	0.8	0.7
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	122 853.3	111 141.2	73 214.6	3.6	2.9
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	6 249.4	5 640.7	-	0.2	0.1
Арьс, шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл	1 569.5	3 762.3	2 533.2	0.0	0.1
Мод, модон эдлэл үйлдвэрлэл	5 501.4	8 026.3	-	0.2	0.2
Нийтлэх, хэвлэх, дуу бичлэг хийх ажиллагаа	10 275.0	15 851.3	-	0.3	0.4
Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	7 275.4	10 436.9	-	0.2	0.3
Кокс, шахмал түлш үйлдвэрлэл	63 502.0	299 702.3	299 019.1	1.9	7.9
Химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	26 039.2	35 159.2	-	0.8	0.9
Резин болон хуванцар бүтээгдэхүүн	1 487.1	2 298.3	-	0.0	0.1
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	62 036.6	79 953.0	-	1.8	2.1
Төмрийн үйлдвэрлэл	54 999.4	100 632.4	53 515.7	1.6	2.7
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл үйлдвэрлэл	12 656.7	21 008.0	310.8	0.4	0.6
Бичиг хэргийн болон тооцоолох техник үйлдвэрлэл	1 261.3	2 551.9	-	0.0	0.1
Цахилгаан хэрэгсэл үйлдвэрлэл	590.6	1 818.3	-	0.0	0.0
Эмнэлгийн багаж хэрэгсэл, нарийн хэмжүүр, хараа зүйн хэрэгсэл үйлдвэрлэл	159.2	139.4	-	0.0	0.0
Тээврийн бусад хэрэгсэл үйлдвэрлэл	1 566.5	1 714.4	-	0.0	0.0
Тавилга үйлдвэрлэл, боловсруулах үйлдвэрийн бусад	953.1	1 338.1	3.2	0.0	0.0
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	**260 011.3**	**293 773.4**	**-**	**7.6**	**7.8**
Цахилгаан, дулаан, уур үйлдвэрлэл	234 995.0	267 107.5	-	6.9	7.1
Ус ариутгал, усан хангамж	25 016.3	26 666.0	-	0.7	0.7

Тайлбар: * Бүлгийн дүнд эзлэх хувь

Хавсралт № 12

Төмөр зам, агаарын тээврийн үндсэн үзүүлэлт, жил бүрийн эхний 8 сарын байдлаар

Тээврийн төрөл, үзүүлэлтүүд	2010 I-VIII	2011 I-VIII	2012 I-VIII	2012 I-VIII / 2011 I-VIII %
I. Төмөр замын тээвэр				
Тээсэн ачаа, мян.т	10 493.4	11 770.3	13 256.2	112.6
дотоодын	5 146.5	5 266.1	6 070.2	115.3
гаргалт	2 695.0	3 861.6	4 507.5	116.7
оруулалт	1 009.7	1 311.1	1 639.5	125.0
дамжин өнгөрөх	1 642.3	1 331.5	1 039.0	78.0
Ачаа эргэлт, сая т.км	6 447.0	7 428.7	8 155.1	109.8
дотоодын	1 644.9	1 797.5	2 040.8	113.5
гаргалт	2 489.8	3 481.0	4 130.5	118.7
оруулалт	489.4	672.2	830.5	123.6
дамжин өнгөрөх	1 822.9	1 478.0	1 153.3	78.0
Зорчигчдын тоо, мян.хүн	2 359.0	2 570.1	2 733.1	106.3
олон улсад зорчсон	89.2	104.9	101.3	96.5
дотоодод зорчсон	2 269.8	2 465.2	2 631.8	106.8
Зорчигч эргэлт, сая хүн км	796.1	924.5	992.7	107.4
Шилжүүлсэн сая т.км	7 243.1	8 353.2	9 147.9	109.5
Тээврийн орлого, оны үнээр, сая төг	190 835.3	254 113.4	278 867.7	109.7
II. Агаарын тээвэр				
Тээсэн ачаа, т	1 106.5	1 626.0	2 689.3	165.4
шуудан	247.8	281.9	284.9	101.1
тээш	179.4	246.2	274.7	111.5
ачаа	679.3	1 097.9	2 129.7	194.0
Ачаа эргэлт, мян.т.км	2 971.5	4 107.6	6 873.2	167.3
шуудан	438.6	512.4	545.7	106.5
тээш	259.7	360.9	390.2	108.1
ачаа	2 273.2	3 234.3	5 937.2	183.6
Зорчигчдын тоо, мян.хүн	260.8	378.9	521.4	137.6
олон улсад зорчсон	184.4	252.7	307.2	121.5
дотоодод зорчсон	76.4	126.2	214.3	169.8
Зорчигч эргэлт, сая хүн км	447.3	644.7	848.7	131.6
Шилжүүлсэн сая т.км	43.6	59.8	83.9	140.3
Тээврийн орлого, оны үнээр, сая төг	80 143.9	109 128.9	126 131.0	115.6

Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн дүн

Сонгууль нэг талаас төрийн тэргүүн, парламент, орон нутгийн өөрөө удирдах ёсны байгууллагыг хуульд заасан журмаар байгуулах ардчилсан арга хэрэгсэл, нөгөө талаас иргэд төрийг удирдах хэрэгт шууд оролцож байгаа ардчиллын нэг хэлбэр болдог.[1]
Монгол Улсын Их Хурлын 6 дахь удаагийн ээлжит сонгууль 2012 оны 6 сард улс орон даяар явагдаж өнгөрлөө.

Монголын ард түмэн төрийн эрх барих дээд байгууллага - Улсын Их Хурлаа 2012 оны 6 дугаар сарын 28-ны өдрийн Пүрэв гаригт сонголоо.

"Монгол Улсын Их Хурал бол төрийн эрх барих дээд байгууллага мөн бөгөөд хууль тогтоох эрх мэдлийг гагцхүү Улсын Их Хуралд хадгална."[2]

Хүснэгт 1. Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн сонгогчдын оролцоо

	Нэрсийн жагсаалтад бүртгэгдсэн хүний тоо	Сонгуульд санал өгсөн хүний тоо	Сонгогчдын оролцооны хувь
1992	1 085.2	1 037.4	95.6
1996	1 147.3	1 057.2	92.1
2000	1 247.0	1 028.0	82.4
2004	1 329.8	1 088.3	81.8
2008	1 542.6	1 179.5	76.5
2012	1 836.5	1 235.8	67.3

Эх сурвалж: Монгол Улсын Сонгуулийн Ерөнхий Хороо

Улсын Их Хурлын энэ удаагийн сонгуулийг хууль эрх зүйн шинэ орчинд сонгуулийн хосолсон тогтолцоогоор анх удаа зохион байгууллаа.[3]

Улсын Их Хурлын 2012 оны сонгуульд Монгол Улсын сонгуулийн эрх бүхий 1.836.548 иргэн саналаа өгөхөөр нэрийн жагсаалтад бүртгэгдсэн байна.

Шинэ Үндсэн хууль батлагдсанаас хойш болсон Улсын Их Хурлын сонгуульд нийт сонгогчдын 67.3-95.6 хувь нь оролцсон байна. Энд сонгогчдын оролцооны идэвх сонгуулиас сонгуульд буурах чиг хандлагыг хадгалсаар ирлээ. Тухайлбал, Улсын Их Хурлын сонгогчдын оролцоо 2012 онд 67.3 хувь байгааг 1992 оныхтой харьцуулахад 28.3 пункт, 2000 оныхоос 15.1 пункт, 2008 оынхоос 9.2 пунктээр буурсан байна.

"Улсын Их Хурлын гишүүнийг Монгол Улсын сонгуулийн эрх бүхий иргэд нийтээрээ, чөлөөтэй, шууд сонгох эрхийн үндсэн дээр саналаа нууцаар гаргаж, дөрвөн жилийн хугацаагаар сонгоно" [4].

[1] *Ж.Бямбадорж, Монгол Улсын Сонгуулийн тогтолцоо: Ололт, дутагдал, 2002 он*

[2] *Монгол Улсын Үндсэн хууль, 1992 он*

[3] *Сонгуулийн Ерөнхий Хороо: http://www.gec.gov.mn/details/490*

[4] *Монгол Улсын Үндсэн хууль, 1992 он*

Хүснэгт 2. Монгол Улсын Их Хурлын сонгууль, 1992, 1996, 2000, 2004, 2008, 2012 он

Улс төрийн намын нэр	Сонгогдсон гишүүдийн тоо					
	1992	1996	2000	2004	2008	2012*
МАН (хуучин нэр:МАХН)	70	25	72	37	47	25
Ардчилсан Нам					26	31
МСДН	1					
АН, МҮДН, НН-ын эвсэл	4					
Иргэний эвсэл					1	
Иргэний Зориг Нам					1	
Эх орон нам						
АН, Эх орон МАШСН, ИЗ-БНН-ын “Эх орон Ардчилал” эвсэл				35		
БНН				1		
МҮАН, МСДН-ын “Ардчилсан холбоо” эвсэл		50				
МУНН		1				
МАШСН			1			
ИЗНН (ИЗН, НН-ын эвсэл)			1			2
МҮАН, МШАН-ын “Ардчилсан холбоо” эвсэл			1			
МАХН-МҮАН-ын Шударга ёс эвсэл						11
Бие даан нэр дэвшигч	1		1	3	1	3
Бүгд	**76**	**76**	**76**	**76**	**76**	**72**

Эх сурвалж: Монгол Улсын Сонгуулийн Ерөнхий Хороо

* - 2012 оны 7 сарын 4-ний өдрийн байдлаар

Тайлбар: МАН- Монгол Ардын Нам
АН- Ардчилсан Нам
МАХН- Монгол Ардын Хувьсгалт Нам
МСДН-Монголын Социал Демократ Нам
ИЭ-Иргэний эвсэл
ЭОН-Эх орон нам
“ Эх орон Ардчилал” эвсэл
БНН-Бүгд Найрамдах Нам
МҮАН-Монголын Үндэсний Ардчилсан Нам
МУНН-Монголын Уламжлалын Нэгдсэн Нам
МАШСН-Монголын Ардчилсан Шинэ Социалист Нам
ИЗН-Иргэний Зориг Нам
НН-Ногоон Нам
МШАН-Монголын Шашинтны Ардчилсан Нам
ИЗНН-Иргэний Зориг Ногоон Нам

"Улсын Их Хурлын гишүүнээр Монгол Улсын хорин таван нас хүрсэн, сонгуулийн эрх бүхий иргэнийг сонгоно." [5]

Монгол Улсын Их Хурлын 2008 оны сонгуулийн үр дүнгээр МАН 47, АН 26, Иргэний эвсэл 1, ИЗН 1, бие даагч 1 суудал авч байсан бол 2012 оны сонгуулиар МАН 25, АН 31, ИЗНН 2, "МАХН-МҮАН-ын Шударга ёс эвсэл" 11, бие даагч 3 суудал авсан байна.

Хүснэгт 3. Монгол Улсын УИХ-ын гишүүд, насны бүлгээр

	Бүгд		Насны бүлгээр					
			25-35		36-45		46+	
		эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй
1992	76	4	8	-	46	3	22	1
1996	76	7	21	2	39	5	16	-
2000	76	9	3	-	26	8	47	1
2004	76	5	5	-	32	3	39	2
2008	76	3	1	-	17	-	58	3
2012	72*	9	-	-	-	-	-	-

Эх сурвалж: Улсын Их Хурлын Тамгын газар

* - Өнөөдрийн байдлаар зарим тойрог шийдэгдээгүй байгаа.

УИХ-ын гишүүнээр сонгогдогчдын 9 нь буюу 11.8 хувь нь эмэгтэйчүүд байгаа нь 2000 оны сонгуулийн дүнтэй ижил байгаа бөгөөд 2004 оныхоос 80 хувь, 2008 оныхоос 3 дахин нэмэгдсэн дүнтэй байна.

Хүснэгт 4. Монгол Улсын УИХ-ын гишүүд, мэргэжлээр

Мэргэжил	1992	1996	2000	2004	2008	2012
Бүгд	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Хуульч	14.5	11.8	14.4	13.2	14.5	20.8
Эдийн засагч, нягтлан бодогч	25.0	32.9	14.4	36.8	18.4	31.9
Инженер	13.1	14.4	32.8	25.0	38.2	22.2
Багш	14.5	19.7	22.3	6.6	13.2	4.2
Эмч	7.9	2.6	3.9	2.6	3.9	1.4
Зохиолч, сэтгүүлч	6.6	3.9	1.3	1.3	1.3	-
Түүхч, философич	1.3	7.8	-	1.3	1.3	-
Бусад мэргэжлийн	17.1	6.9	10.9	13.2	9.2	19.4

Эх сурвалж: Улсын Их Хурлын Тамгын газар

УИХ-ын гишүүнээр 15 хуульч, 23 эдийн засагч, 16 инженер, 3 багш, 1 хүний их эмч, 14 бусад мэргэжлийн хүмүүс сонгогджээ. Бүтцийн хувьд авч үзвэл, 2012 онд хуульч мэргэжилтэй гишүүдийн хувь 2000 оныхоос 6.4 пункт, 2004 оныхоос 7.6 пункт, 2008 оныхоос 6.3 пунктээр нэмэгджээ. Харин эдийн засагч, нягтлан бодогч мэргэжилтэй гишүүдийн хувь 2000 оныхоос

[5] *Монгол Улсын Үндсэн хууль, 1992 он*

17.5 пункт, 2008 оныхоос 13.5 пунктээр нэмэгдсэн бол 2004 оныхоос 4.9 хувиар буурсан байна.

Монгол улсын МХЗ-ын “Зорилго Гурав**.** Жендэрийн тэгш байдлыг дэмжин хөгжүүлж, шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоог нэмэгдүүлэх” зорилгын хүрээнд “Зорилт 8. Улс төр, шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоог нэмэгдүүлэх”

Зураг 1. УИХ-д нэр дэвшсэн болон сонгогдсон эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь

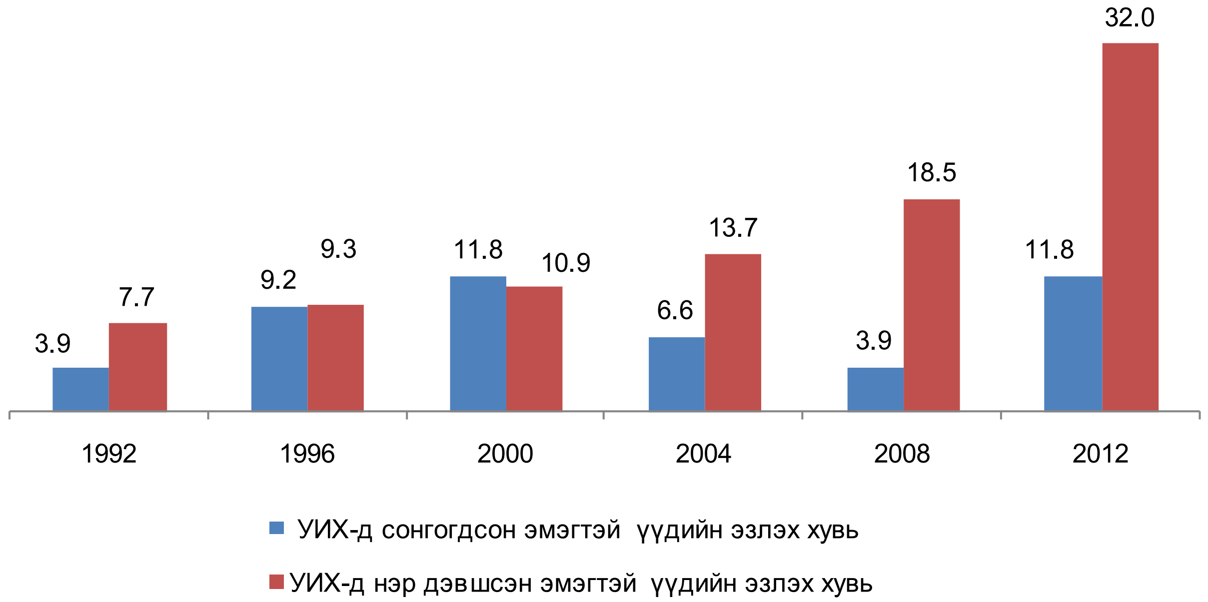

Эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдээс илүү өндөр боловсрол эзэмших болсон боловч удирдах болон шийдвэр гаргах түвшний албан тушаалд эмэгтэйчүүдийн төлөөлөл бага хэвээр байна. Хэдийгээр 1992 оны сонгуулиар эмэгтэйчүүд үндэсний парламентын нийт гишүүдийн 3.9 хувь, 1996 оны сонгуулиар 9.2 хувь, 2000 оны сонгуулиар 11.8 хувийн төлөөлөлтэй болж өсөх хандлагатай байсан ч 2004 оны сонгуулиар 6.6 хувь, 2008 оны сонгуулиар 3.9 хувь болж буурчээ. Харин 2012 оны сонгуулийн дүнгээр энэ үзүүлэлт 2000 оны түвшинд хүрлээ. Энэ нь нэг талаас УИХ-д нэр дэвшсэн эмэгтэйчүүдийн тооны өсөлттэй холбоотой юм.

Улсын Их хуралд нэр дэвшсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь 1992 онд 7.7 хувь, 1996 онд 9.3 хувь, 2004 онд 13.7 хувь, 2008 онд, 18.5 хувь, 2012 оны сонгуулиар 32.0 хувь болж тасралтгүй нэмэгдэж ирлээ.

Монгол Улс түүхэндээ анх удаа гадаад оронд байгаа иргэдийнхээ саналыг авлаа. Уг ажлыг зохион байгуулах комиссыг Сонгуулийн ерөнхий хороо, Гадаад харилцааны яам хамтран байгуулсан бөгөөд гадаад оронд байгаа Дипломат төлөөлөгчийн газарт сонгуулийн 39 салбар комисст 188 хүн ажиллаж, гадаад улсад амьдарч буй саналаа өгөхөөр бүртгүүлсэн 4276 иргэнээс 2779 иргэн сонгуульд оролцож саналаа өглөө[6]. Нийт 2737 хүчинтэй саналын 24.5 хувь МАН-д, 45.4 хувь АН-д, 12.3 хувь ИЗНН-д, 9.7 хувь МАХН-МҮАН-ын Шударга ёс эвсэлд, үлдсэн 8.2 хувь нь бусад нам, эвсэлд тус тус ногдож байна.

[6] *Сонгуулийн Ерөнхий Хороо*: http://www.gec.gov.mn/details/490

Зураг 2. Гадаад дахь сонгогчдын нам, эвсэлд өгсөн саналын дүн, хувь

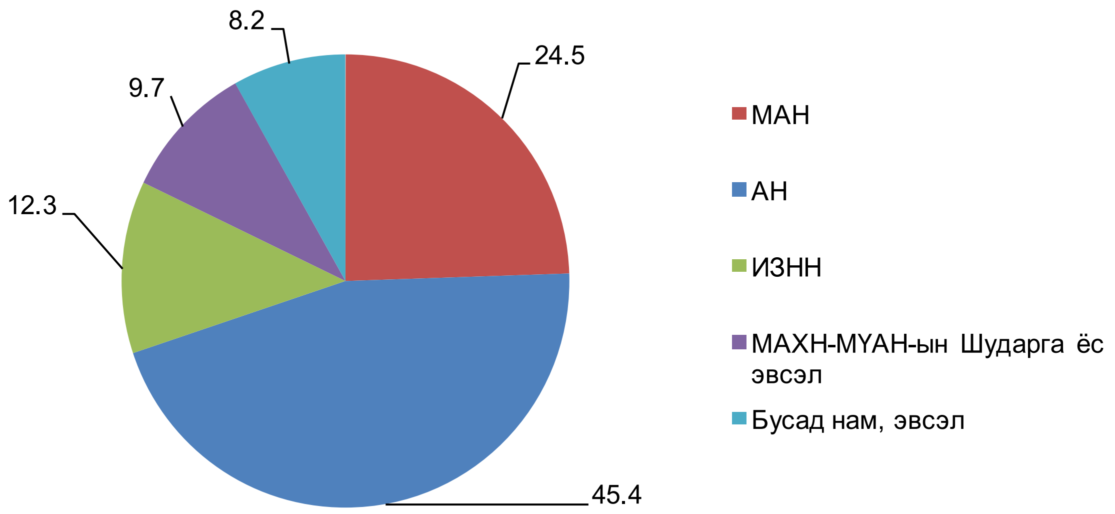

Монгол Улсын Их Хурлын 2012 оны сонгуулийн дүнгээр аймаг, орон нутгийн сонгогчдын 36.0 хувь МАН-д, 35.5 хувь АН-д, 3.5 хувь ИЗНН-д, 20.4 хувь МАХН-МҮАН-ын Шударга ёс эвсэлд, үлдсэн 4.6 хувь нь бусад нам, эвсэлд саналаа өгсөн байна.

Зураг 3. Аймаг, орон нутгийн сонгогчдын нам, эвсэлд өгсөн саналын дүн, хувь

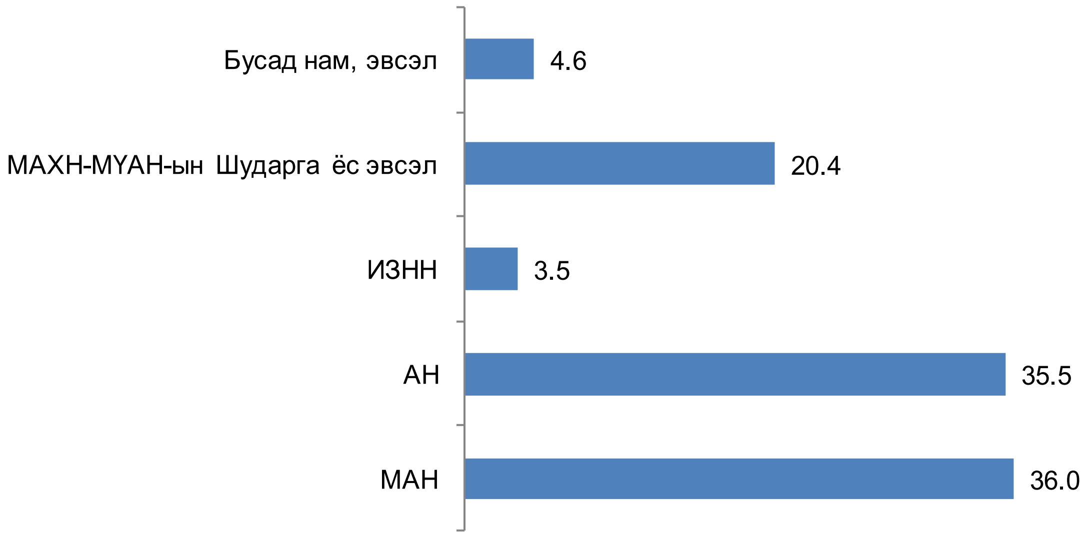

Харин Нийслэл хотын хувьд сонгогчдын 24.8 хувь МАН-д, 35.1 хувь АН-д, 8.3 хувь ИЗНН-д, 25.0 хувь МАХН-МҮАН-ын Шударга ёс эвсэлд, үлдсэн 6.8 хувь нь бусад нам, эвсэлд саналаа өгчээ.

Зураг 4. Нийслэл хотын сонгогчдын нам, эвсэлд өгсөн саналын дүн, хувь

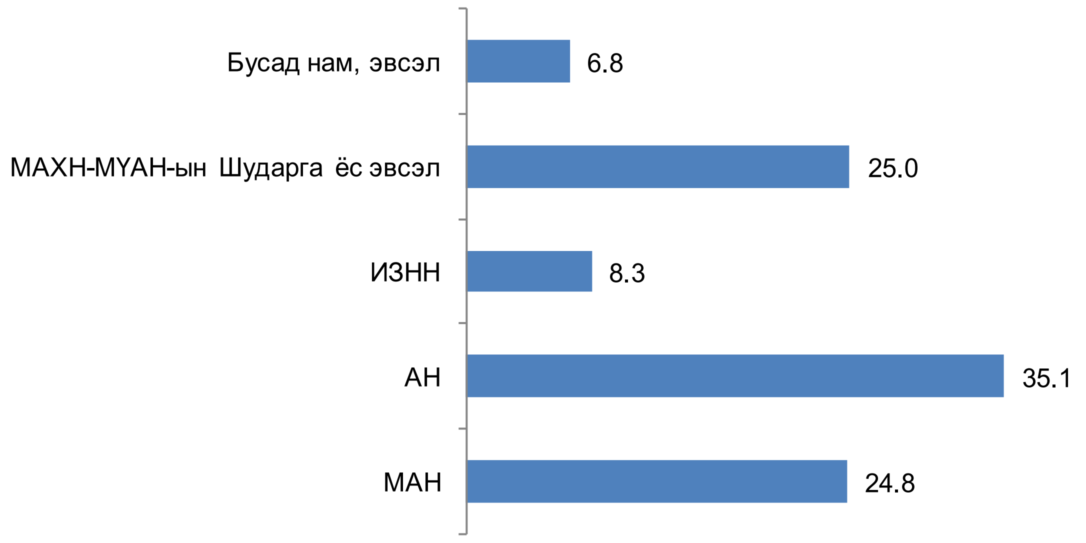

Улсын хэмжээгээр гадаад дахь сонгогчдын дүнг оролцуулаад нийт сонгогчдын 31.3 хувь МАН-д, 35.3 хувь АН-д, 5.5 хувь ИЗНН-д, 22.3 хувь МАХН-МҮАН-ын Шударга ёс эвсэлд, үлдсэн 5.5 хувь нь бусад нам, эвсэлд саналаа өгсөн дүнтэй байна.

Зураг 5. Монгол улсын нийт сонгогчдын нам, эвсэлд өгсөн саналын дүн, хувь

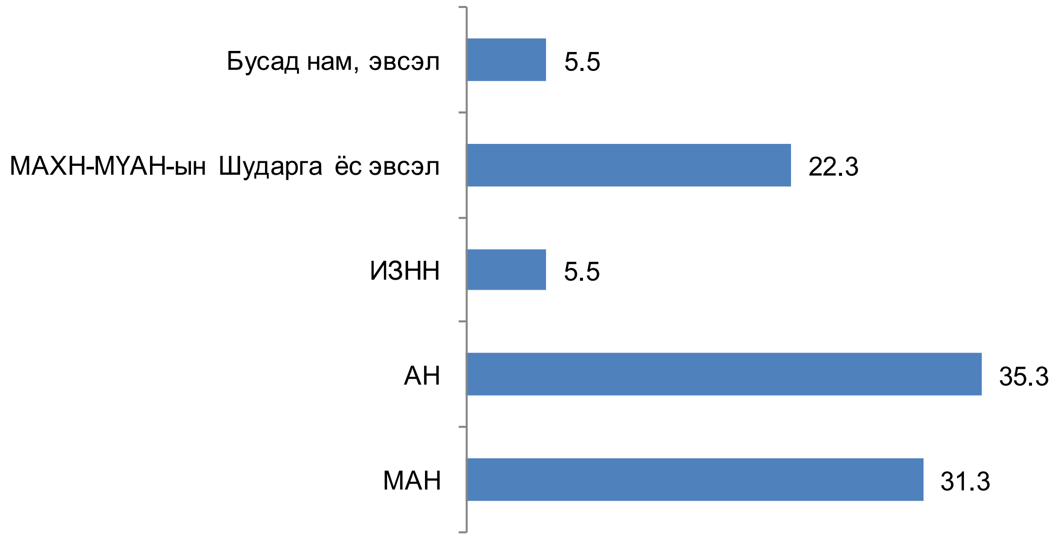

Дэлхийн эдийн засаг, гадаад зах зээлийн тойм

АНУ-ын эдийн засаг

АНУ-ын Эдийн засгийн шинжилгээний товчооны урьдчилсан тооцоогоор (2012 оны 8 дугаар сарын 29-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн (ДНБ) 2012 оны 2 дугаар улиралд өмнөх улирлынхаас 1.7 хувиар* өсчээ[1].

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 7 дугаар сард өмнөх сарынхтай ижил түвшинд, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.4 хувиар өсчээ[2].

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний хагас жилд 292.6 тэрбум ам.долларын* алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 13.8 тэрбум ам.долл буюу 4.9 хувиар* өсчээ[3].

Тус улсын Холбооны нөөцийн сан (Төв банк)-гийн урьдчилсан тооцоогоор аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2012 оны 7 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.6 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.4 хувиар өссөн байна[4].

Ажилгүйдлийн түвшин 2012 оны 8 дугаар сард 8.1 хувь* болж, өмнөх сарынхаас 0.2 хувиар буурчээ[2].

Япон улсын эдийн засаг

Япон улсын Эдийн засаг, нийгмийн судалгааны институтийн урьдчилсан тооцоогоор (2012 оны 8 дугаар сарын 13-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2012 оны 2 дугаар улиралд өмнөх улирлынхаас 0.3 хувь*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.4 хувиар өсчээ[5].

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 7 дугаар сард 99.3 (2010=100) байгаа нь өмнөх сарынхаас 0.3 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.4 хувиар буурчээ[6].

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний 7 сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 3444.0 тэрбум иений алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2550.6 тэрбум иен буюу 3.9 дахин өсчээ7.

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2012 оны 7 дугаар сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр өмнөх сарынхаас 1.2 хувь*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.0 хувиар буурчээ.

Ажилгүйдлийн түвшин 2012 оны 7 дугаар сард 4.3 хувь* болж, өмнөх сарынхтай ижил түвшинд байна[9].

ХАВСРАЛТ

Европын холбооны гишүүн орнуудын эдийн засаг

Европын холбооны статистикийн байгууллагын урьдчилсан тооцоогоор (2012 оны 8 дугаар сарын 14-нд мэдээлснээр) тус холбооны гишүүн 27 орны зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2012 оны 2 дугаар улиралд өмнөх улирлынхаас 0.2 хувь*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.2 хувиар* буурсан байна.

Инфляцийн түвшин 2012 оны 7 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.4 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.5 хувиар нэмэгдсэн байна.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний хагас жилд 60.0 тэрбум еврогийн алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 35.4 тэрбум евро буюу 37.1 хувиар буурчээ.

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2012 оны 6 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.9 хувь*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.2 хувиар буурсан байна.

Ажилгүйдлийн түвшин 2012 оны 7 дугаар сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 10.4 хувь болж, өмнөх сарынхтай ижил түвшинд, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.8 пунктээр өсчээ9.

ОХУ-ын эдийн засаг

ОХУ-ын Эдийн засаг, хөгжлийн яамны урьдчилсан тооцоогоор (2012 оны 7 дугаар сарын 25-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2012 оны 2 дугаар улиралд өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.4 хувиар өссөн байна[10].

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 8 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.9 хувиар нэмэгджээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний хагас жилд 109.2 тэрбум ам.долларын ашигтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 10.4 тэрбум ам.долл буюу 10.5 хувиар нэмэгдсэн байна.

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2012 оны 7 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.9 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.4 хувиар өсчээ.

Ажилгүйдлийн түвшин 2012 оны 7 дугаар сард 5.4 хувь болж, өмнөх сарынхтай ижил түвшинд байна[11].

- Улирлын нөлөөллийг тооцсон

БНХАУ-ын эдийн засаг

БНХАУ-ын Үндэсний статистикийн товчооны урьдчилсан тооцоогоор (2012 оны 7 дугаар сарын 16-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2012 оны 2 дугаар улиралд өмнөх улирлынхаас 1.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 7.8 хувиар өссөн байна.

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 7 дугаар сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.8 хувиар өсчээ[12].

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний 7 сард 94.1 сая ам.долларын ашигтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 26.8 хувиар өсчээ[13].

Аж үйлдвэрийн салбарын нэмэгдэл өртөг 2012 оны 7 дугаар сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 9.2 хувиар өсчээ[12].

Зураг-1

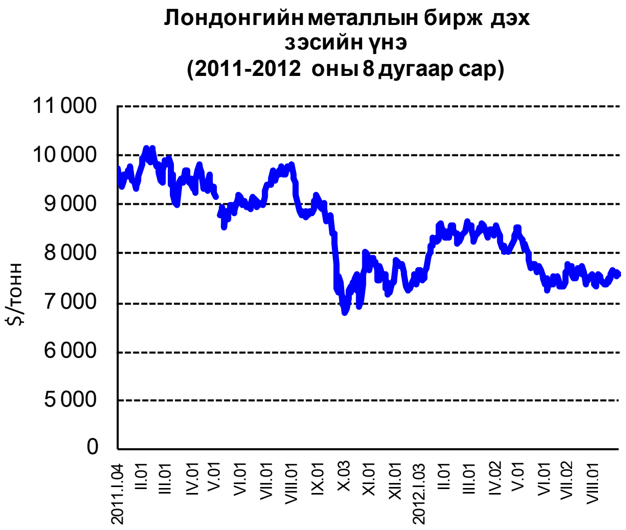

Зэсийн үнэ

Лондонгийн металлын биржид 1 тонн цэвэр зэсийн үнэ 2012 оны 8 дугаар сард дунджаар 7492.45 ам.долл болж, өмнөх сарынхаас 96.93 ам.долл буюу 1.3 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1548.84 ам.долл буюу 17.1 хувиар буурчээ[14] /Зураг 1/.

Зураг-2

Алтны үнэ

Лондонгийн металлын биржид 1 унц алтны үнэ 2012 оны 8 дугаар сард дунджаар 1626.03 ам.долл болж, өмнөх сарынхаас 32.13 ам.долл буюу 2.0 хувиар өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 129.77 ам.долл буюу 7.4 хувиар буурчээ[15]/Зураг 2/.

Зураг-3

Газрын тосны үнэ

Нью-Йоркийн худалдааны биржид 1 баррел газрын тосны үнэ 2012 оны 8 дугаар сард дунджаар 94.16 ам.долл болж, өмнөх сарынхаас 6.23 ам.долл буюу 7.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 7.78 ам.долл буюу 9.0 хувиар өсчээ[16] /Зураг 3/.

Хөрөнгийн биржийн индекс

АНУ-ын хөрөнгийн биржийн Аж үйлдвэрийн Dow Jones индекс 2012 оны 8 дугаар сард дунджаар 13135.12 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 321.03 нэгж буюу 2.5 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1808.51 нэгж буюу 16.0 хувиар нэмэгджээ[17].

Токиогийн хөрөнгийн биржийн Nikkei-225 индекс 2012 оны 8 дугаар сард дунджаар 8949.88 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 189.20 нэгж буюу 2.2 хувиар өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 123.07 нэгж буюу 1.4 хувиар буурчээ[17].

Лондонгийн хөрөнгийн биржийн FTSE-100 индекс 2012 оны 8 дугаар сард дунджаар 5796.95 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 160.49 нэгж буюу 2.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 525.64 нэгж буюу 10.0 хувиар нэмэгджээ17.

ХӨРӨНГИЙН БИРЖИЙН ИНДЕКС, сараар.

нэгж

Он	Аж үйлдвэрийн Dow Jones[1]	Nikkei-225[2]	FTSE-100[3]
2011 I	11802.37	10449.53	5971.59
II	12190.00	10622.27	6020.97
III	12081.48	9852.45	5856.92
IV	12434.88	9644.63	6007.86
V	12579.99	9650.78	5937.97
VI	12097.31	9541.53	5792.17
VII	12512.33	9996.68	5909.81
VIII	11326.62	9072.94	5271.31
IX	11175.45	8695.42	5228.49
X	11515.93	8733.56	5408.62
XI	11804.33	8506.11	5402.51
XII	12075.68	8507.32	5480.09
2011 I-XII	11957.57	9429.30	5681.39
2012 I	12550.89	8616.71	5694.45
II	12889.05	9242.33	5893.35
III	13079.47	9962.35	5875.40
IV	13030.75	9627.42	5725.58
V	12721.08	8842.54	5461.44
VI	12544.90	8638.08	5480.44
VII	12814.09	8760.68	5636.47
VIII	13135.12	8949.88	5796.95

Тайлбар:

1. АНУ-ын хөрөнгийн биржийн индекс
2. Токиогийн хөрөнгийн биржийн индекс
3. Лондонгийн хөрөнгийн биржийн индекс

Эх үүсвэр:

1. http://bea.gov
2. http://stats.bls.gov
3. http://www.census.gov/foreign-trade
4. http://www.federalreserve.gov
5. http://www.esri.cao.go.jp
6. http://www.stat.go.jp
7. http://www.customs.go.jp
8. http://www.meti.go.jp
9. http://epp.eurostat.ec.europa.eu
10. http://www.economy.gov.ru
11. http://www.gks.ru
12. http://www.stats.gov.cn
13. http://www.mofcom.gov.cn
14. http://www.lme.com
15. http://www.lbma.org.uk
16. http://www.nymex.com
17. http://finance.yahoo.com

Монгол Улсын Үндэсний Статистикийн Хороонд хэвлэв.

Хаяг :
14200 Улаанбаатар, Монгол Улс
Засгийн Газрын III байр, Өрөө-113
http://www.nso.mn
E-mail: information@nso.mn,
nso@magicnet.mn
Факс: (976-11) 329271
Утас: 322424, 326414